საქართველოს საერთაშორისო
ურთიერთობათა უნივერსიტეტი

გონერ ურიდია, ფრიდონ რუხაია

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ტერმინთა განმარტება

„პოლიგრაფი“
თბილისი
2010 წელი

udc (უაკ) 336.22(094 4)(479.22)(038)
უ-59

წიგნი წარმოადგენს საქართველოს ახალ საგადასახადო კოდექსში გამოყენებულ ტერმინთა სისტემატიზებულ ნუსხას და მათ განმარტებებს.

იგი განკუთვნილია მეწარმეების, საგადასახადო ორგანოს თანამშრომლების, სტუდენტების და მკითხველთა ფართო საზოგადოებისათვის.

რედაქტორი
ზაურ ამილახვარი, სრული პროფესორი, საქართველოს საერთაშორისო ურთიერთობათა უნივერსიტეტის რექტორი.

რეკომენდირებულია გამოსაცემად საქართველოს საერთაშორისო უნივერსიტეტის აკადემიური და წარმომადგენლობითი სენატის გადაწყვეტილებით.

ISBN 978-9941-0-2814-4

შესავალი

წიგნი წარმოადგენს საქართველოს ახალ საგადასახადო კოდექსში (ძალაშია 2011 წლის 1 იანვრიდან) მიმოქცევადი ტერმინების განმარტებებს. მათი მცირე ნაწილი განმარტებულია საგადასახადო კოდექსში, ხოლო მნიშვნელოვანი ნაწილი მოქცეულია ტექსტობრივ არეალში. შესაბამისად, ამ ტერმინებს წარმოდგენილ ნაშრომში მიცემული აქვთ კატეგორიული ფორმა. რაც შეეხება იმ ტერმინებს, რომელიც არ არის განმარტებული საგადასახადო კოდექსში, ისინი მოძიებულ იქნა სხვა ნორმატიულ აქტებში, ხოლო ზოგიერთი გამონაკლისი, რომელსაც საერთოდ არ ეძებნება ადეკვატური ნორმატიული ბაზა-დეფინირებულ იქნა ლექსიკონებისა და სხვა სამეცნიერო მასალების მიხედვით.

წიგნი შეიცავს 500-მდე ტერმინს და იგი თითქმის ამოწურავს იმ საკვანძო ნორმების განსაზღვრებას, რომელიც მოცემულია ახალ საგადასახადო კოდექსში, განსაკუთრებით იმ ფონზე, როდესაც საგადასახადო კოდექსმა მოიცვა საბაჟო კოდექსიც.

ვფიქრობთ, წიგნი უთუოდ დიდ სარგებლობას მოუტანს, როგორც მეწარმეებს, ასევე ამ საკითხებით დაინტერესებულ ფართო საზოგადოებას. ამასთან, იგი საინტერესო იქნება საგადასახადო კოდექსის შემდგომი დახვეწის ასპექტითაც, რამდენადაც წარმოაჩენს კანონის მთელ ტერმინოლოგიურ სპექტრს.

დაბეგერის სენსიტიურობიდან გამომდინარე, ავტორები იმედოვნებენ შენიშვნებისა და წინადადებების სიმრავლეს და სიამოვნებით გაითვალისწინებენ მათ.

თბილისი 14.10.10

სარჩევი

ა ----------19
1. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ----------19
2. ადმინისტრაციული აქტი ----------19
3. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი ----------19
4. ადმინისტრაციული საჩივარი ----------20
5.ალიმენტი ----------20
6. ამონაგები ----------20
7. ამორტიზაცია ----------20
8. ამორტიზაციის ნორმა ----------20
9. ამხანაგობა ----------20
10. ანაბარი ----------21
11. არაამორტიზებადი ძირითადი საშუალება ----------21
12. არაპირდაპირი გადასახადი ----------21
13. არარეზიდენტი ----------21
14. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი ----------22
15. არამატერიალური აქტივი ----------22
16. არასასოფლო-სამეურნეო მიწა ----------22
17. არაამორტიზებადი ძირითადი საშუალება ----------22
18. არასატარიფო ღონისძიებები ----------22
19. აუდიტორთა საბჭო ----------23
20. აუქციონი ----------23
21. აქტივი ----------23
22. აქტივების ღირებულება ----------23
23. აქცია ----------23
24. აქციზი ----------24
25. აქციზის ჩათვლა ----------24
26. აქციზური მარკა ----------25
27. აქციზური მარკის ნომინალური ღირებულება ----------25
28. ალიარებული საგადასახადო დავალიანება ----------25
29. ალნაგობა ----------25
30. ალრიცხვის(საკასო) მეთოდი ----------25
31. ალსრულების საფასური ----------26
32. ახალსათვისებელი სასოფლო-სამეურნეო ----------26
დანიშნულების მიწები- ----------26

ბ ----------27
1. ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირი --------27
2 ბაზარი ----------27
3. ბალანსი- ----------27
4. ბარგი ----------27
5. ბარტერული ოპერაცია ----------27
6. ბენეფიციარი ----------27
7. ბიოლოგიური აქტივი ----------27
8. ბირჟა ----------27
9. ბიუჯეტი ----------28
10. ბროკერი ----------28
11. ბუღალტრული ანგარიშგება ----------29
12. ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრები ----------29
13. ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები --------29

გ ----------30
1. გადაზღვევა ----------30
2. გადამუშავების პროდუქტი ----------30
3. გადამუშავებული საქონელი ----------30
4. გადასახადებით დაბეგვრის ობიექტები ----------30
5. გადასახადების ადმინისტრირება----------30
6. გადასახადი ----------31
7. გადასახადის გადამხდელი ----------31
8. გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა ----------31
9. გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათი ----------31
10. გადასახასის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი ----------31
11. გადასახადის გადამხდელის სალაროდან ნაღდი
ფულადი სახსრების ამოღება ----------31
12. გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვება ----------31
13. გადასახადის გადამხდელის წარმომადგენელი ----------32
14. გადასახადის განაკვეთი ----------32
15. გადასახადის თანხების დარიცხვა ----------32
16. გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები ----------32
17. გადაუდებელი გასვლითი საგადასახადო შემოწმება ----------33
18. გადაუმუშავებელი საქონელი ----------33
19. გადახდისუუნარობა ----------33
20. გადაყიდვის ფასის მეთოდი ----------33
21. გაკოტრების საქმის წარმოება ----------33
22. გამოქვითვები ----------33

23. გარე გადამუშავება ----------33
24. გარიგების შეფასების მეთოდები ----------34
25. გასვლითი საგადასახადო შემოწმება ----------34
26. გრანტი ----------34
27. გრანტის ელემენტი ----------34
28. გრძელვადიანი კონტრაქტი ----------35
29. გუდვილი ----------35

დ ----------36
1. დაბრუნებული საქონელი ----------36
2. დავების განხილვის საბჭო ----------36
3. დაზღვევა ----------36
4. დაზღვეული ----------36
5. დათვალიერება ----------36
6. დამატებული ღირებულების გადასახადი(დღგ) ----------36
7. დამატებული ღირებულების გადასახადისაგან
გათავისუფლება ჩათვლით ან ჩათვლის გარეშე----------37
8. დამატებული ღირებულების გადასახადის საანგარიშო პერიოდი--37
9. დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩათვლა ----------37
10. დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩასათვლელი თანხა --37
11. დამოუკიდებელი აუდიტორი ----------37
12. დამოუკიდებელი გარიგება ----------38
13. დამოუკიდებელი პირები ----------38
14. დანაკლისი ----------38
15. დანაშაულის ნიშნები ----------38
16. დარიცხვის მეთოდი ----------38
17. დასაბეგრი ბრუნვა----------39
18. დასაბეგრი იმპორტის თანხა ----------39
19. დასაბეგრი მოგება ----------39
20. დასაბეგრი ოპერაციის თანხა ----------39
21. დასაბეგრი ქონების ადგილსამყოფელი ----------39
22. დასავარგებელი აქციზური საქონელი ----------39
23. დაუძლეველი ძალა ----------39
24. დაქირავებით მუშაობა ----------40
25. დაჩქარებული ამორტიზაციის ნორმა ----------40
26. დევნილი----------40
27. დეკლარანტი ----------40
28. დეპოზიტი ----------40
29. დივიდენდი ----------40

30. დიპლომატიური ფოსტა ----41
31. დისკონტირებული თანხა ----41
32. დისკონტის სახით მიღებული შემოსავალი ----41
33. დროებით შემოტანა ----41

ე ---- 42
1. ელექტრონულად გაწეული მომსახურება ----42
2. ელექტრონული დეკლარირება ----42
3. ელექტრონული ხელმოწერა ----42
4. ეკვივალენტური საქონელი ----42
5. ეკონომიკური საზღვარი ----42
6. ეკონომიკური სამსახურის ვადა----42
7. ეკონომიკური საქმიანობა ----42
8. ერთიანი სატრანსპორტო დოკუმენტი ----43
9. ერთობლივი შემოსავალი ----43
10. ექსპორტი ----43
11. ექსპორტის გადასახდელი ----43

ვ ---- 44
1. ვებ-ჰოსტინგი ----44
2. ვეტერინალური სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლი ----44
3. ვირტუალური ზონის პირი ----44

ზ ---- 45
1. ზარალი ----45
2. ზედმეტად გადახდილი გადასახადი ----45
3. ზედმეტად გადახდილი გადასახადის
თანხის ავტომატური დაბრუნება ----45
4. ზოგადი დეკლარირება ----45

თ ---- 46
1. თავდებობა ----46
2. თავისუფალი ბრუნვის კოეფიციენტი ----46
3. თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტი ----46
4. თავისუფალი ზონა ----46
5. თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა ----47
6. თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ორგანიზატორი ----47
7. თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის სანარმო ----47

8. თავისუფლად მიმოქცევადი ფასიანი ქაღალდი ----47
9. თავისუფალი საწყობი ----47
10. თავისუფალი საწყობის საწარმო ----47
11. თამასუქი ----47
12. თანამფლობელობა ----48
13. თვითმმართველი ერთეული ----48
14. თხოვება ----48

ი ---- 49

1. იდენტური საქონელი ----49
2. იმპორტი ----49
3. იმპორტიორი ----49
4. იმპორტის გადასახადი ----49
5. იმპორტის გადასახდელი ----49
6. ინდივიდუალური საწარმო ----49
7. ინვენტარიზაცია ----49
8. ინვოისი ----49
9. ინტეგრალური (ინტეგრირებული) სქემა ----50
10. ინტელექტუალური საკუთრება ----50
11. ინჟინირინგი ----50
12. იურიდიული მისამართი ----50
13. იურიდიული პირი ----50
14. იჯარა ----50
15. იჯარის უფლება ----50

კ ---- 51

1. კალენდარული წელი ----51
2. კამერალური საგადასახადო შემოწმება ----51
3. კაპიტალში წილი ----51
4. კაპიტალიზებადი ხარჯები ----51
5. კასტოდიანური ოპერაციები ----51
6. კლირინგი ----51
7. კომანდიტი ----51
8. კომერციულად ურთიერთშემცვლელი ----51
9. კომპენსაცია ----51
10. კომპენსირებული გამოქვითვები ----52
11. კომპიუტერული პროგრამა ----52
12. კონტროლირებული გარიგება ----52
13. კონტროლის ზონა ----52

14. კონტროლს დაქვემდებარებული მიწოდება ----------52
15. კომპლემენტარი ----------52
16. კოოპერატივის წევრი ----------52
17. კორექტირების საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა ----------52
18. კორპორატიული ოპერაციები ----------53
19. კორპორაციები, კომპანიები, ფირმები ----------53
20. კრედიტი (სესხი) ----------53
21. კრედიტის (სესხის) სინდიცირება, სტრუქტურირება ----------53
22. კურატორიუმის წევრები ----------53

ლ ---------- 54
1.ლატარია ----------54
2. ლიზინგი ----------54
3. ლიკვიდაცია ----------55
4. ლიცენზია ----------55
5. ლიცენზირებული ფასიანი ქაღალდების
ცენტრალური დეპოზიტარი ----------56
6. ლიცენზირებული ფინანსური ინსტიტუტი ----------56
7. ლტოლვილი ან იძულებით გადაადგილებული ფიზიკური პირი ----56

მ ---------- 58
1. მაგროვებადი და დაბრუნებადი ხასიათის
არასახელმწიფო საპენსიო სქემა ----------58
2. მარტოხელა დედა ----------58
3. მარჟა ----------58
4. მატერიალური აქტივი ----------58
5. მგზავრი ----------58
6. მემკვიდრე (მემკვიდრეები) ----------58
7. მეთოდი Fifo ----------58
8. მეიჯარე ----------59
9. მესამე და მეოთხე რიგის მემკვიდრეები ----------59
10. მესამე პირზე გადახდევინების მიქცევა ----------59
11. მეურვე ----------59
12. მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო ----------60
13. მენარმეთა და არასამენარმეო (არაკომერციული)
იურიდიული პირების რეესტრი ----------60
14. მენარმე ფიზიკური პირი ----------60
15. მენარმე ფიზიკური პირის საქმიანობის ადგილი ----------60
16. მზღვეველი ----------60

17. მთლიანად წარმოებული ან მიღებული საქონელი ----------61
18. მიკრო ბიზნესი ----------61
19. მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია ----------61
20. მიმდინარე კონტროლის პროცედურები ----------62
21. მკაცრი ალრიცხვის დოკუმენტი ----------62
22. მნიშვნელოვანი ქონებით უზრუნველყოფილი პირი ----------63
23. მობილური საკომუნიკაციო მომსახურება ----------63
24. მოგების გადასახადი ----------63
25. მოგების გაყოფის მეთოდი ----------63
26. მოიჯარე ----------63
27. მომსახურება ----------63
28. მოძრავი ქონება ----------64
29. მსგავსი საქონელი ----------65
30. მუდმივი დაწესებულება ----------65
31. მცირე ბიზნესი ----------65

ნ ---------- 66
1. ნათესავი ----------66
2. ნარჩენი(გადამუშავების) ----------66
4. ნებაყოფლობითი რეგისტრაცია ----------66
5. ნოტარიუსის ანგარიშზე დეპონირებული ----------66
ფული და ფასიან ქაღალდები ----------66
6. ნოუ-ჰაუ ----------67
7. ნუმიზმატიკა ----------67

ო ---------- 68
1. ობლიგაცია ----------68
2. ორგანიზაცია ----------68
3. ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა ----------68
4. ორი ქვეყნის გაგზავნისა და დანიშნულების პუნქტები ----------68
5. ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილება ----------69
6. ოფციონი ----------69
7. ოფშორულ ქვეყანა ----------69
8. ოქროს სია ----------69
9. ოჯახი ----------69

პ ---------- 70
1. პარტნიორი ----------70

2. პატენტი ----------70
3. პენსია ----------71
4. პირადი ნივთი ----------71
5. პირადი საგადასახადო აგენტი ----------71
6. პირგასამტეხლო ----------71
7. პირველადი დოკუმენტები ----------71
8. პირველადი საგადასახადო დოკუმენტი ----------71
9. პირველი და მეორე რიგის მემკვიდრეები ----------72
10. პირი ----------73
11. პირის ოჯახი ----------73
12. პორტალი ----------73
13. პრივატიზება ----------73
14. პროფესიონალური სტატუსის მქონე შუამავალი ----------73
15. პროცენტი ----------73

რ ---------- 75
1. რატიფიცირებული და ძალაში შესული
საერთაშორისო ხელშეკრულება ----------75
2. რეაბილიტაციის რეჟიმში მყოფი საწარმოები ----------75
3. რეალიზაცია ----------75
4. რეექსპორტი ----------75
5. რეზერვების შემცირება ----------75
6. რეზიდენტი ----------75
7. რელიგიური ორგანიზაციები (გაერთიანებები) ----------76
8. რელიგიური საქმიანობა ----------76
9. რეინვესტირება ----------77
10. რეპო ----------77
11. რეპუტაცია ბაზარზე ----------77
12. რეორგანიზაცია ----------77
13. როიალტი ----------74
14. რწმუნებული პირი ----------78

ს ---------- 79
1. საავტორო უფლებები ----------79
2. საამორტიზაციო ანარიცხები ----------79
3. საანგარიშო წელი ----------79
4. საანგარიშო პერიოდი ----------79
5. სააღრიცხვო დოკუმენტაცია ----------79
6. სააღსრულებო ფურცელი ----------79

7. საბადოების დამუშავების უფლება ----------80
8. საბაზრო ფასი ----------80
9. საბალანსო ღირებულება ----------81
10. საბანკო ანგარიშებიდან გადასახადის, საურავისა
და ჯარიმის თანხების ჩამოწერა ----------81
11. საბანკო გარანტია ----------82
12. საბითუმო ფასი ----------82
13. საბიუჯეტო ორგანიზაცია ----------82
14. საგადასახადო ორგანო ----------82
15. საგადასახადო აგენტი ----------82
16. საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა ----------83
17. საგადასახადო აღრიცხვის ადგილი ----------83
18. საგადასახადო გირავნობა ----------83
19. საგადასახადო დავა ----------83
20. საგადასახადო დავალიანება ----------83
21. საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების
უზრუნველყოფის ღონისძიებები ----------84
22. საგადასახადო დეკლარაცია ----------84
23. საგადასახადო ვალდებულება ----------84
24. საგადასახადო იპოთეკა ----------84
25. საგადასახადო კანონმდებლობა ----------84
26. საგადასახადო კონტროლი ----------84
27. საგადასახადო მოთხოვნა ----------85
28. საგადასახადო ომბუდსმენი ----------85
29. საგადასახადო ორგანოს შესაგებელი ----------85
30. საგადასახადო პერიოდი ----------85
31. საგადასახადო პოლიტიკა ----------85
32. საგადასახადო საგუშაგო ----------85
33. საგადასახადო საიდუმლოება ----------86
34. საგადასახადო სამართალდარღვევა ----------86
35. საგადასახადო სამართალდარღვევის საქმის წარმოება ----------86
36. საგადასახადო შეთანხმება ----------86
37. საგადასახადო შემოწმება ----------86
38. საგადასახადო შემოწმების აქტი ----------86
39. საგადასახადო შეღავათი ----------87
40. საგადახდო დავალება ----------87
41. საგანგებო მდგომარეობა ----------87
42. საგანმანათლებლო დაწესებულება ----------87
43. საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის
სასაქონლო ნომენკლატურა ----------87

44. სადაზღვევო ანაზღაურება (თანხა) ----------88
45. სადაზღვევო შენატანები ----------88
46. საემისიო კაპიტალი ----------88
47. საერთაშორისო გადაზიდვა ----------88
48. საერთაშორისო (სახელმწიფოთაშორისი, სამთავრობათაშორისო, დიპლომატიური) ორგანიზაციები ----------88
49. საერთაშორისო საწარმო ----------88
50. საერთაშორისო ფინანსური კომპანია ----------88
51. სავალდებულო რეგისტრაცია ----------89
52. სავაჭრო ნიშანი ----------89
53. სავაჭრო პოლიტიკა ----------89
54. საზოგადოებრივი ორგანიზაციები (გაერთიანებები) ----------89
55. სათამაშო ბიზნესი ----------89
56. სათამაშო ბიზნესით დაკავებული პირისაგან მიღებული მოგებები ----------89
57. საიდენტიფიკაციო ნომერი ----------89
58. საინკასაციო მომსახურება ----------90
59. საინკასო დავალება ----------90
60. საინოვაციო მომსახურება ----------90
61. საინფორმაციო ტექნოლოგიები ----------90
62. საიჯარო ქირა ----------90
63. საკონსულო ვალიზა ----------90
64. საკონტროლო-სალარო აპარატი ----------90
65. საკონტროლო-სალარო აპარატების მოდელების სახელმწიფო რეესტრი ----------90
66. საკრედიტო რისკის მესამე პირზე ნაწილობრივ ან მთლიანად გადაყიდვა ----------91
67. სალაროს ჩეკი ----------91
68. სალიკვიდაციო კომისია ----------91
69. სამივლინებო ხარჯები ----------91
70. სამკვიდრო ქონება ----------91
71. სამუშაო დღე ----------91
72. სანიტარულ-საკარანტინო კონტროლი ----------91
73. სანქცია (საგადასახადო) ----------91
74. სარგებელი ----------92
75. სარეზერვო ფონდები ----------92
76. სასაქონლო დეკლარაცია ----------92
77. სასაქონლო ზედნადები ----------92
78. სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები ----------92
79. სასაქონლო ოპერაცია ----------92

80. სასესხო ვალდებულებები ----92
81. სასესხო ფასიანი ქაღალდები ----93
82. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა ----93
83. სატარიფო ღონისძიებები ----93
84. სატრანსპორტო საშუალება ----93
85. საურავი ----93
86. საფონდო ბირჟა ----93
87. საფონდო ბირჟის ლისტინგი ----94
88. საფოსტო გზავნილი ----94
89. საქართველოს ეკონომიკური საზღვარი ----94
90. საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორია ----94
91. საქართველოს ინტეგრირებული ტარიფი ----94
92. საქართველოს საქონელი ----94
93. საქართველოს სანარმო ----95
94. საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავალი --95
95. საქველმოქმედო ორგანიზაცია ----98
96. საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიანი რეესტრი ----98
97. საქველმოქმედო საქმიანობა ----99
98. საქონელი ----100
99. საქონლის გამოსავლიანობა ----100
100. საქონლის განკარგვა ----100
101. საქონლის გაფორმება ----100
102. საქონლის გაშვება ----100
103. საქონლის დეკლარირება ----101
104. საქონლის დროებითი შემოტანა ----101
105. საქონლის დროებითი შენახვა ----101
106. საქონლის კლასიფიკაცია ----101
107. საქონლის მიწოდება ----101
108. საქონლის მფლობელი ----101
109. საქონლის რეექსპორტი ----101
110. საქონლის სატარიფო ღირებულება ----102
111. საქონლის სატარიფო ღირებულების
განსაზღვრის მეთოდები ----102
112. საქონლის ტრანზიტი ----102
113. საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვა ----102
114. საქონლის წარდგენა ----102
115. საშემოსავლო გადასახადი ----102
116. საშუალო შეწონილი შეფასების მეთოდი ----103
117. საცალო ფასი ----103
118. საწარმო ----103

119. საწარმოს კაპიტალი ----------103
120. საწარმოს მართვის ადგილი ----------103
121. საწარმოს რესტრუქტურიზაციის რეჟიმი ----------103
122. საწარმოს ფილიალები ----------104
123. საწარმოს საქმიანობის ადგილი ----------104
124. საწარმოს სახელმწიფო რეგისტრაციის ადგილი ----------104
125. საწესდებო კაპიტალი ----------105
126. საწყობი ----------105
127. სახელმწიფო ----------105
128. სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდია ----------105
129. სახელმწიფო ან/და საგადასახადო რეგისტრაციის მოწმობა ---105
130. სახელმწიფო ზედამხედველობა ----------105
131. სახელმწიფო კომპენსაცია ----------105
132. სახელმწიფო კონტროლი ----------105
133. სახელმწიფო კონტროლის ფორმები ----------106
134. სახელმწიფო პენსია ----------106
135. სახელმწიფო რეგისტრაცია ----------106
136. სახელმწიფო სტიპენდია ----------106
137. სახელმწიფო ხელისუფლება ----------106
138. საჯარო ინფორმაცია ----------106
139. საჯარო რეესტრი ----------106
140. საჯარო სამართლის იურიდიული პირი ----------106
141. სერვიტუტი ----------107
142. სვოპი ----------107
143. სოფლის მეურნეობის პროდუქცია ----------107
144. სოფლის მეურნეობის პროდუქცია სამრეწველო
გადამუშავებამდე (სასაქონლო კოდის შეცვლამდე) ----------107
145. სპეციალური სავაჭრო ზონა ----------107
146. სპონსორობა ----------108
147. სუსტი კაპიტალიზაცია ----------108
148. სუფთა მარჟის მეთოდი ----------108
149. საბანკო ანგარიშზე ოპერაციების შეჩერება ----------108

ტ ----------109
1. ტერიტორიული წყლები ----------109
2. ტერმინალი ----------109
3. ტექნიკური დახმარება ----------109
4. ტრანზიტი ----------109

უ ---------- 110
1. უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის საგადასახადო ვალდებულება ----------110
2. უზუფრუქტი ----------110
3. უიმედო ვალი ----------111
4. უიმედო საგადასახადო დავალიანება ----------111
5. უკუდაბეგვრა ----------111
6. უპატრონო საქონელი ----------111
7. ურთიერთდამოკიდებული პირები ----------112
8. ურთიერთდამოკიდებული პირები(სატარიფო მიზნებისათვის) --112
9. უძრავ ქონება ----------113
10. უცხოური საქონელი ----------113
11. უცხოური საწარმო ----------113
12. უცხოეთში გადახდილი გადასახადის ჩათვლა ----------113

ფ ---------- 114
1. ფასიანი ქაღალდები ----------114
2. ფასიანი ქაღალდების ემიტენტი ----------114
3. ფასნამატის მეთოდი ----------114
4. ფაქტორინგი ----------114
5. ფინანსური ვალდებულება ----------114
6. ფინანსური ინსტრუმენტი ----------114
7. ფინანსური მომსახურება ----------114
8. ფინანსური ოპერაციები ----------115
9. ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ადგილი ----------115
10. ფიზიკური პირის ფაქტობრივად ყოფნის ადგილი ----------116
11. ფიტოსანიტარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლი -----116
12. ფიუჩერსი ----------116
13. ფორვარდი ----------116
14. ფრანჩაიზი ----------117
15. ფსევდოდოკუმენტი ----------117
16. ფული ----------117

ქ ---------- 118
1. ქირა ----------118
2. ქირავნობა ----------118
3. ქონება ----------118

4. ქონებაზე უფლების წინასწარი რეგისტრაცია ----------118
5. ქონებაზე ყადაღის დადება ----------118
6. ქონებაზე ყადაღის დადების აქტი ----------119
7. ქონების/აქტივის დაგირავება ----------119
8. ქონების გადასახადი ----------120
9. ქრონომეტრაჟი ----------120

ღ ---------- 122
1. ღირებულებითი ბალანსი ----------122

შ ---------- 123
1. შედარებადი დამოუკიდებელი ფასის მეთოდი ----------123
2. შემცვლელი საქონელი ----------123
3. შერეული ოპერაციები ----------123
4. შიდა გადამუშავება ----------123
5. შემოსავლის ბენეფიციური მფლობელი ----------124

ჩ ---------- 125
1. ჩათვლილი თანხა(დღგ-ის მიზნებისათვის) ----------125
2. ჩეკთან გათანაბრებული დოკუმენტი(ჩგდ) ----------125
3. ჩვეულებრივი აქცია ----------126

ც ---------- 127
1. ცრუმაგიერი მფლობელობა (პირი) ----------127

ძ ---------- 128
1. ძირითადი საშუალება ----------128
2. ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯები ----------128

წ ----------129
1. წარმოებული ფასიანი ქაღალდები ----------129
2. წარმომადგენელი ----------129
3. წარმომადგენლობითი ხარჯი ----------129
4. წარმოშობის ქვეყანა ----------130
5. წელი (გარდა კალენდარული წლისა) ----------130
6. წინასწარი გადაწყვეტილება ----------130
7. წლიური მოგების გადასახადის დეკლარაცია ----------130

8. წლიური საშემოსავლო გადასახადის დეკლარაცია ----------130
9. წლიური ქონების გადასახადის დეკლარაცია ----------130
10. წმინდა აქტივები ----------130

ხ - 131
1. ხარჯი ----------131
2. ხელბარგი ----------131
3. ხელფასი ----------131

ჯ - 133
1. ჯარიმა ----------133

ჰ - 134
1. ჰუმანიტარული დახმარება ----------134

1. **ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები**-ადგილობრივი თვითმმართველობის, როგორც წარმომადგენლობითი (საკრებულო), ასევე აღმასრულებელი (მერია, გამგეობა) ორგანოები.

2. **ადმინისტრაციული აქტი**-ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კანონმდებლობის საფუძველზე გამოცემული სამართლებრივი აქტი. ადმინისტრაციული აქტი შეიძლება იყოს: ა) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი; ბ) ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი; გ) აღმჭურველი სამართლებრივ-ადმინისტრაციული აქტი.

ა) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი-ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული კანონმდებლობის საფუძველზე გამოცემული ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტი, რომელიც აწესებს, ცვლის, წყვეტს ან ადასტურებს პირის ან პირთა შეზღუდული წრის უფლებებს და მოვალეობებს. ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტად ჩაითვლება აგრეთვე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მის უფლებამოსილებას მიკუთვნებული საკითხის დაკმაყოფილებაზე განმცხადებლისათვის უარის თქმის შესახებ, ასევე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ან დადასტურებული დოკუმენტი, რომელსაც შეიძლება მოყვეს სამართლებრივი შედეგები;

ბ) ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი-უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე გამოცემული სამართლებრივი აქტი, რომელიც შეიცავს მისი მუდმივი ან დროებითი და მრავალჯერადი გამოყენების ქცევის ზოგად წესს;

გ) აღმჭურველი სამართლებრივ-ადმინისტრაციული აქტი-ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელიც დაინტერესებულ მხარეს ანიჭებს რაიმე უფლებას ან სარგებელს.

3. **ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი**-ადმინისტრაციული აქტი, რომელშიც აღნიშნულია ოქმის გამომცემის ვინაობა, სამართალდარღვევის არსი და შესაბამისი სამართლებრივი წყაროები, სამართალდარღვევის ახსნა-განმარტება, ოქმის შემდგენლის ვინაობა, სამართალდარღვევის მონმეების და დაზარალებულების ვინაობა და შესაბამისი ჩანაწერი, თუ სამართალდამრღვევი უარს ამბობს ხე-

ლმოწერაზე.

4. **ადმინისტრაციული საჩივარი**-დაინტერესებული მხარის მიერ უფლებამოსილ ადმინისტრაციულ ორგანოში კანონმდებლობით დადგენილი წესით წარდგენილი წერილობითი მოთხოვნა დარღვეული უფლების აღდგენის მიზნით იმავე ან ქვემდგომი ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად გამოცხადების, შეცვლის ან ახალი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის ან ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ისეთი მოქმედების განხორციელებისაგან თავის შეკავების შესახებ, რომელიც არ გულისხმობს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას.

5. **ალიმენტი**-ხარჯი, სარჩო, რომელსაც ოჯახს მოშორებული პირი კანონის ძალით უხდის სარჩენად თავისი ოჯახის შრომისუნარმოკლებულ წევრებს (შვილებს, მშობლებს, მეუღლეს).

6. **ამონაგები**-საწარმოში შემოსული ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხა, რომელიც მიიღება საწარმოს ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობიდან და გამოიხატება საკუთარი კაპიტალის ზრდით, მესაკუთრეთა მხრიდან დამატებითი ინვესტიციების გარეშე.

7. **ამორტიზაცია**-აქტივის ღირებულების მოხმარებული ნაწილის სისტემატური განაწილება მისი მომსახურების ვადის განმავლობაში; აქტივის ცვეთის თანხის სისტემატური ჩამონერა, მისი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში; ძირითადი ფონდების (ნაგებობათა, მოწყობილობათა და სხვა.) თანდათანობითი გაცვეთა, მათი ღირებულების ნაწილ-ნაწილ გადატანა გამომუშავებულ პროდუქციაზე.

8. **ამორტიზაციის ნორმა**-ძირითადი საშუალებების ცვეთის ღირებულების საქონლის და მომსახურების ღირებულებაში გადატანის პროცენტული განაკვეთები.

9. **ამხანაგობა**-ერთობლივი საქმიანობა, რომლის დროსაც ხელშეკრულებით ორი ან რამდენიმე პირი კისრულობს ერთობლივად იმოქმედოს საერთო სამეურნეო ან სხვა მიზნების მისაღწევად ხელშეკრულებით განსაზღვრული საშუალებებით, იურიდიული პირის შეუქმნელად. ამხანაგობის ხელშეკრულება შეიძლება დაიდოს წერილობით ან ზეპირად. თუ ხელშეკრულება დადებულია წერილობით, მაშინ იგი უნდა შეიცავდეს შემდეგ რეკვიზიტებს:

ა) მონაწილეთა დასახელებას და მისამართს;

ბ) მონაცემებს ერთობლივი საქმიანობის სახეობისა და მიზნის

შესახებ;

გ) მონაწილეთა უფლებებს და მოვალეობებს;

დ) მართვის ორგანოთა სტრუქტურასა და ფუნქციებს;

ე) მონაწილეთა შორის შემოსავლებისა და ზიანის განაწილების წესსა და პირობებს;

ვ) ხელშეკრულებიდან გასვლის წესს;

ზ) საქმიანობის ხანგრძლივობას;

თ) ხელშეკრულების მოშლისა და დარჩენილი ქონების განაწილების წესს.

10. **ანაბარი**-კომერციულ ბანკში ან არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებაში პირის მიერ შეტანილი ფულადი სახსრები ან გადახდის სხვა საშუალებები, რომელზედაც საკუთრების უფლებას იძენს კომერციული ბანკი ან არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულება და, რომელსაც, როგორც წესი, ერიცხება პროცენტი; არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულების-საკრედიტო კავშირის წევრის მიერ შეტანილი ფულადი სახსრები, რომელზედაც საკუთრების უფლებას იძენს საკრედიტო კავშირი და, რომელსაც, როგორც წესი, ერიცხება პროცენტი; საკრედიტო დაწესებულებაში პირის მიერ შეტანილი ფულადი თანხა, რომელზეც საკუთრების უფლებას მოიპოვებს საკრედიტო დაწესებულება, რომელიც ვალდებულია ვადის დადგომისას იმავე ვალუტაში დააბრუნოს მიღებული თანხა.

11. **არაამორტიზებადი ძირითადი საშუალება**-ძირითადი საშუალება, რომელიც ექსპლუატაციის დროს არ კარგავს თავის ღირებულებას.

12. **არაპირდაპირი გადასახადი**- გადასახადი (დღგ, აქციზი, იმპორტის გადასახადი და სხვა), რომელიც დგინდება მიწოდებული (იმპორტირებული) საქონლის ან/და გაწეული მომსახურების ფასზე დანამატის სახით და რომელსაც იხდის მომხმარებელი (იმპორტიორი) ამ გადასახადით გაზრდილი ფასით საქონლის ან/და მომსახურების შეძენისას (იმპორტისას). არაპირდაპირი გადასახადის ბიუჯეტში გადახდის ვალდებულება ეკისრება საქონლის მიმწოდებელს (იმპორტიორს) ან/და მომსახურების გამწევს; გადასახადი საქონელზე/მომსახურებაზე, რომელიც უშუალოდ შედის ფასებში დანამატის სახით და გადაიხდება არაპირდაპირ ანუ მომხმარებლებზე გადაკისრების გზით.

13. **არარეზიდენტი**-პირი, რომელიც არ არის რეზიდენტი(იხ. რეზიდენტი).

14. **არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი**-იურიდიული პირი, რომლის შექმნის და საქმიანობის მიზანი არ არის სამეწარმეო საქმიანობა ანუ ისეთი მართლზომიერი და არაერთჯერადი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება მოგების მიზნით, დამოუკიდებლად და ორგანიზებულად. არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი უფლებამოსილია ეწეოდეს დამხმარე ხასიათის სამეწარმეო საქმიანობას, რომლიდან მიღებული მოგებაც უნდა მოხმარდეს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის მიზნების რეალიზებას. ასეთი საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგების განაწილება არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებლებს, წევრებს, შემომწირველებს, აგრეთვე ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირებს შორის დაუშვებელია.

15. **არამატერიალური აქტივი** — ფიზიკური ფორმის არმქონე იდენტიფიცირებადი არაფულადი აქტივი, რომელსაც პირი იყენებს საქონლის წარმოების, საქონლის მიწოდების/მომსახურების გაწევის, სხვისთვის იჯარით გადაცემის ან/და ადმინისტრაციული მიზნებისათვის. არამატერიალურ აქტივს მიეკუთვნება საავტორო უფლება, პატენტი, სავაჭრო ნიშანი, გუდვილი, კომპიუტერული პროგრამა, ლიცენზია, იჯარის უფლება, ფრანჩიზი, საბადოების დამუშავების უფლება, იმპორტისა და ექსპორტის სპეციალური უფლებები და სხვა მსგავსი სახის არამატერიალური აქტივები; ეკონომიკური საქმიანობის სუბიექტების ნებისმიერი მოთხოვნა და უფლება, რომლებიც შეიძლება გადაეცეს სხვა პირებს ან გამიზნულია მათი მფლობელის მატერიალური სარგებლობისათვის ან/და სხვა პირებისათვის რაიმეს მოთხოვნისათვის.

16. **არასასოფლო-სამეურნეო მიწა**-საჯარო რეესტრში არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთად რეგისტრირებული მიწა(იხ. სასოფლო-სამეურნეო მიწა).

17. **არაამორტიზებადი ძირითადი საშუალება**-ძირითადი საშუალება, რომელიც ექსპლოატაციის დროს არ კარგავს თავის ღირებულებას. მაგ. მიწა, ხელოვნების ნიმუშები, სამუზეუმო ექსპონატები, ისტორიული მნიშვნელობის მქონე ობიექტები (გარდა შენობა-ნაგებობებისა).

18. **არასატარიფო ღონისძიებები**-საქონლის შემოტანა/გატანის დროს დაწესებული ნებართვები, ლიცენზიები, აკრძალვები, შეზღუდვები და ა.შ.

19. **აუდიტორთა საბჭო**-საგადასახადო ადმინისტრირების ერთიანი პრაქტიკის ჩამოყალიბების მიზნით საქართველოს ფინანსთა მინისტრის გადაწყვეტილებით შექმნილი საბჭო, რომელშიც შედიან ფინანსთა სამინისტროს, შემოსავლების სამსახურის თანამშრომლები და მოწვეული სპეციალისტები. თუ საგადასახადო შემოწმების შედეგებზე გადაწყვეტილების მიღება აყალიბებს არსებულისაგან განსხვავებულ დაბეგვრის ან/და სამართალდარღვევაზე სანქციის გამოყენების პრინციპს/მეთოდს, საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს მიმართოს აუდიტორთა საბჭოს, რომელიც უფლებამოსილია მიმართვიდან არაუგვიანეს 20 დღისა მიიღოს გადაწყვეტილება აღნიშნული პრინციპის/მეთოდის გამოყენების ან არგამოყენების თაობაზე. აუდიტორთა საბჭოს გადაწყვეტილება სავალდებულოა შესასრულებლად საგადასახადო ორგანოსათვის.

20. **აუქციონი**-ქონებაზე საკუთრების უფლების გადაცემა მყიდველზე, რომელიც ვაჭრობის პროცესში გამყიდველს ყველაზე მაღალ ფასს შესთავაზებს, ხოლო თუ აუქციონი გამოცხადდა პირობებით, მაშინ საკუთრების უფლების გადაცემა იმ მყიდველზე, რომელიც აიღებს ვალდებულებას დააკმაყოფილოს გამოცხადებული პირობები და ვაჭრობის პროცესში შესთავაზოს გამყიდველს ყველაზე მაღალი ფასი; საჯარო ვაჭრობით რაიმე ქონების, ნივთების გაყიდვა, როდესაც ნივთი რჩება ყველაზე მეტი საფასურის გადამხდელს.

21. **აქტივი**-საწარმოს განკარგულებაში არსებული მატერიალური და არამატერიალური რესურსები, რომლებიც წარსულში განხორციელებული სამეურნეო მოვლენების შედეგს წარმოადგენს და მათგან საწარმო მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღებას მოელის.

22. **აქტივების ღირებულება**-აქტივების შესყიდვის, წარმოების, მშენებლობის, მონტაჟისა და დადგმის ხარჯები(დანახარჯები), აგრეთვე სხვა ხარჯები(დანახარჯები), რომელიც ზრდის მათ ღირებულებას, გარდა ისეთი დანახარჯებისა, რომლის პირდაპირ გამოქვითვის უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელს, ხოლო აქტივების უსასყიდლოდ მიღებისას - აქტივების საბაზრო ფასი.

23. **აქცია**-არამატერიალიზებული სახელობითი ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს სააქციო საზოგადოების ვალდებულებებს პარტნიორის(აქციონერის) მიმართ და აქციონერის უფლებებს სააქციო საზოგადოებაში; ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს მისი მფლობელის მონაწილეობას სააქციო საზოგადოების კაპიტალში და აძლევს მას დივიდენდის(მოგების წილის) უფლებას. ერთი ჩვეუ-

ლებრივი აქცია უზრუნველყოფს ერთი ხმის უფლებას აქციონერთა საერთო კრებაზე, ხოლო პრივილეგირებული აქცია არ იძლევა ხმის უფლებას. პრივილეგირებული აქცია უზრუნველყოფს დივიდენდის მიღებას დადგენილი განაკვეთით. წესდებით შეიძლება დადგინდეს განსხვავებული წესი, რომელიც უზრუნველყოფს ჩვეულებრივი და პრივილეგირებული აქციების უფლებათა სხვაგვარად განსაზღვრას.

24. **აქციზი**-არაპირდაპირი გადასახადი, რომელიც განსხვავებით დღგ-ისაგან გადაიხდება არა საქონლის (მომსახურების) მიწოდების ყველა სტადიაზე, არამედ მხოლოდ ერთხელ, შემდეგ შემთხვევებში:

ა) მწარმოებლის მიერ საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის მიწოდების ან/და საწარმოს საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანის დროს;

ბ) მწარმოებლს მიერ დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის დამკვეთისათვის გადაცემის დროს;

გ) საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის გამოყენების დროს არაქციზური საქონლის წარმოებისათვის;

დ) აქციზური საქონლის ექსპორტის დროს;

ე) ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის ავტოსატრანსპორტო საშუალებისათვის მიწოდების დროს;

ვ) აქციზური საქონლის იმპორტის დროს;

ზ) მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გაწევის დროს.

25. **აქციზის ჩათვლა**-ერთი და იგივე დაბეგვრის ობიექტის ორმაგი დაბეგვრის თავიდან არიდების საშუალება. პირს, რომელიც ახორციელებს დასაბეგრ ოპერაციას (მათ შორის, აქციზური საქონლის ექსპორტს), უფლება აქვს მიიღოს საგადასახადო ჩათვლა მიწოდებული (მათ შორის, გადაცემული, საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანილი ან ექსპორტირებული) აქციზური საქონლის საწარმოებლად გამოყენებულ სხვა აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე) გადახდილი ან გადასახდელი აქციზის ოდენობით ან დაიბრუნოს აქციზი, მაგრამ არა უმეტეს მისგან წარმოებულ აქციზურ საქონელზე გამოანგარიშებული აქციზისა. ჩათვლის ან დაბრუნების ანალოგიური წესი გამოიყენება აქციზური საქონლის საწარმოებლად მწარმოებლის მიერ იმპორტირებულ სხვა აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე). პირს დასავარგებელი აქციზური საქონლის იმპორტის ან შეძენის შემთხვევაში უფლება აქვს მიიღოს საგადასახადო ჩათვლა ამ აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე) გადახდილი ან გადასახდელი აქ-

ციზის ოდენობით ან დაიბრუნოს აქციზი. მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გამწევი პირისათვის აქციზის ჩათვლა წარმოადგენს დარიცხული აქციზის თანხის შემცირების უფლებას, რომელიც წარმოეზს დარიცხული აქციზის თანხიდან მომსახურებაზე გადახდილი აქციზის თანხის გამოქვითვის გზით.

26. **აქციზური მარკა**-საქართველოს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ ალკოჰოლიან და თამბაქოს ნაწარმზე ინდივიდუალურად დასაკრავი მარკა, რომელიც ადასტურებს ამ საქონელზე აქციზის გადახდის ფაქტს.

27. **აქციზური მარკის ნომინალური ღირებულება**-აქციზური მარკის, როგორც საქონლის ღირებულება, რომელიც შედგება მისი ბეჭდვის, ტრანსპორტირების და მიმოქცევის სხვა ხარჯებისაგან.

28. **აღიარებული საგადასახადო დავალიანება**—საგადასახადო დავალიანება, რომელიც წარმოშობილია:

ა) პირის მიერ წარდგენილი საგადასახადო დეკლარაციის საფუძველზე;

ბ) საგადასახადო მოთხოვნის საფუძველზე, რომელსაც პირი ეთანხმება ან რომლის გასაჩივრების ვადა გასულია;

გ) პირის მიერ წარდგენილი სასაქონლო დეკლარაციის საფუძველზე;

დ) სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

29. **აღნაგობა**-სხვის მიწის ნაკვეთზე ნაგებობის აღმართვის უფლება. მიწის ნაკვეთი შეიძლება სხვა პირს გადაეცეს ვადიან სარგებლობაში ისე, რომ მას ჰქონდეს ამ ნაკვეთზე ან მის ქვეშ რაიმე ნაგებობის აღმართვის უფლება, ასევე ამ უფლების გასხვისების, მემკვიდრეობით გადაცემის, თხოვების, გაქირავების უფლება (აღნაგობის უფლება). აღნაგობის უფლება შეიძლება გავრცელდეს მიწის ნაკვეთის იმ ნაწილზე, რომელიც არ არის აუცილებელი აღნაგობისათვის, მაგრამ იძლევა ნაგებობით უკეთ სარგებლობის შესაძლებლობას. აღნაგობის უფლების ვადა განისაზღვრება მხარეთა შეთანხმებით და იგი არ უნდა აღემატებოდეს ოთხმოცდაცხრამეტ წელს.

30. **აღრიცხვის(საკასო) მეთოდი**-შემოსავლებისა და ხარჯების საგადასახადო აღრიცხვის მეთოდი, რომლის დროსაც გადასახადის გადამხდელმა შემოსავლები უნდა აღრიცხოს მათი მიღების ან გამოყენებისა და განკარგვის უფლების მოპოვების მომენტის შემდეგ, ხოლო

ხარჯების გამოქვითვა მოახდინოს განაღდების შემდეგ (გარდა ამორტიზაციას დაქვემდებარებული ძირითადი საშუალებებისა).

31. **აღსრულების საფასური**-სასამართლო და სხვა უფლებამოსილი ორგანოს(თანამდებობის პირის) მიერ მიღებული აქტების აღსრულებისას აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ გაწეული მომსახურებისათვის დაწესებული სავალდებულო გადასახდელი დღგ-ის ჩათვლით. საფასურის გადახდა ეკისრება მოვალეს.

32. **ახალასათვისებელი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები**-შემდეგი მიწები:

ა) ყველა არასასოფლო-სამეურნეო სავარგული, რომელიც ტრანსფორმირდება (გადაიყვანება) სასოფლო-სამეურნეო სავარგულად. ასეთ მიწებს განეკუთვნება:

ა.ა) ყამირი მიწები;

ა.ბ) მელიორაციის (სარწყავი და დაშრობის) საშუალებით ასათვისებელი მიწები;

ა.გ) გაკაფვა-ამოძირკვის საშუალებით ასათვისებელი, ბუჩქნარით დაკავებული მიწები;

ა.დ) დატერასების საშუალებით ასათვისებელი ფერდობები;

ა.ე) წიაღისეულის მოპოვებისა და მშენებლობის დროს დარღვეული სარეკულტივაციო მიწები აგრობიოლოგიური პროდუქტიულობის აღდგენით;

ბ) დაბალინტენსიური სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, რომლებიც ტრანსფორმირდება (გადაიყვანება) მაღალინტენსიური სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების (სახნავი და მრავალწლიანი ნარგავებით დაკავებული) მიწების სავარგულად, დაჭაობებული და დამლაშებული მიწები.

1. ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირი-ადამიანი, რომელსაც დაავადების, ტრავმის, გონებრივი თუ ფიზიკური დეფექტის შედეგად, ჯანმრთელობის მეტ-ნაკლებად მოშლის გამო, დარღვეული აქვს ორგანიზმის სასიცოცხლო ფუნქციები, რაც განაპირობებს პროფესიული შრომის უნარის სრულ ან ნაწილობრივ დაკარგვას ანდა ყოფა-ცხოვრების არსებით გაძნელებას, რასაც იგი მიჰყავს ქმედობაუნარიანობის დროებით ან მუდმივ შეზღუდვამდე და სოციალური დაცვის საჭიროებამდე. ბავშვობიდან შესაძლებლობის შეზღუდვის სტატუსი უდგინდება პირს, რომლის შესაძლებლობის შეზღუდვა 18 წლის ასაკამდე მოხდა.

2. ბაზარი-საქონლის/მომსახურების მიმოქცევის სფერო, რომელიც განისაზღვრება გამყიდველის/მყიდველის შესაძლებლობით, მნიშვნელოვანი დანახარჯების გარეშე გაყიდოს/შეიძინოს საქონელი/მომსახურება გამყიდველისათვის/მყიდველისათვის უახლოეს ტერიტორიაზე საქართველოში ან მის ფარგლებს გარეთ.

3. ბალანსი-საწარმოს აქტივების, ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის ნაშთების უწყისი.

4. ბარგი-მგზავრებისაგან განცალკავებულად გადასაზიდი საგანი.

5. ბარტერული ოპერაცია-ოპერაცია, როდესაც რაიმე საქონლის მყიდველი იმავდროულად არის სხვა საქონლის მომწოდებელი. საქონლის/მომსახურების გაცვლის (ბარტერული) ოპერაცია საქონლის/მომსახურების მიმწოდებელი თითოეული მხარისათვის ითვლება საქონლის/ მომსახურების საბაზრო ფასით რეალიზაციად, ხოლო საქონლის/მომსახურების თითოეული მიმღებისათვის — საქონლის/მომსახურების იმავე საბაზრო ფასით შეძენად.

6. ბენეფიციარი-მიმღები, მოსარგებლე.

7. ბიოლოგიური აქტივი-ცხოველი ან მცენარე.

8. ბირჟა-საბითუმო ბაზარი, სადაც ვაჭრობა ხორციელდება საჯაროდ, წინასწარ დადგენილი წესით, განსაზღვრულ ადგილზე და ვადაში. ბირჟა სამი სახისაა: სასაქონლო, საფონდო და სავალუტო. სასაქონლო ბირჟაზე ხორციელდება საქონელთან დაკავშირებული ოპერაციები, ხოლო საფონდო და სავალუტო ბირჟებზე, შესაბამისად ფასიან ქაღალდებთან და ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები.

9. **ბიუჯეტი**-საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობა, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების შესაბამისი ორგანოების მიერ. საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი შედგება — საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების კონსოლიდირებული ბიუჯეტისაგან. ნაერთი ბიუჯეტი არ ექვემდებარება არც ერთი ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ დამტკიცებას. სახელმწიფო ბიუჯეტი შედგება — საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებული, საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობისაგან. ავტონომიური რესპუბლიკის ნაერთი ბიუჯეტი შედგება — აფხაზეთის ან აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური და შესაბამისად მის შემადგენლობაში შემავალი ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების კონსოლიდირებული ბიუჯეტისაგან. ავტონომიური რესპუბლიკის ნაერთი ბიუჯეტი არ ექვემდებარება არც ერთი ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ დამტკიცებას. ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტი შედგება — ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებული, ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობისაგან. ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტი შედგება — ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს (საკრებულოს) მიერ დამტკიცებული, ადგილობრივი ხელისუფლების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობისაგან.

10. **ბროკერი**-შუამავალი; ფიზიკური პირი, რომელიც დამქირავებელი საბროკერო კომპანიის სახელით ახორციელებს ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ გარიგებებს ან/და ეწევა ამასთან დაკავშირებულ სხვა მომსახურებას.

11. **ბუღალტრული ანგარიშგება**-ინფორმაცია საწარმოს ოპერატიული, ფინანსური და მმართველობითი აღრიცხვის საფუძველზე, რომელიც მოიცავს საწარმოს სამეურნეო-საფინანსო საქმიანობას მთლიანად.

12. **ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრები**-ბუღალტრული ანგარიშგებები, რომელიც იხსნება და იწარმოება სათანადო ფორმისა და შედგენილობის ბარათებში, დავთრებში(წიგნებში), უწყისებში და სხვა.

13. **ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები**-ნორმატიული აქტი, რომელიც საქართველოს პარლამენტთან არსებული ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების კომისიის 2005 წლის 6 აპრილის №11 დადგენილებით სამოქმედოდ იქნა შემოღებული.

1. **გადაზღვევა**-ოპერაცია, რომლის დროსაც მზღვეველი გადაზღვევის ხელშეკრულების საფუძველზე და თითოეული ასეთი ხელშეკრულების თავისებურებების გათვალისწინებით ახორციელებს სადაზღვევო რისკის და მასთან დაკავშირებული ზარალის მთლიან ან ნაწილობრივ გადაცემას გადამზღვეველი კომპანიისათვის.

2. **გადამუშავების პროდუქტი**-საქონლის გადამუშავების შედეგად მიღებული ან წარმოებული პროდუქტი. საქონლის გადამუშავებაში იგულისხმება საქონლის გადამუშავების შემდეგი ოპერაციები:

ა) საქონლის დამუშავება, მათ შორის მონტაჟი, აწყობა ან სხვა საქონელზე მორგება;

ბ) საქონლის წარმოება;

გ) საქონლის შეკეთება, მათ შორის აღდგენა და მუშა მდგომარეობაში მოყვანა;

დ) საქონლის განადგურება;

დ) საქონლის გამოყენება, რომელიც არ შედის გადამუშავების საქონლის შემადგენლობაში, ხელს უწყობს ან აადვილებს გადამუშავების პროდუქტის წარმოებას, მიუხედავად იმისა, რომ ეს საქონელი მთლიანად ან ნაწილობრივ იხარჯება გადამუშავების პროცესში.

3. გადამუშავებული საქონელი-გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში მოქცეული საქონლის გადამუშავების შედეგად მიღებული ან წარმოებული პროდუქტი.

4. **გადასახადებით დაბეგვრის ობიექტები**-გადასახადის გადამხდელის შემოსავალი ან ქონება, რომელზეც იანგარიშება გადასახადი. სხვადასხვა გადასახადს დაბეგვრის განსხვავებული ობიექტი აქვს. მაგ. საშემოსავლო გადასახადის დაბეგვრის ობიექტია პირის დასაბეგრი შემოსავალი, ხოლო დამატებული ღირებულების გადასახადის-დასაბეგრი ოპერაცია, დასაბეგრი იმპორტი, დასაბეგრი ექსპორტი და დასაბეგრი დროებითი შემოტანა. მოგების გადასახადის დაბეგვრის ობიექტია დასაბეგრი მოგება, რომელიც. როგორც წესი, განისაზღვრება, როგორც სხვაობა გადასახადის გადამხდელის ერთობლივ შემოსავალსა და საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ გამოქვითვის თანხებს შორის. ქონების გადასახადის დაბეგვრის ობიექტია დასაბეგრი ქონება.

5. **გადასახადების ადმინისტრირება**-გადასახადების გამოან-

გარიშებასთან, გადახდასთან და დეკლარირებასთან, საგადასახადო კონტროლთან, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელთა აღრიცხვასთან, ინფორმირებასთან და საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ფორმების, მეთოდებისა და წესების ერთობლიობა, რომლებსაც საგადასახადო ორგანოები ახორციელებენ საგადასახადო კანონმდებლობის აღსრულების პროცესში.

6. **გადასახადი**-კანონით გათვალისწინებულ ბიუჯეტებში სავალდებულო, უპირობო ფულადი შენატანი, რომელსაც იხდის გადასახადის გადამხდელი, გადახდის აუცილებელი, არაეკვივალენტური და უსასყიდლო ხასიათიდან გამომდინარე.

7. **გადასახადის გადამხდელი**-პირი, რომელიც ვალდებულია გადაიხადოს კანონით დადგენილი გადასახადი.

8. **გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა**-გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ორგანოსათვის წარდგენილი მოთხოვნა, გადასახადების ან/და სანქციების ზედმეტად გადახდილი თანხის უკან დაბრუნების შესახებ, რომლის შესრულებაც სავალდებულოა კანონმდებლობით დადგენილი წესით. გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის წარდგენის საფუძველია გადასახადების ან/და სანქციების ზედმეტად გადახდილი თანხა.

9. **გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათი**-გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში ჩარიცხული საგადასახადო შემოსავლის აღრიცხვის საშუალება საგადასახადო ორგანოების მიერ გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე საგადასახადო ვალდებულებების დარიცხული და გადახდილი გადასახადის თანხების ასახვით.

10. **გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი**-გადასახადის გადამხდელისათვის კანონმდებლობის შესაბამისად მიკუთვნებული ნომერი.

11. **გადასახადის გადამხდელის სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღება**-საგადასახადო ორგანოს უფლება მოსამართლის ბრძანების გარეშე განახორციელოს გადასახადის გადამხდელის სალაროს სეიფიდან ან სხვა სათავსიდან (გარდა ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ბინისა) არსებული ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღება აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დაფარვისათვის აუცილებელი ოდენობით.

12. **გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვება**-საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელის მიმართ გან-

სახორციელებელი ღონისძიებები, რომელიც ტარდება გადასახადის გადამხდელისათვის წინასწარი შეტყობინების გარეშე. იგი მოიცავს ქრონომეტრაჟს, საკონტროლო შესყიდვას, დათვალიერებას.

13. **გადასახადის გადამხდელის წარმომადგენელი**-პირი, რომელიც საგადასახადო ურთიერთობებში მონაწილეობს, როგორც სხვა პირის კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენელი. კერძოდ:

ა) საწარმოს/ორგანიზაციის კანონიერ წარმომადგენლებად ითვლებიან მისი ორგანოები ან/და საქართველოს საკანონმდებლო აქტებითა და ამ საწარმოს/ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტებით უფლებამოსილი სხვა პირები;

ბ) გადასახადის გადამხდელის უფლებამოსილ წარმომადგენლად ითვლება პირი, რომელიც ზემოაღნიშნული პირის რწმუნებით უფლებამოსილია წარმოადგინოს მისი ინტერესები საგადასახადო ორგანოებთან ან/და საგადასახადო ურთიერთობების სხვა მონაწილეებთან ურთიერთობებში, აგრეთვე სასამართლოში;

გ) ფიზიკური პირის კანონიერ წარმომადგენლად ითვლება პირი, რომელიც საქართველოს საგადასახადო კოდექსისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების საფუძველზე ახორციელებს შესაბამის უფლებამოსილებას.

14. **გადასახადის განაკვეთი**-პროცენტული ან/და ფიქსირებული სიდიდე დაბეგვრის ობიექტთან მიმართებით. მაგ. ფიზიკური პირის დასაბეგრი შემოსავალი იბეგრება 20%-ით. ზოგიერთი ალკოჰოლური საქონლის იმპორტი იბეგრება იმპორტის გადასახადის შემდეგი განაკვეთით: evro/%vol/HL, რაც ნიშნავს, რომ ერთ ჰექტოლიტრზე(100 ლიტრზე) გადასახდელი იმპორტის გადასახადის თანხა შეადგენს იმპორტის გადასახადის განაკვეთის ნამრავლს მოცემულ საქონელში ალკოჰოლის პროცენტული შემცველობის მაჩვენებელზე.

15. **გადასახადის თანხების დარიცხვა**-საგადასახადო ორგანოს მიერ კონკრეტული საგადასახადო პერიოდისათვის გადასახადის თანხის აღრიცხვა და ასახვა გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე.

16. **გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები**-საწარმოების ან მეწარმე ფიზიკური პირების (რომლებიც ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას) ვალდებულება მიმდინარე გადასახდელების თანხები ბიუჯეტში შეიტანონ გასული საგადასახადო წლის წლიური გადასახადის მიხედვით, შემდეგი ოდენობით:

ა) არაუგვიანეს 15 მაისისა-25%;

ბ) არაუგვიანეს 15 ივლისისა-25%;
გ) არაუგვიანეს 15 სექტემბრისა-25%;
დ) არაუგვიანეს 15 დეკემბრისა-25%.

მიმდინარე გადასახდელები ეხება საშემოსავლო და მოგების გადასახდებს.

17. **გადაუდებელი გასვლითი საგადასახადო შემოწმება**-საგადასახადო ორგანოს უფლება გადასახადის გადამხდელისათვის წინასწარი შეტყობინების გარეშე, ჩაატაროს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ადგილზე შემოწმება. ასეთი შემოწმების დროს საგადასახადო ორგანო ვალდებულია შემოწმებიდან 48 საათში მიმართოს და ნებართვა მიიღოს სასამართლოდან. ნებართვის მიღებამდე საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს დალუქოს შესაბამისი ობიექტები(სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები, დოკუმენტები).

18. **გადაუმუშავებელი საქონელი**-შიდა გადამუშავების ან გარე გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში მოქცეული საქონელი, რომელიც არ არის გადამუშავებული ამ ოპერაციებში.

19. **გადახდისუუნარობა**-მოვალის უუნარობა, დააკმაყოფილოს კრედიტორის ვადამოსული მოთხოვნა.

20. **გადაყიდვის ფასის მეთოდი**-კონტროლირებული გარიგებით შესყიდული საქონლის დამოუკიდებელი გარიგებით გადაყიდვისას რენტაბელობის კოეფიციენტის შედარება დამოუკიდებელი გარიგებით შესყიდული საქონლის დამოუკიდებელი გარიგებით გადაყიდვისას რენტაბელობის კოეფიციენტთან.

21. **გაკოტრების საქმის წარმოება**-საპროცესო და ხელმძღვანელობითი მოქმედებების ერთობლიობა, რომელიც ხორციელდება „გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად და მიზნად ისახავს კრედიტორთა მოთხოვნების კანონით დადგენილი წესითა და პირობებით შესაძლო სრულ დაკმაყოფილებას უმთავრესად სამეურვეო ქონების რეალიზაციის გზით.

22. **გამოქვითვები**-ერთობლივი შემოსავლის შემცირება, როგორც წესი, ყველა დოკუმენტურად დადასტურებული ხარჯით, რომელიც დაკავშირებულია მის მიღებასთან.

23. **გარე გადამუშავება**-სასაქონლო ოპერაცია, რომლის დროსაც საქართველოს საქონელი დროებით გაიტანება საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიის გარეთ, გადაიხდევინება ექსპორტის გადასახდელები და ტარდება სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებები, ასევე ხორციელდება ის პროცედურები, რომელიც გათვალისწინებულია ექსპორტის დროს, ხოლო მისგან მიღებული გადამუშავებული საქონლის საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანისას გადაიხდევინება კუთვნილი იმპორტის გადასახდელები.

24. **გარიგების შეფასების მეთოდები**-საქონლის/მომსახურების ფასის დადგენის მეთოდები. არსებობს გარიგების შეფასების 5 მეთოდი;

ა) შედარებადი დამოუკიდებელი ფასის მეთოდი;

ბ) გადაყიდვის ფასის მეთოდი;

გ) ფასნამატის მეთოდი;

დ) სუფთა მარჟის მეთოდი;

ე) მოგების გაყოფის მეთოდი.

25. **გასვლითი საგადასახადო შემოწმება**-საგადასახადო ორგანოს ღონისძიება, რომელიც ითვალისწინებს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ადგილზე სრულ ან თემატურ შემოწმებას.

26. **გრანტი**-გამცემის (დონორის) მიერ მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის. გრანტად არ ჩაითვლება სამეწარმეო და პოლიტიკური მიზნების მისაღწევად გაცემული სახსრები.

27. **გრანტის ელემენტი**-კრედიტის ფინანსური პირობების აგრერირებული მაჩვენებელი. მისი საშუალებით განისაზღვრება კრედიტის შეღავათიანობის დონე. გრანტ-ელემენტის გამოთვლა ხდება ერთხელ, კრედიტის ფინანსური პირობების დადგენისას. გრანტ-ელემენტის გამოსათვლელად ხელშეკრულებით განსაზღვრულ კრედიტის ოდენობას(კრედიტის ნომინალური ღირებულება) აკლდება ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალის მომსახურების(ძირითადი და საპროცენტო) გადასახდელების მიმდინარე(დისკონტირებული) ღირებულება და სხვაობა გამოისახება პროცენტებში კრედიტის ნომინალური ღირებულების მიმართ. გრანტ-ელემენტის გამოსათვლელად გამოიყენება შემდეგი ფორმულა:

$$GE = (1- r/nxd_p)\left(1- \frac{(1/(1+d_p)^{n.g}) - (1/(1+d_p)^{n.m})}{d_p(n.m - n.g)}\right)$$

სადაც r არის კრედიტის მომსახურების საპროცენტო განაკვეთი;

m არის სესხის ხანგრძლივობა(დროის მონაკვეთი ვალის აღების მომენტიდან მის სრულ დაფარვამდე);

n არის პერიოდულობა(წლის განმავლობაში ვალის მომსახურების

გადახდების ოდენობა);

g არის შეღავათიანი პერიოდი(დროის მონაკვეთი პირველი საპროცენტო გადახდიდან ძირითადი თანხის პირველ გადახდამდე), რომელიც გამოითვლება შემდეგი ფორმულით: g = s – 1/n, სადაც s არის დროის მონაკვეთი ვალის აღების მომენტიდან ძირითადი თანხისპირველ გადახდამდე;

dp არის დისკონტირების მაჩვენებელი ერთი პერიოდისათვის, რომელიც გამოითვლება შემდეგი ფორმულით:

$$d_p = v1+d+u^{\frac{1}{n}} - 1$$

, სადაც, პერიოდი (1/n) არის დროის მონაკვეთი ვალის მომსახურების ორ უახლოეს გადახდას შორის; დ არის კრედიტის ვალუტის სადისკონტო განაკვეთი, რომელიც რეგულარულად დგინდება ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ; ხოლო u-მარჟა, რომელიც გამოითვლება ალგორითმით:

თუ m<15 წელზე მაშინ u= 0.0075
თუ 15<m<20 წელზე მაშინ u= 0.0100
თუ 20<m<30 წელზე მაშინ u= 0.0115
თუ m>30 წელზე მაშინ u= 0.0125

28. **გრძელვადიანი კონტრაქტი**-კონტრაქტი ნარმოებაზე, მონტაჟზე, მშენებლობაზე ან ასეთ საქმიანობასთან დაკავშირებულ მომსახურების გაწევაზე, რომელიც არ დასრულებულა იმ კალენდარულ წელს, რომელშიც დაიწყო კონტრაქტით გათვალისწინებული მომსახურება, გარდა იმ კონტრაქტისა, რომელიც დასრულდა კონტრაქტით გათვალისწინებული მომსახურების დაწყებიდან 6 თვის განმავლობაში.

29. **გუდვილი**-მომავალი ეკონომიკური სარგებელი, რომელიც წარმოიშობა ისეთი აქტივებიდან, რომლებიც ინდივიდუალურად ვერ განისაზღვრება და ვერც ცალკე იქნება აღიარებული; კომპანიის პრესტიჟი, საქმიანი რეპუტაცია, კონტაქტები, კლიენტები და კადრები, როგორც კომპანიის აქტივი, შეფასებული და შეტანილი სპეციალურ ანგარიშზე; საბუღალტრო ტერმინი, რომლის დროსაც ფირმა ყიდულობს სხვა კომპანიას მის წმინდა საბალანსო ღირებულებაზე მეტად. ამ შემთხვევაში ნებაყოფლობით გადახდილ დამატებით თანხას ეწოდება გუდვილი; არამატერიალური აქტივი, რომელიც აისახება საბალანსო ანგარიშგებაში.

– დ –

1. **დაბრუნებული საქონელი**-საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან გატანილი და 3 წლის ვადაში დაბრუნებული საქართველოს საქონელი, რომლის იდენტიფიცირებაც შესაძლებელია და, რომელიც ბრუნდება უცვლელ მდგომარეობაში. ასეთი საქონელი არ იბეგრება იმპორტის გადასახდელებით.

2. **დავების განხილვის საბჭო**-საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული საგადასახადო დავის განმხილველი ორგანო. მისი შემადგენლობა განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის მიერ და მის საქმიანობის რეგლამენტს ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა. დავების საბჭოში საგადასახადო დავა ორეტაპიანია და იწყება საჩივრის წარდგენით შემოსავლების სამსახურში.

3. **დაზღვევა**-ურთიერთობა, რომელიც მყარდება ფიზიკური და იურიდიული პირების პირადი და ქონებრივი ინტერესების დასაცავად სადაზღვევო შენატანებით (სადაზღვევო პრემიით) ფორმირებული ფულადი ფონდებისა და კანონმდებლობით ნებადართული სხვა წყაროების ხარჯზე, გარკვეული გარემოებების (სადაზღვევო შემთხვევების) დადგომისას.

4. **დაზღვეული**-ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომლის მიმართაც ხორციელდება დაზღვევა.

5. **დათვალიერება**-გადასახადის გადამხდელის ტერიტორიებისა და შენობა-ნაგებობების დათვალიერება, გარდა ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ბინისა, რომლის დათვალიერებაც დასაშვებია მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით. დათვალიერების პროცედურით გათვალისწინებულია გადასახადის გადამხდელის ტერიტორიებისა და შენობა-ნაგებობების გარე და შიდა სივრცის ვიზუალური დათვალიერება. აღნიშნული პროცედურის ჩატარებისას აკრძალულია გადასახადის გადამხდელის დოკუმენტაციისა და სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების შემოწმება. დათვალიერების პროცედურა არ მოიცავს სეიფის, კარადის, უჯრისა და სხვა მსგავსი სათავსის შიგთავსის ვიზუალურ დათვალიერებასა და შემოწმებას.

6. **დამატებული ღირებულების გადასახადი(დღგ)**-არაპირდაპირი გადასახადი, რომელიც ამოიღება ბიუჯეტში საქონლის/მომსახურების მიწოდების ყველა სტადიაზე, აგრეთვე დასაბეგრი იმპორტისა და დასაბეგრი დროებითი შემოტანის დროს.

7. **დამატებული ღირებულების გადასახადისაგან გათავისუფლება ჩათვლით ან ჩათვლის გარეშე-ორი ოპერაცია.** კერძოდ, ჩათვლის უფლებით გათავისუფლების დროს, ოპერაციას არ ერიცხება დღგ და გადამხდელს ენიჭება ადრე გადახდილი დღგ-ის ჩათვლის უფლება, ხოლო ჩათვლის უფლების გარეშე გათავისუფლების დროს, ოპერაციას არ ერიცხება დღგ, მაგრამ გადამხდელს ერთმევა ადრე გადახდილი დღგ-ის ჩათვლის უფლება.

8. **დამატებული ღირებულების გადასახადის საანგარიშო პერიოდი-კვარტალი.**

9. **დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩათვლა-**დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული პირის უფლება შეიმციროს გადასახდელი დღგ-ის თანხა მიღებული ჩათვლის დოკუმენტის საფუძველზე. ჩათვლის დოკუმენტებია:

ა) საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა;

ბ) სასაქონლო დეკლარაცია;

გ) უკუდაბეგვრისას ბიუჯეტში დღგ-ის თანხის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი;

დ) დროებით შემოტანისას ბიუჯეტში დღგ-ის თანხის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი;

ე) საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული საჯარო სამართლის იურიდიული პირების მიერ გაწეული მომსახურების საფასურის გადახდის დამადასტურებლი დოკუმენტი, რომელთა მიერ გაწეულ მომსახურებაზე ტარიფები დადგენილია დღგ-ის ჩათვლით საქართველოს კანონით ან მთავრობის დადგენილებით.

10. **დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩასათვლელი თანხა-**გადასახადის თანხა:

ა) რომელიც გადახდილია ან გადასახდელია ჩათვლის დოკუმენტების მიხედვით საქონლის შეძენისას, მომსახურების მიღებისას, საქონლის იმპორტისას ან/და საქონლის დროებით შემოტანისას, მათ შორის, დღგ-ის რეგისტრაციის ძალაში შესვლის მომენტისათვის არსებულ სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ნაშთზე;

ბ) საკუთარი წარმოების შენობა-ნაგებობების ძირითად საშუალებად გამოყენების შემთხვევაში, ამ ოპერაციაზე დარიცხული და დღგ-ის დეკლარაციაში ასახული დღგ-ის თანხა, რომელიც იმავდროულად წარმოადგენს ჩათვლის მიღების საფუძველს.

11. **დამოუკიდებელი აუდიტორი-ფიზიკური პირი ან აუდიტური ფირმა.** აუდიტორი არის ფიზიკური პირი, რომელსაც აქვს საქართ-

ველოს პარლამენტთან არსებული აუდიტორული საქმიანობის საბჭოს მიერ გაცემული აუდიტორის საკვალიფიკაციო სერტიფიკატი. იგი აუდიტორულ საქმიანობას ეწევა ინდივიდუალური ლიცენზიის საფუძველზე ან/და აუდიტური ფირმის მეშვეობით. აუდიტური ფირმა არის საწარმო, რომელსაც აქვს საქართველოს ტერიტორიაზე აუდიტორული საქმიანობის ლიცენზია და, რომლის ერთადერთი საწესდებო მიზანია აუდიტორული საქმიანობა. აუდიტორ ფირმას და მის ფილიალს აუდიტორული საქმიანობის უფლება ეძლევა მხოლოდ მაშინ, თუ მათში სულ ცოტა ერთი აუდიტორი მაინც მუშაობს.

12. **დამოუკიდებელი გარიგება**-ნებისმიერი ფინანსური ან კომერციული გარიგება დამოუკიდებელ პირებს შორის.

13. **დამოუკიდებელი პირები**-პირები, რომლებიც არ არიან ურთიერთდამოკიდებული.

14. **დანაკლისი**—გადასახადის გადამხდელის ბუღალტრულ ჩანაწერებთან შედარებისას გამოვლენილი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების ნაკლებობა(მათ შორის ინვენტარიზაციის საშუალებით). ისეთი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების მიმართ, რომელთა დასაწყობება და შესაბამისად ინვენტარიზაცია ფიზიკურად შეუძლებელია (ელექტრო- და თბოენერგია, გაზი და წყალი), დანაკლისად ჩაითვლება სხვაობა შეძენილ (შეძენის დამადასტურებელი დოკუმენტის მიხედვით) და რეალიზებულ (გადასახადის გადამხდელისგან ფაქტობრივად გასულ) სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობათა შორის, თუ ვერ დგინდება დებიტორი (ამნაზღაურებელი) ან/და მიმთვისებელი. ამასთანავე, თუ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დადგენილია დანაკარგის მაქსიმალური ზღვრული ოდენობა, დანაკლისად ჩაითვლება ამ ოდენობაზე მეტი ნაკლებობა.

15. **დანაშაულის ნიშნები**-საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული სამართალდარღვევები.

16. **დარიცხვის მეთოდი**-შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვის მეთოდი, რომლის გამოყენებისას შემოსავლები და ხარჯები აღირიცხება გადასახადის გადამხდელის მიერ ამ შემოსავლების მიღების უფლების მოპოვების და ასეთი ხარჯების აღიარების მომენტის მიხედვით, შემოსავლების ფაქტობრივად მიღებისა და ხარჯების გაწევის მომენტის მიუხედავად, გარდა იმ შემთხვევისა (ლიცენზირებული ფინანსური ინსტიტუტების გამოკლებით), როდესაც გადახდა უკავშირდება ფიზიკურ პირს ან მიღებული მომსახურებისათვის საკომპენსაციო თანხის გადახდა უკავშირდება არარეზიდენტ საწარ-

მოს, რომელიც არ მიეკუთვნება არარეზიდენტის მუდმივ დაწესებულებას საქართველოში.

17. **დასაბეგრი ბრუნვა**-საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული დასაბეგრი ოპერაციების და საქონლის ექსპორტის თანხების ჯამი.

18. **დასაბეგრი იმპორტის თანხა**-საქონლის სატარიფო ღირებულებისა და საქართველოში საქონლის იმპორტისას გადასახდელი გადასახადების (იმპორტის გადასახადი, აქციზი) თანხების ჯამი, საქართველოში გადასახდელი დღგ-ის ჩაუთვლელად და იმ მომსახურების გაწევის ღირებულება(დღგ-ის გარეშე), რომელიც დამხმარე ხასიათისაა საქონლის იმპორტის მიმართ.

19. **დასაბეგრი მოგება**-როგორც წესი, სხვაობა გადასახადის გადამხდელის ერთობლივ შემოსავალსა და საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ გამოქვითვის თანხებს შორის.

20. **დასაბეგრი ოპერაციის თანხა**-როგორც წესი, დღგ-ის გადამხდელის მიერ მიღებული ან მისაღები კომპენსაციის თანხა (გადასახადების, მოსაკრებლების და სხვა გადასახდელების ჩათვლით) დღგ-ის ან/და პირგასამტეხლოს გარეშე.

21. **დასაბეგრი ქონების ადგილსამყოფელი**-ადგილი სადაც უძრავი ქონება ფაქტობრივად მდებარეობს, ხოლო მოძრავო ქონება რეგისტრირებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესით. თუ არ არსებობს მოძრავი ქონების რეგისტრაციის ადგილი, დასაბეგრი ქონების ადგილსამყოფელად ითვლება ადგილი სადაც, მოძრავი ქონება ფაქტობრივად მდებარეობს.

22. **დასავარგებელი აქციზური საქონელი**-საბრენდე სპირტები, ღვინის ბრენდი და ღვინო, რომლებიც ექვემდებარება დავარგებას ანუ ხარისხის გაუმჯობესების ხანგრძლივ ტექნოლოგიურ პროცესს.

23. **დაუძლეველი ძალა**-ისეთი საგანგებო ან განსაკუთრებული გარემოებები, რომელიც შეუძლებელს ხდის კანონით დადგენილ ვალდებულებათა შესრულებას და, რომელთა დადგომა არ არის დამოკიდებული პირის ნებაზე, მათ შორის:

ა) სტიქიური უბედურებები(მიწისძვრა, წყალდიდობა, მეწყერი, ზვავი, ხანძარი და სხვა);

ბ) საგარეო ვაჭრობის შეზღუდვა, საგანგებო/საომარი მდგომარეობის გამოცხადება, აგრეთვე სახელმწიფო ორგანოების სხვა გადაწყვეტილებები;

გ) მასობრივი არეულობა, გაფიცვა.

24. **დაქირავებით მუშაობა**- დაქირავებით მუშაობად ითვლება:

ა) ფიზიკური პირის მიერ ვალდებულების შესრულება იმ ურთიერთობათა ფარგლებში, რომლებიც რეგულირდება საქართველოს ან/და უცხოური შრომითი კანონმდებლობით;

ბ) ფიზიკური პირის მიერ იმ ვალდებულების შესრულება, რომელიც დაკავშირებულია საქართველოს შეიარაღებულ ძალებში, სამართალდამცავ და მასთან გათანაბრებულ ორგანოებში მის სამსახურთან;

გ) ფიზიკური პირის მიერ საწარმოს ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელად (დირექტორად) ყოფნა ან ხელმძღვანელის (დირექტორის) მოვალეობის შესრულება.

25. **დაჩქარებული ამორტიზაციის ნორმა**-ძირითადი საშუალებების მეორე და მესამე ჯგუფების მიმართ საამორტიზაციო ანარიცხების ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითვის ნორმა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს შესაბამისად 40%-ს და 16%-ს.

26. **დევნილი**-იძულებით გადაადგილებული პირი საქართველოს მოქალაქე ან საქართველოში მუდმივად მცხოვრები მოქალაქეობის არმქონე პირი, რომელიც იძულებული გახდა დაეტოვებინა თავისი მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი და გადაადგილებულიყო საქართველოს ტერიტორიის ფარგლებში იმ მიზეზით, რომ საფრთხე შეექმნა მის ან მასთან მცხოვრები ოჯახის წევრის სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან თავისუფლებას უცხო ქვეყნის აგრესიის, შიდა კონფლიქტის ან ადამიანის უფლებების მასობრივი დარღვევის გამო.

27. **დეკლარანტი**-პირი, რომელიც დეკლარირებას ახორციელებს თავისი სახელით ან რომლის სახელითაც ხორციელდება დეკლარირება დადგენილი წესით.

28. **დეპოზიტი**-კომერციულ ბანკში ან არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებაში პირის მიერ შეტანილი ფულადი სახსრები ან გადახდის სხვა საშუალებები, რომლებზედაც საკუთრების უფლებას იძენს კომერციული ბანკი ან არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულება;

29. **დივიდენდი**-აქციონერის/მოწილის მიერ აქციებიდან ან უფლებებიდან(წილებიდან) მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი(მათ შორის, პრივილეგირებული აქციებიდან პროცენტის სახით მიღებული), რომელიც მიიღება მოგების განაწილების შედეგად და, რომელსაც იურიდიული პირი ანაწილებს აქციონერებს/მონაწილეებს შორის, კაპიტალში მათი კუთვნილი აქციების/უფლებების პროპორციულად ან პროპორციის გარეშე. ამასთან დივიდენდს არ განეკუთვნება:

ა) იურიდიული პირის ლიკვიდაციისას ან აქციების/წილების გამოსყიდვისას ფულადი ან ნატურალური ფორმით განხორციელებული გადახდები(განაცემი), რომელიც არ აღემატება კაპიტალში(საწესდებო და საემისიო) აქციონერის/მოწილის მიერ განხორციელებული შენატანის ოდენობის ფარგლებს;

ბ) იურიდიული პირის აქციონერებზე/მოწილეებზე განხორციელებული გადახდები ამავე იურიდიული პირის აქციის/წილის საკუთრებაში გადაცემით.

30. **დიპლომატიური ფოსტა**-გზავნილი, რომელიც შეიცავს დიპლომატიურ საბუთებსა და ოფიციალური სარგებლობისათვის განკუთვნილ საქონელს, რომლის კონტროლი, როგორც წესი, აკრძალულია.

31. **დისკონტირებული თანხა**-სხვაობით მიღებული (გაანგარიშებული) თანხა ან ნაწილი ან პროცენტი.

32. **დისკონტის სახით მიღებული შემოსავალი**-პროცენტის სახით მიღებული შემოსავალი.

33. **დროებით შემოტანა**-სასაქონლო ოპერაცია, რომლის დროსაც უცხოური საქონელი საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოდის გარკვეული ვადით, ხოლო შესაბამისი ვადის გასვლის შემდეგ ექცევა სხვა სასაქონლო ოპერაციაში.

1. **ელექტრონულად გაწეული მომსახურება**-შემდეგი სახის ელექტრონული მომსახურება:

ა) ვებ-გვერდის მიწოდება, ვებ-ჰოსტინგი, პროგრამებისა და მონაცემების დისტანციური ტექნიკური მომსახურება;

ბ) პროგრამული უზრუნველყოფა და შესაბამისი განახლება;

გ) გამოსახულებების, ტექსტებისა და ინფორმაციის მიწოდება მონაცემთა ბაზის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით;

დ) მუსიკის, ფილმებისა და თამაშების მიწოდება, აზარტული თამაშების ჩათვლით და პილიტიკური, კულტურული, ხელოვნების, სპორტული, სამცნიერო და გასართობი პროგრამების ტრანსლაცია და გაშუქება;

ე) დისტანციური სწავლების მიწოდება.

2. **ელექტრონული დეკლარირება**-გადამხდელის მიერ საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო დეკლარაციების წარდგენის ფორმა, რომელიც ცვლის წერილობითი დეკლარირების ფორმას. მას ისეთივე იურიდიული ძალა აქვს, როგორც წერილობით დეკლარირებას.

3. **ელექტრონული ხელმოწერა**-ნებისმიერი ელექტრონული საშუალების გამოყენებით შექმნილ მონაცემთა ერთობლიობა, რომელსაც ხელმომწერი იყენებს ელექტრონულ დოკუმენტთან მისი კავშირის აღსანიშნავად.

4. **ეკვივალენტური საქონელი**-საქართველოს საქონელი, რომელიც შიდა გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში დეკლარირებული შემოსატანი საქონლის ნაცვლად გამოიყენება გადამუშავების პროდუქტის მისაღებად.

5. **ეკონომიკური საზღვარი**-ეკონომიკური ტერიტორიის ფარგლები, რომელიც ემთხვევა სახელმწიფო საზღვარს.

6. **ეკონომიკური სამსახურის ვადა**-განისაზღვრება ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით და არის:

ა) ის პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც მოსალოდნელია, რომ აქტივი გამოსაყენებლად ვარგისი იქნება ერთი ან ერთზე მეტი მომხმარებლის მიერ;

ბ) პროდუქციის ან ანალოგიური ერთეულების რაოდენობა, რომელთა მიღება მოსალოდნელია აქტივიდან ერთი ან მეტი მომხმარებლის მიერ.

7. **ეკონომიკური საქმიანობა**-როგორც წესი, ნებისმიერი საქმიანობა რომელიც ხორციელდება მოგების, შემოსავლის ან კომპენსაციის მოსაღებად, მიუხედავად ასეთი საქმიანობის შედეგებისა. ეკონომი-

კურ საქმიანობას არ განეკუთვნება:

ა) სახელმწიფო ხელისუფლების, დამოუკიდებელი ეროვნული მარეგულირებელი და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობა, რომელიც უშუალოდ არის დაკავშირებული მათთვის საქართველოს კანონმდებლობით მინიჭებული ფუნქციების შესრულებასთან, გარდა ხელშეკრულების საფუძველზე ფასიანი მომსახურების გაწევისა;

ბ) საქველმოქმედო საქმიანობა;

გ) რელიგიური საქმიანობა;

დ) დაქირავებით მუშაობა;

ე) ფიზიკური პირის მიერ ფულადი სახსრების განთავსება ბანკებსა და სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში დეპოზიტებსა და ანაბრებზე.

ვ) საქმიანობის ან/და ოპერაციების სახეები ან/და ოპერაციების ერთობლიობა, რომლებიც განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით, საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან შეთანხმებით.

8. **ერთიანი სატრანსპორტო დოკუმენტი**-სატრანსპორტო ზედნადები ან გადაზიდვის სხვა ხელშეკრულება, რომელიც მთლიანობაში ასახავს გადაზიდვას იმ გაგზავნისა და დანიშნულების პუნქტებს შორის, რომელთაგან ერთ-ერთი არის საქართველოს ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ.

9. **ერთობლივი შემოსავალი**-ნებისმიერი ფორმით ან/და საქმიანობით მიღებული ყველა შემოსავალი. კერძოდ:

ა) ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები;

ბ) ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლები, რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან;

გ) სხვა შემოსავლები, რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

10. **ექსპორტი**-საქართველოს საქონლის გატანა საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან, გარდა გარე გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში მოქცეული საქონლისა.

11. **ექსპორტის გადასახდელი**-გადასახადი, რომლის გადახდის ვალდებულება წარმოიშობა საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან საქონლის გატანასთან დაკავშირებით.

– 3 –

1. **ვებ-ჰოსტინგი**-მომსახურება, რომელსაც უზრუნველყოფს ჰოსტ პროვაიდერი კომპანია თავის სერვერზე კლიენტის ფაილების განსათავსებლად და შესანახად.

2. **ვეტერინალური სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლი**-ცხოველური წარმოშობის საქონლის კონტროლი სპეციალური პარამეტრების მიხედვით.

3. **ვირტუალური ზონის პირი**-ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს საინფორმაციო ტექნოლოგიურ საქმიანობას და მინიჭებული აქვს შესაბამისი სტატუსი.

1. **ზარალი**-გამოქვითვების გადამეტება ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ ერთობლივ შემოსავალზე; აქტივების მიწოდებით მიღებული ზარალი არის უარყოფითი სხვაობა მათი მიწოდებით მიღებულ შემოსავლებსა და ამ აქტივების ღირებულებას შორის.

2. **ზედმეტად გადახდილი გადასახადი**-კონკრეტული გადასახადის ან/და სანქციის გადახდილი თანხის მეტობა დარიცხული გადასახადის ან/და სანქციის თანხაზე.

3. **ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხის ავტომატური დაბრუნება**-ცალკეულ შემთხვევაში ცალკეული გადასახადის გადამხდელების მიმართ, რომლებიც ახორციელებენ ელექტრონულ დეკლარირებას, ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხის ავტომატური დაბრუნება, რომლის წესი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით.

4. **ზოგადი დეკლარირება**-სასაქონლო ოპერაციის შერჩევამდე დეკლარანტის მიერ განსახორციელებელი პროცედურა, რომელიც გულისხმობს საქონელზე არსებითი მონაცემების დამადასტურებელი დოკუმენტების (მაგ. სატრანსპორტო ზედდებული, ინვოისი და სხვა) წარდგენას შესაბამის საგადასახადო ორგანოში.

– თ –

1. თავდებობა-თავდებსა და საგადასახადო ორგანოს შორის დადებული ხელშეკრულება, რომლითაც თავდები სოლიდარულად კისრულობს ვალდებულებას, სრული მოცულობით დაფაროს გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალიანება, თუ გადასახადის გადამხდელი დადგენილ ვადაში არ გადაიხდის გადასახადის კუთვნილ თანხას და შესაბამის სანქციას.

2. თავისუფალი ბრუნვის კოეფიციენტი-ემიტენტის მიერ გამოშვებული რომელიმე კლასის ფასიანი ქაღალდების წილი, რომელიც არ განეკუთვნება ქვემოთ ჩამოთვლილ არც ერთ კატეგორიას:

ა) პირის (მათ შორის, ემიტენტის) საკუთრებაში არსებულ 5%-იან ან უფრო მსხვილ ამ კლასის ფასიანი ქაღალდების პაკეტს;

ბ) სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების საკუთრებაში არსებულ ფასიან ქაღალდებს;

გ) ემიტენტის მმართველი ორგანოს წევრებისა და თანამშრომლების ბენეფიციურ საკუთრებაში არსებულ ფასიან ქაღალდებს.

3. თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტი-კონტროლის ზონა, სადაც შესაძლებელია ფიზიკურ პირებზე, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიას, საცალო წესით რეალიზებულ იქნეს:

ა) უცხოური საქონელი სატარიფო და არასატარიფო ღონისძიებების განხორციელების გარეშე;

ბ) საქართველოს საქონელი. ასეთი საქონელი არ იბეგრება არაპირდაპირი გადასახადებით. თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტში შეიძლება გაიყიდოს ნებისმიერი საქონელი, გარდა იმ საქონლისა, რომლის საქართველოში შემოტანა, საქართველოდან გატანა ან საქართველოს ტერიტორიაზე გაყიდვა აკრძალულია.

4. თავისუფალი ზონა-საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიის ნაწილი, სადაც:

ა) სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების გატარებისათვის უცხოური საქონლის შეტანა არ ითვლება საქონლის იმპორტში მოქცევად და, შესაბამისად, მასზე არ გადაიხდევინება იმპორტის გადასახდელები;

ბ) საქართველოს საქონლის მოთავსებისას გამოიყენება საქონლის ექსპორტში მოქცევის ანალოგიური დებულებები(მათ შორის, ენიჭება უცხოური საქონლის სტატუსი).

5. **თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა**-თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა არის საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული თავისუფალი ზონის ნაირსახეობა, სადაც მოქმედებს დამატებითი პირობები და საგადასახადო შეღავათები.

6. **თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ორგანიზატორი**-ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომლის მოთხოვნითაც იქმნება თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა.

7. **თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის საწარმო**-თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის საწარმო შეიძლება იყოს ნებისმიერი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი და საკუთრების ფორმის საწარმო, რომელიც რეგისტრირებულია თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი საწარმოთა რეგისტრაციის ნორმების შესაბამისად.

8. **თავისუფლად მიმოქცევადი ფასიანი ქაღალდი**-საფონდო ბირჟის ლისტინგში სავაჭროდ დაშვებული საჯარო ან სასესხო ფასიანი ქაღალდი, რომლის თავისუფალი ბრუნვის კოეფიციენტი საანგარიშო წლის წინა წლის 31 დეკემბრის ან საანგარიშო წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფასიანი ქაღალდების ემიტენტის მიერ საფონდო ბირჟისათვის მიწოდებული ინფორმაციით, უნდა აღემატებოდეს 25 პროცენტს.

9. **თავისუფალი საწყობი**-საწყობი, რომლის ტერიტორია გამოყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ უცხოური საქონლის შენახვისა და თავისუფალ საწყობში რეალიზაციის ან/და საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან გარეთ გატანის (რეექსპორტის) მიზნით. თავისუფალ საწყობში, სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების გატარების მიზნით, უცხოური საქონლის შეტანა არ ითვლება საქონლის იმპორტის სასაქონლო ოპერაციაში მოქცევად და, შესაბამისად, მასზე არ გადაიხდევინება იმპორტის გადასახდელები.

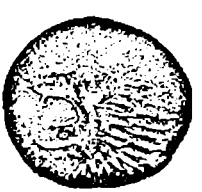
10. **თავისუფალი საწყობის საწარმო**-თავისუფალ საწყობში საქმიანობის განმახორციელებელი საქართველოს საწარმო, რომელსაც საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული გადასახადისაგან განთავისუფლების მიზნით მინიჭებული აქვს თავისუფალი საწყობის საწარმოს სტატუსი.

11. **თამასუქი**-ფასიანი ქაღალდი, დოკუმენტი, რომლითაც მისი გამცემი პირი კისრულობს უპირობო ვალდებულებას გადაიხადოს თამასუქში ნაჩვენები თანხა პირადად ან სხვა პირს ავალებს მის გადახდას.

12. **თანამფლობელობა**-საკუთრების ასპექტით, იურიდიული პირის დაფუძნების გარეშე ერთზე მეტი პირის საკუთრების ან/და ერთობლივი საქმიანობის ბაზაზე შექმნილი ამხანაგობა ან სხვა წარმონაქმნი.

13. **თვითმმართველი ერთეული**-დასახლება (თვითმმართველი ქალაქი) ან დასახლებათა ერთობლიობა (მუნიციპალიტეტი), რომელსაც ჰყავს ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები, აქვს საკუთარი ქონება, შემოსულობები, ბიუჯეტი, ადმინისტრაციული ცენტრი და არის დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი.

14. **თხოვება**-ქონების დროებით უსასყიდლოდ გადაცემის ფორმა. თხოვების ხელშეკრულებით გამნათხოვრებელი კისრულობს ვალდებულებას გადასცეს მონათხოვრეს ქონება დროებით უსასყიდლო სარგებლობისათვის. გამნათხოვრებელი პასუხს აგებს მხოლოდ განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით მიყენებული ზიანისათვის. მონათხოვრეს არ შეუძლია ნათხოვარი ნივთით სხვაგვარად ისარგებლოს, ვიდრე ეს ხელშეკრულებით არის განსაზღვრული. მას არა აქვს უფლება ნივთი სარგებლობისათვის გადასცეს მესამე პირს გამნათხოვრებლის თანხმობის გარეშე.

1. **იდენტური საქონელი**-სხვადასხვა საქონელი, რომლებსაც აქვთ ერთნაირი მახასიათებლები, კერძოდ, ფიზიკური მახასიათებლები, ხარისხი, რეპუტაცია ბაზარზე, წარმოშობის ქვეყანა ან/და მწარმოებელი.

2. **იმპორტი**-უცხოური საქონლის გაშვება თავისუფალ მიმოქცევაში, როდესაც ამ საქონელს ენიჭება საქართველოს საქონლის სტატუსი.

3. **იმპორტიორი**-პირი, რომელსაც ქვეყანაში შემოაქვს უცხოური საქონელი.

4. **იმპორტის გადასახადი**-არაპირდაპირი გადასახადი, იმ საქონელზე, რომელიც გადაკვეთს ეკონომიკურ საზღვარს. იმპორტის გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია საქონლის სატარიფო ღირებულება, მოცულობა და სხვა.

5. **იმპორტის გადასახდელი**-იმპორტის გადასახადი, აქციზი, დამატებული ღირებულების გადასახადი, რომლის გადახდის ვალდებულება წარმოიშობა საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანასთან დაკავშირებით.

6. **ინდივიდუალური საწარმო**-ფიზიკური პირი, თუ ის „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მიხედვით არის ინდივიდუალური მეწარმე. ინდივიდუალური მეწარმე, როგორც „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ უფლება-მოვალეობათა სუბიექტი, წარმოიშობა მხოლოდ მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. თუ რეგისტრაციამდე მეწარმე სუბიექტის სახელით რაიმე მოქმედება შესრულდა, ამ მოქმედების შემსრულებლები და საწარმოს დამფუძნებლები პასუხს აგებენ პერსონალურად, როგორც სოლიდარული მოვალეები, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ, ამ მოქმედებიდან წარმოშობილი ყველა ვალდებულებისათვის. ეს პასუხისმგებლობა ძალაში რჩება მეწარმე სუბიექტის რეგისტრაციის შემდეგაც.

7. **ინვენტარიზაცია**-გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის მიმდინარე კონტროლის პროცედურა, რომელიც გამოიხატება საგადასახადო ორგანოს მიერ ჩატარებული გადასახადის გადამხდელის სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების აღწერით. ინვენტარიზაცია ტარდება საგადასახადო ორგანოს უფროსის ბრძანების საფუძველზე, სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე.

8. **ინვოისი**-საქონლის/მომსახურების მიმწოდებლის მიერ მყიდ-

ველისადმი შესაბამისი თანხების ანაზღაურების მოთხოვნის დოკუმენტი.

9. **ინტეგრალური (ინტეგრირებული) სქემა**-მიკრომინიატურული ელექტრონული მოწყობილობა, რომლის ელემენტები განუყოფლად არიან დაკავშირებული (შეერთებული) კონტრუქციულად, ტექნოლოგიურად და ელექტრონულად. ინტეგრალური სქემა იყოფა:

ა) ელემენტების გაერთიანების (ინტეგრაციის) მიხედვით-ნახევარგამტარებად ან მონოლითურად (ძირითადი ტიპი), აპკური და ჰიბრიდული (მათ შორის მრავალკრისტალური);

ბ) დასამუშავებელი ინფორმაციის მიხედვით-ციფრული და ანალოგიური;

გ) ელემენტების ინტეგრაციის ხარისხის მიხედვით-მცირე, საშუალო, დიდი და უდიდესი.

10. **ინტელექტუალური საკუთრება**-ქონებრივი და პირადი არაქონებრივი უფლებები, რომლებიც წარმოიშობა მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებთა შექმნისა და გამოყენების, აგრეთვე შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგად შექმნილი ზოგიერთი სხვა ღირებულების (მაგალითად, ტელეგადაცემა, რადიოდადგმა, სასაქონლო ნიმუში, საწარმოო ნიმუში და ა.შ.) საფუძველზე.

11. **ინჟინირინგი**-საინჟინრო-საკონსულტაციო კომერციული მომსახურების კომპლექსი, რომელიც მოიცავს წარმოების პროცესის, მოწყობილობების, ობიექტების ფუნქციონირების და საქონლის რეალიზაციის უზრუნველყოფის საკითხებს.

12. **იურიდიული მისამართი**-ფიზიკური ან იურიდიული პირის, შესაბამისად, საცხოვრებელი ადგილი ან ადგილსამყოფელი.

13. **იურიდიული პირი**-განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად შექმნილი, საკუთარი ქონების მქონე, ორგანიზებული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს და საკუთარი სახელით იძენს უფლებებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და შეუძლია სასამართლოში გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ.

14. **იჯარა**-ხელშეკრულება, რომლითაც მეიჯარე მოვალეა გადასცეს მოიჯარეს განსაზღვრული ქონება დროებით სარგებლობაში და საიჯარო დროის განმავლობაში უზრუნველყოს ნაყოფის მიღების შესაძლებლობა, თუ იგი მიღებულია მეურნეობის სწორი გაძღოლის შედეგად შემოსავლის სახით. მოიჯარე მოვალეა გადაუხადოს მეიჯარეს დათქმული საიჯარო ქირა. საიჯარო ქირა შეიძლება განისაზღვროს როგორც ფულით, ისე ნატურით. მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ საიჯარო ქირის განსაზღვრის სხვა საშუალებებზეც.

15. **იჯარის უფლება**-არამატერიალური აქტივი, რომელიც შეიძლება გასხვისებულ იქნეს.

1. **კალენდარული წელი**-დროის მონაკვეთი ერთი წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით, ხოლო ახალრეგისტრირებული გადასახადის გადამხდელებისათვის, როგორც წესი, — პირველ წელს რეგისტრაციის თარიღიდან იმავე წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით.

2. **კამერალური საგადასახადო შემოწმება**-საგადასახადო შემოწმება, გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ადგილზე გაუსვლელად. იგი ადგენს საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელის მიერ წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგების, საგადასახადო დეკლარაციების, ცნობების, დასკვნების, გაანგარიშებების, საგადასახადო ორგანოში არსებული სხვა დოკუმენტებისა და მონაცემების, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელისაგან მიღებული ახსნა-განმარტებისა და სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ანალიზის საფუძველზე გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების შესაბამისობას კანონმდებლობის მოთხოვნებთან.

3. **კაპიტალში წილი**-პაი ანუ პირის მიერ საწარმოს მთელი კაპიტალის განსაზღვრული ნაწილის ფლობის უფლება.

4. **კაპიტალიზებადი ხარჯები**-ისეთი ხარჯები, რომლებიც დაკავშირებულია საწარმოს კაპიტალის (ძირითადი საშუალებების) ზრდასთან. მაგ. რეინვესტიცია.

5. **კასტოდიანური ოპერაციები**-ფულადი სახსრების, ფასიანი ქაღალდების ან/და სხვა ფინანსური ინსტრუმენტების შენახვა და აღრიცხვის წარმოება.

6. **კლირინგი**-უნაღდო ანგარიშსწორების სისტემა, რომელიც ემყარება მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ურთიერთჩათვლას და გამოიყენება, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე საერთაშორისო ანგარიშსწორებაში;

7. **კომანდიტი**-კომანდიტური საზოგადოების წევრი, რომლის დროსაც საზოგადოების კრედიტორების წინაშე მისი პასუხისმგებლობა განსაზღვრული საგარანტიო თანხის გადახდით შემოიფარგლება.

8. **კომერციულად ურთიერთშემცვლელი**-საქონლის სახმარი ღირებულებისა და საბაზრო ღირებულების კომპლექსი. კერძოდ, საქონლის თვისებები, ხარისხი, ფიზიკური და სხვა მახასიათებლები, აგრეთვე საბაზრო ფასი, რომელიც მსგავსია მეორე საქონლის ანალოგიური პარამეტრების. ტერმინი გამოიყენება მსგავსი საქონლის განსაზღვრის დროს.

9. **კომპენსაცია**-პირის მიერ საქონლის მიწოდების, გაწეული მომსახურების ან მისივე ხარჯების, დანაკარგის ან დანაკლისის ანაზ-

ღაურების მიზნით მიღებული ქონება, სარგებელი, საფასური.

10. **კომპენსირებული გამოქვითვები**-ადრე გამოქვითული ხარჯების, ზარალისა და უიმედო ვალების ანაზღაურებით მიღებული თანხები, რომელიც იმ წლის შემოსავლად ითვლება, რომელშიც მოხდა მისი ანაზღაურება.

11. **კომპიუტერული პროგრამა**- ინსტრუქციათა ერთობლიობა სიტყვების, კოდების, სქემების ან მანქანით წაკითხვადი სხვა ფორმით, რომელიც საშუალებას იძლევა აამოქმედოს კომპიუტერი განსაზღვრული შედეგების მისაღწევად.

12. **კონტროლირებული გარიგება**-ნებისმიერი ფინანსური ან კომერციული გარიგება ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის.

13. **კონტროლის ზონა**-ეკონომიკური ტერიტორიის სპეციალურად გამოყოფილი და მონიშნული ნაწილი, სადაც ხორციელდება სახელმწიფო კონტროლის ღონისძიებები. კონტროლის ზონას განეკუთვნება პორტალების შემოფარგლული ტერიტორია, საწყობის ტერიტორია, თავისუფალი ვაჭრობის პუნქტის ტერიტორია, თავისუფალი ზონისა და თავისუფალი საწყობის ტერიტორია და კანონმდებლობით დადგენილი სხვა ადგილები.

14. **კონტროლს დაქვემდებარებული მიწოდება**-უკანონოდ გადაადგილებადი ნარკოტიკული ნივთიერებების ან იარაღის გატარება საზღვარზე და ეკონომიკურ ტერიტორიაზე-დანიშნულების ადგილამდე, შესაბამისი პირების გამოვლენის მიზნით. ასეთი საქონელი შეიძლება გატარებულ იქნეს ტრანზიტით, თუ დანიშნულების ადგილი სხვა ქვეყანაა ან „უზრუნველყოფილ იქნეს“ ამ საქონლის ქვეყნის შიგნით შესაბამის პირამდე მიტანა.

15. **კომპლემენტარი**-კომანდიტური საზოგადოების წევრი, რომლის დროსაც საზოგადოების კრედიტორების წინაშე მისი პასუხისმგებლობა შეზღუდული არ არის. სრული პარტნიორები (კომპლემენტარები) საზოგადოების კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ, როგორც სოლიდარული მოვალეები, — მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ.

16. **კოოპერატივის წევრი**-წევრთა შრომით საქმიანობაზე დაფუძნებული ან წევრთა მეურნეობის განვითარებისა და შემოსავლის გადიდების მიზნით შექმნილი საზოგადოების წევრი, რომელიც ვალდებულია გაწევრიანების დროს შეიტანოს გარკვეული შენატანი-პაი ან/და განსაზღვრული საგარანტიო თანხები.

17. **კორექტირების საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა**-საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმის დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება დასაბეგრი ოპერაციის თანხის შესწორება. დასაბეგრი ოპერაციის თანხის კორექტირების დროს, თუ კორე-

ქტირების გამომწვევი გარემოების დადგომის შედეგად დასაბეგრი ოპერაციის თანხა იცვლება, შესაბამისი კორექტირება უნდა განხორციელდეს კორექტირების გამომწვევი გარემოების დადგომის საანგარიშო პერიოდში.

18. **კორპორატიული ოპერაციები**-აქციების და კაპიტალში წილების დანაწევრება, კონსოლიდაცია, კაპიტალის გაზრდა/შემცირება (მათ შორის, კაპიტალის გაზრდაში მონაწილეობის უფლებების ემისია, შეძენა/გასხვისება და მიმოქცევა), ორი ან ორზე მეტი იურიდიული პირის შერწყმა/იურიდიული პირის ორ ან ორზე მეტ იურიდიულ პირად დაყოფა, ლიკვიდაცია, დივიდენდების დარიცხვასთან/აღრიცხვასთან და გადახდასთან დაკავშირებული მომსახურება (ფულადი ან კანონით დაშვებული ნებისმიერი სხვა ფორმით).

19. **კორპორაციები, კომპანიები, ფირმები**-კორპორაცია არის სააქციო საზოგადოება; კომპანია არის ისეთი საწარმო, რომლის სახელწოდებაც შეიცავს სიტყვას „საზოგადოება". „საზოგადოების" ნაცვლად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს (შესაბამისი სამართლებრივი ფორმის მიხედვით) სიტყვა „კომპანია"; ფირმა არის საფირმო სახელწოდება, რომლითაც საქმიანობს მეწარმე სუბიექტი.

20. **კრედიტი (სესხი)**-დაბრუნებადობის, ფასიანობის, უზრუნველყოფადობისა და ვადიანობის საწყისებზე ფულადი სახსრების გაცემასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ვალდებულება;

21. **კრედიტის (სესხის) სინდიცირება, სტრუქტურირება**- კრედიტის სინდიცირება ნიშნავს ბანკების დროებით გაერთიანებას გარკვეული კრედიტების გასაცემად ანუ ერთიანი კრედიტების გაცემას; სტრუქტურირება ნიშნავს ბანკების მიერ კრედიტების გადავადების ან პირობების შეცვლის ღონისძიებებს.

22. **კურატორიუმის წევრები**-საზედამხედველო ანუ სარევიზიო კომისიის წევრები.

1. **ლატარია**-ნებაყოფლობითი ჯგუფური ან მასობრივი თამაშობა, რომლის დროსაც ლატარიის ორგანიზატორი საჯაროდ გამოქვეყნებული, დადგენილი წესისა და პირობების დაცვით ათამაშებს საპრიზო ფონდს. მოგების დამთხვევა ლატარიის რომელიმე ბილეთზე დამოკიდებული არ არის ლატარიის ორგანიზატორის ან სხვა სუბიექტის ნება-სურვილსა და მოქმედებაზე, წარმოადგენს შემთხვევითობას და არ შეიძლება იყოს სპეციალურად მოწყობილი. ლატარიის სახეებია: ტირაჟიანი ლატარია — ლატარია, რომლის ჩატარების პროცესი დაყოფილია ტირაჟებად, ცალკეულ სრულ ციკლებად, ბილეთის დამზადებიდან და რეალიზაციიდან — საპრიზო ფონდის გათამაშების ჩათვლით. ლატარიის ბილეთის მფლობელი ბილეთის მომგებიანობას ადგენს მხოლოდ გათამაშების ჩატარების შემდეგ; მომენტალური ლატარია — ლატარია, რომლის გათამაშების შედეგი ირკვევა ადგილზე ბილეთის შემონშების ან უშუალოდ ბილეთზე გათამაშების ჩატარების გზით; ლოტო — თამაშობა, რომელიც ტარდება ბილეთების მეშვეობით და რომელშიც მოგება დამოკიდებულია რიცხვითი ან სიმბოლოების კომბინაციების მთლიან ან ნაწილობრივ დამთხვევაზე და მოგება განისაზღვრება საპრიზო ფონდის ოდენობიდან; ბინგო — თამაშობა, რომელიც ტარდება ბილეთების მეშვეობით და რომელშიც რიცხვითი ბარათების ან ელექტრონტაბლოს მეშვეობით მოგება ფიქსირდება სპეციალური მოწყობილობიდან ამოსული რიცხვითი კომბინაციების დამთხვევით და მოგება განისაზღვრება საპრიზო ფონდის ოდენობიდან.

2. **ლიზინგი**-ქონების იჯარა, თუ არსებობს ერთ-ერთი შემდეგი პირობა:

ა) იჯარის ვადის დასრულების შემდეგ გათვალისწინებულია ქონებაზე საკუთრების უფლების გადაცემა ან იჯარის მიმღებს უფლება ექნება, შეიძინოს ქონება ფიქსირებული ან იჯარის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ფასით;

ბ) იჯარის ვადა აღემატება ძირითად საშუალებათა ეკონომიკური სამსახურის ვადის 75 პროცენტს. ეკონომიკური სამსახურის ვადა განისაზღვრება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პრინციპების შესაბამისად;

გ) იჯარით აღებული ქონების მოსალოდნელი ნარჩენი ღირებულე-

ბა იჯარის ვადის დასრულებისას არ აღემატება ამ ვადის დასაწყისში ქონების საქართველოს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული საბალანსო ღირებულების 15 პროცენტს.

3. **ლიკვიდაცია**-მეწარმე იურიდიული პირის პარტნიორების გადაწყვეტილება საწარმოს ლიკვიდაციის დაწყების შესახებ. პარტნიორებს, ასევე წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში — სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს ან დირექტორს (დირექტორებს), შეუძლიათ განსაზღვრონ ის პირები, რომლებიც ახორციელებენ საწარმოს ლიკვიდაციას (ლიკვიდატორები). პარტნიორები საერთო კრებაზე იღებენ გადაწყვეტილებას საწარმოს ლიკვიდაციის დაწყების შესახებ, რის შემდეგაც იწყება კრედიტორთა დაკმაყოფილების პროცესი. პარტნიორთა გადაწყვეტილება საწარმოს ლიკვიდაციის პროცესის დაწყების შესახებ უნდა დარეგისტრირდეს მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში. ლიკვიდაციის პროცესი დაწყებულად ითვლება მისი რეგისტრაციის მომენტიდან, რის თაობაზედაც მარეგისტრირებელი ორგანო დაუყოვნებლივ აცნობებს საგადასახადო ორგანოს.

4. **ლიცენზია**-ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე პირისათვის კანონით დადგენილი პირობების დაკმაყოფილების საფუძველზე მინიჭებული განსაზღვრული საქმიანობის განხორციელების უფლება. არსებობს შემდეგი სახის ლიცენზიები:

ა) სარგებლობის ლიცენზია — ლიცენზიის სახეობა, რომლითაც პირს ენიჭება კანონით განსაზღვრული სახელმწიფო რესურსებით სარგებლობის უფლება. სარგებლობის ლიცენზია გაიცემა აუქციონის წესით და უკავშირდება ობიექტს. ლიცენზიის მფლობელი უფლებამოსილია დაყოს სარგებლობის ლიცენზია ან/და მთლიანად ან ნაწილი გადასცეს სხვა პირს, მათ შორის, მემკვიდრეობით;

ბ) საქმიანობის ლიცენზია — ლიცენზიის სახეობა, რომლითაც პირს ენიჭება კანონით განსაზღვრული საქმიანობის განხორციელების უფლება. საქმიანობის ლიცენზია გაიცემა მაძიებლის მიერ კანონით დადგენილი პირობების დაკმაყოფილების შემდეგ და უკავშირდება სუბიექტს. საქმიანობის ლიცენზიის მემკვიდრეობით ან სხვა სახით გადაცემა დაუშვებელია;

გ) გენერალური ლიცენზია — უფლება, როდესაც პირს შეუძლია ერთიანი ზოგადი ლიცენზიის საფუძველზე განახორციელოს მსგავსი ტიპის საქმიანობები და ვალდებული არ არის ცალ-ცალკე მოიპოვოს

თითოეული საქმიანობის ლიცენზია;

დ) სპეციალური ლიცენზია — უფლება, როდესაც პირს შეუძლია განახორციელოს რომელიმე ვიწრო საქმიანობა ლიცენზირებადი საქმიანობის ზოგადი სახეობიდან და ვალდებულია წარმოადგინოს მხოლოდ სპეციალური სალიცენზიო პირობების დამაკმაყოფილებელი ფაქტობრივი გარემოებები. ლიცენზიის მაძიებელს შეუძლია განახორციელოს სპეციალური ლიცენზიით ნებადართული საქმიანობა ისე, რომ არ მოიპოვოს საქმიანობათა უფრო ფართო წრის მარეგულირებელი ლიცენზია.

5. **ლიცენზირებული ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი**-საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული იურიდიული პირი, რომელიც უფლებამოსილია, რეგისტრირებული მესაკუთრის ან ნომინალური მფლობელის დავალებით აწარმოოს ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური კლირინგი და ანგარიშსწორება, აგრეთვე განახორციელოს სპეციალიზებული დეპოზიტარის და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესებით განსაზღვრული სხვა მომსახურება

6. **ლიცენზირებული ფინანსური ინსტიტუტი**-პირი, რომელიც დაკავებულია საფინანსო საქმიანობით, როგორც მეწარმეობის სახით და გააჩნია შესაბამისი ლიცენზია. ამ სფეროში არსებობს შემდეგი სახის ლიცენზიები:

ა) საბანკო საქმიანობის ლიცენზია;

ბ) არასაბანკო-სადეპოზიტო — საკრედიტო საქმიანობის ლიცენზია;

გ) ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის ლიცენზია;

დ) საბროკერო საქმიანობის ლიცენზია;

ე) საფონდო ბირჟის ლიცენზია;

ვ) ცენტრალური დეპოზიტარის ლიცენზია;

ზ) აქტივების მმართველის საქმიანობის ლიცენზია;

თ) სპეციალიზებული დეპოზიტარის ლიცენზია.

7. **ლტოლვილი ან იძულებით გადაადგილებული ფიზიკური პირი**-ლტოლვილად ითვლება საქართველოს ტერიტორიაზე შემოსული საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე პირი, რომლისთვისაც საქართველო არ არის მისი წარმოშობის ქვეყანა და რომელიც იძულებული გახდა დაეტოვებინა თავისი მოქალაქეობის ან მუდმივად საცხოვრებელი ქვეყანა, რადგანაც იდევნებოდა რასის, რელიგიის, ეროვნული კუთვნილების, რომელიმე სოციალური ჯგუფის

წევრობის ან პოლიტიკური შეხედულების გამო და არ შეუძლია ან არ სურს ისარგებლოს იმ ქვეყნის მფარველობით ასეთი საშიშროების გამო. ლტოლვილის სტატუსი არ მიენიჭება იმ პირს, რომელზედაც არ ვრცელდება „ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ“ 1951 წლის კონვენცია და „ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ“ 1967 წლის ოქმი. იძულებით გადაადგილებულ ფიზიკურ პირად ანუ დევნილად ჩაითვლება საქართველოს მოქალაქე ან საქართველოში მუდმივად მცხოვრები მოქალაქეობის არმქონე პირი, რომელიც იძულებული გახდა დაეტოვებინა თავისი მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი და გადაადგილებულიყო საქართველოს ტერიტორიის ფარგლებში იმ მიზეზით, რომ საფრთხე შეექმნა მის ამ მასთან მცხოვრები ოჯახის წევრის სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან თავისუფლებას უცხო ქვეყნის აგრესიის, შიდა კონფლიქტის ან ადამიანის უფლებების მასობრივი დარღვევების გამო.

1. **მაგროვებადი და დაბრუნებადი ხასიათის არასახელმწიფო საპენსიო სქემა**-არასახელმწიფო საპენსიო დაზღვევისა და უზრუნველყოფის სფეროში ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა ურთიერთობის სისტემა „არასაპენსიო დაზღვევისა და უზრუნველყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით.

2. **მარტოხელა დედა**-საქართველოს მოქალაქე, რომელიც ზრდის:

ა) არარეგისტრირებული ქორწინებიდან დაბადებულ ბავშვებს, თუ დაბადების მოწმობაში შეტანილი არ არის ჩანაწერი ბავშვის მამის შესახებ და, რომელიც იღებს სახელმწიფო დახმარებას ბავშვის მოვლა-პატრონობისა და აღზრდისათვის;

ბ) შვილად აყვანილ ბავშვს, თუ დედა ბავშვის აყვანის მომენტში არ ყოფილა რეგისტრირებულ ქორწინებაში.

3. **მარჟა**-კოეფიციენტი საქონლის/მომსახურების ფასის დადგენის მიზნით, რომელიც გამოიანგარიშება შესყიდვების, გაყიდვების, დანახარჯებისა და აქტივების თანაფარდობით.

4. **მატერიალური აქტივი**-აქტივი, რომელიც არ არის არამატერიალური აქტივი (იხ. არამატერიალური აქტივი).

5. **მგზავრი**-ფიზიკური პირი, რომელიც კანონიერად კვეთს საქართველოს ეკონომიკურ საზღვარს.

6. **მემკვიდრე (მემკვიდრეები)**-მემკვიდრეები შეიძლება იყვნენ:

ა) კანონით მემკვიდრეობის დროს - პირები, რომლებიც ცოცხლები იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის, და აგრეთვე მამკვიდრებლის შვილები, რომლებიც მისი გარდაცვალების შემდეგ ცოცხალი დაიბადებიან;

ბ) ანდერძით მემკვიდრეობისას - პირები, რომლებიც ცოცხლები იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის, აგრეთვე ისინი, რომლებიც ჩაისახნენ მის სიცოცხლეში და დაიბადნენ მისი გარდაცვალების შემდეგ, მიუხედავად იმისა, მისი შვილები არიან ისინი თუ არა, ასევე იურიდიული პირები.

7. **მეთოდი Fifo**--საქონლის ინდივიდუალური აღრიცხვის საპირისპირო საგადასახადო აღრიცხვის მეთოდი, რომელიც გამოიყენება ხარჯების (ანუ რეალიზებული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების თვითღირებულების) დადგენის მიზნით. ამ მეთოდის მიხედვით საანგარიშო პერიოდში პირველ რიგში რეალიზებულად

ითვლება ის საქონელი, რომელიც საანგარიშო პერიოდის დასაწყისისათვის მიკუთვნებულია სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობას, ხოლო შემდეგ რეალიზებულად — ის საქონელი, რომელიც წარმოებულია (შეძენილია) საანგარიშო პერიოდის მანძილზე (განმავლობაში) მისი წარმოების (შეძენის) დროის მიხედვით. მაგ. თვის განმავლობაში სამჯერ იქნა შეძენილი 1, 2 და 3 ერთეულის ერთი და იგივე სახის საქონელი, რომელთა შეძენის ღირებულებებია შესაბამისად: 1, 2 და 3 ლარი. საწარმომ გაყიდა 2 ერთეული საქონელი, რომელთა თვითღირებულება იქნება 3 ლარი (1x1+1x2=3).

8. **მეიჯარე**-პირი, რომელიც მოვალეა გადასცეს მოიჯარეს განსაზღვრული ქონება დროებით სარგებლობაში და საიჯარო დროის განმავლობაში უზრუნველყოს ნაყოფის მიღების შესაძლებლობა, თუ იგი მიღებულია მეურნეობის სწორი გაძღოლის შედეგად შემოსავლის სახით.

9. **მესამე და მეოთხე რიგის მემკვიდრეები**- მესამე რიგის მემკვიდრეებია: ბებია და ბაბუა, ბებიის დედ-მამა და ბაბუის დედ-მამა, როგორც დედის, ისე მამის მხრიდან. ბებიის დედ-მამა და ბაბუის დედ-მამა კანონით მემკვიდრეებად ითვლებიან, თუ სამკვიდროს გახსნის დროისათვის ბებია და ბაბუა ცოცხლები აღარ არიან; მეოთხე რიგის მემკვიდრეებია: ბიძები (დედის ძმა და მამის ძმა), დეიდები და მამიდები.

10. **მესამე პირზე გადახდევინების მიქცევა**-საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიება, თუ სასამართლოს გადაწყვეტილებით ან სხვა მტკიცებულებებით დადგენილია, რომ მესამე პირს აქვს გადასახადის გადამხდელის დავალიანება, რომლის გადახდის ვადაც დამდგარია. ამ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო წარუდგენს მესამე პირს, გადასახადის გადამხდელის აღიარებული საგადასახადო დავალიანების ფარგლებში, საგადასახადო მოთხოვნას, რომლის გადახდევინებაც ხდება მესამე პირის ქონებიდან.

11. **მეურვე**-მეურვეობის ორგანოს მიერ დანიშნული პირი, რომელიც ენიშნებათ:

ა) არასრულწლოვან ბავშვებს, რომლებიც მშობლის მზრუნველობის გარეშე დარჩნენ მშობლების გარდაცვალების, გარდაცვლილად აღიარების, მშობლებისათვის მშობლის უფლების ჩამორთმევის, შეჩერების ან შეზღუდვის, მშობლების ქმედუუნაროდ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარების ან ბავშვის მიტოვებულად აღიარების

გამო.

ბ) იმ სრულწლოვან პირებს, რომელსაც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლიათ დამოუკიდებლად განახორციელოს თავისი უფლებები და შეასრულონ თავისი მოვალეობანი.

12. **მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო**-საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო ან/და მის სისტემაში შემავალი უფლებამოსილი დაწესებულება (ორგანიზაცია), აგრეთვე მათი ტერიტორიული ორგანოები.

13. **მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრი**-კანონმდებლობით დადგენილი წესით მოცემულ პირებზე შესაბამის მონაცემთა სისტემატიზაცია. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრს აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი — საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო.

14. **მეწარმე ფიზიკური პირი**-შემდეგი პირები:

ა) ინდივიდუალური მეწარმე — ფიზიკური პირი, თუ ის „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მიხედვით არის ინდივიდუალური მეწარმე;

ბ) ფიზიკური პირი, თუ ის ახორციელებს სახელოვნებო, სამეცნიერო, სამედიცინო, არქიტექტურული, საადვოკატო ან სანოტარო, სააუდიტო, საკონსულტაციო (მათ შორის, საგადასახადო კონსულტანტთა), სასოფლო-სამეურნეო ან სატყეო-სამეურნეო საქმიანობას.

15. **მეწარმე ფიზიკური პირის საქმიანობის ადგილი**-მეწარმე ფიზიკური პირის საქმიანობის ადგილად ითვლება მისი ეკონომიკური საქმიანობის ადგილი.

16. **მზღვეველი**-შემდეგი პირები:

ა) შეზღუდული პასუხისმგებლობის ან სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის იურიდიული პირი, რომელიც შექმნილია სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელებისათვის და რომელსაც კანონით დადგენილი წესით მიღებული აქვს დაზღვევის შესაბამისი სახეობის განხორციელების ლიცენზია;

ბ) ეკონომიკური განვითარებისა და ურთიერთთანამშრომლობის ორგანიზაციის (OECD) წევრ ქვეყნებში რეგისტრირებული და შესაბამისი ორგანოების მიერ ლიცენზირებული სადაზღვევო და გადაზღვევის ორგანიზაციების მიერ საქართველოში დაფუძნებული ფილიალი (წარმომადგენლობა), რომელიც რეგისტრირებულია ფილიალის

(წარმომადგენლობის) რეგისტრაციისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

17. **მთლიანად წარმოებული ან მიღებული საქონელი**-შემდეგი საქონელი:

ა) სასარგებლო წიაღისეული, მოპოვებული ამ ქვეყნის წიაღიდან, მისი ტერიტორიული წყლიდან ან ზღვის ფსკერიდან;

ბ) მცენარეული წარმოშობის პროდუქცია, მოყვანილი ან შეგროვებული ამ ქვეყანაში;

გ) საქართველოში გაჩენილი და გაზრდილი ცხოველები;

დ) საქართველოში ბინადარი ცხოველებისაგან მიღებული პროდუქტები;

ე) საქართველოში ნადირობისა და თევზჭერის შედეგად მიღებული პროდუქტები;

ვ) საზღვაო თევზჭერის შედეგად მიღებული და საზღვაო წარმოშობის სხვა პროდუქტი, რომელიც მოპოვებულია ამ ქვეყნის გემის საშუალებით;

ზ) საქართველოს სარეწ გემზე მიღებული პროდუქტი, რომელიც წარმოებულია მხოლოდ ზემოაღნიშნულ „ვ“ პუნქტში აღნიშნული პროდუქტისაგან;

თ) პროდუქტი, რომელიც მიღებულია საქართველოს ფარგლებს გარეთ მდებარე ზღვის ფსკერიდან ან ზღვის ფსკერის წიაღიდან, მხოლოდ იმ პირობით, რომ ქვეყანას აქვს ზღვის ფსკერის ან წიაღის ამ მონაკვეთის დამუშავების საგანგებო უფლებები;

ი) საწარმოო ოპერაციების შედეგად მიღებული ნარჩენები, ჯართი და ნახმარი ნაკეთობები, რომლებიც შეგროვდა საქართველოში და გამოიყენება მხოლოდ ნედლეულად გადამუშავებისათვის;

კ) საქონელი, რომელიც წარმოებულია საქართველოში, ზემოაღნიშნული „ა-ი“ პუნქტებში აღნიშნული პროდუქტისაგან.

18. **მიკრო ბიზნესი**-სტატუსი, რომელიც შეიძლება მიენიჭოს ფიზიკურ პირს, რომელიც არ იყენებს დაქირავებულ პირთა შრომას და დამოუკიდებლად ეწევა წინასწარ კანონმდებლობით განსაზღვრულ ეკონომიკურ საქმიანობას, რომლის მიხედვითაც მის მიერ კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული ჯამური ერთობლივი შემოსავალი არ აღემატება 30000 ლარს.

19. **მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია**-შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ან სააქციო საზოგადოების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით დაფუძნებული იურიდიული პირი, რომელიც

მისი განაცხადის საფუძველზე რეგისტრირებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ და ახორციელებს მიკროსაფინანსო საქმიანობას საქართველოს ეროვნული ბანკის ზედამხედველობით. მიკროსაფინანსო საქმიანობას განეკუთვნება:

ა) იურიდიული და ფიზიკური პირებისათვის მიკროსესხების, მათ შორის, სამომხმარებლო, სალომბარდო, იპოთეკური, არაუზრუნველყოფილი, ჯგუფური და სხვა სესხების (კრედიტების) გაცემა;

ბ) ინვესტირება სახელმწიფო და საჯარო ფასიან ქაღალდებში;

გ) ფულადი გზავნილების განხორციელება;

დ) სადაზღვევო აგენტის ფუნქციის შესრულება;

ე) მიკროდაკრედიტებასთან დაკავშირებული საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა;

ვ) სესხების (კრედიტების) მიღება რეზიდენტი და არარეზიდენტი იურიდიული და ფიზიკური პირებისაგან;

ზ) იურიდიული პირების საწესდებო კაპიტალის წილების ფლობა, რომელთა ჯამური ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს ამ მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის საწესდებო კაპიტალის 15%-ს;

თ) საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა ფინანსური მომსახურებები და ოპერაციები, მათ შორის, მიკროლიზინგი, ფაქტორინგი, ვალუტის გადაცვლა, თამასუქების, ობლიგაციების გამოშვება, რეალიზაცია, გამოსყიდვა და მათთან დაკავშირებული სხვა ოპერაციები.

20. **მიმდინარე კონტროლის პროცედურები**-საგადასახადო კონტროლის შემადგენელი ნაწილი, რომელიც მოიცავს:

ა) ქრონომეტრაჟს;

ბ) საკონტროლო შესყიდვას;

გ) საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენების წესების დაცვის კონტროლს;

დ) დათვალიერებას;

ე) ინვენტარიზაციას.

21. **მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი**-მკაცრი აღრიცხვის ფორმა ანუ განსაზღვრული შინაარსის, ფორმისა და ზომის ბლანკი, ბილეთი ან საბუთი, რომელიც გამიზნულია სხვადასხვა სფეროში საქმიანობასთან (საქონლის მიწოდება, სამუშაოს შესრულება, მომსახურების გაწევა და სხვა) დაკავშირებული ანგარიშსწორების, ანგარიშგების, იურიდიული ან სხვა ფაქტის დაფიქსირებისათვის, რომელსაც შეიმუშავებს ერთი ან რამდენიმე სამართალსუბიექტი დარგობრივი ნიშნით და

რომელიც შემოღებულია სამოქმედოდ კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით.

22. **მნიშვნელოვანი ქონებით უზრუნველყოფილი პირი-პირი**, რომლის დადასტურებული ქონება აღემატება 3 მილიონ ლარს ან წლიური შემოსავალი ბოლო 3 წლის განმავლობაში აღემატება 200 000 ლარს. ასეთ პირს შეიძლება მიენიჭოს რეზიდენტობა.

23. **მობილური საკომუნიკაციო მომსახურება**-ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების სეგმენტი, რომელიც განსხვავებით ადგილობრივი სატელეფონო ქსელით მომსახურებისაგან, მოიცავს მობილური სატელეფონო ქსელით მომსახურებას.

24. **მოგების გადასახადი**-პირდაპირი გადასახადი, რომლის დაბეგვრის ობიექტია დასაბეგრი მოგება (იხ.დასაბეგრი მოგება), ხოლო გადასახადის გადამხდელები არიან:

ა) რეზიდენტი საწარმო;

ბ) არარეზიდენტი საწარმო, რომელიც საქართველოში საქმიანობას ახორციელებს მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით ან/და შემოსავალს იღებს საქართველოში არსებული წყაროდან;

გ) ამხანაგობა და სხვა ანალოგიური წარმონაქმნები.

25. **მოგების გაყოფის მეთოდი**-კონტროლირებულ გარიგებაში მონაწილე თითოეული საწარმოსათვის ამ გარიგებიდან მიღებული მოგება/ზარალის იმ წილის მიკუთვნება, რომელსაც სავარაუდოდ მიიღებდა დამოუკიდებელი საწარმო დამოუკიდებელი გარიგების ფარგლებში.

26. **მოიჯარე**-პირი, რომელიც მეორე პირისაგან (მეიჯარისაგან) გარკვეული ვადით და გარკვეული პირობებით იღებს ქონებას სარგებლობისათვის. მოიჯარე მოვალეა გადაუხადოს მეიჯარეს დათქმული საიჯარო ქირა. საიჯარო ქირა შეიძლება განისაზღვროს როგორც ფულით, ისე ნატურით. მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ საიჯარო ქირის განსაზღვრის სხვა საშუალებებზეც.

27. **მომსახურება**-საქმიანობა, რომელიც არ არის საქონლის მიწოდება. მომსახურების სახეებია შემდეგი საქმიანობა:

ა) სამშენებლო-სამონტაჟო;

ბ) სარემონტო;

გ) სარესტავრაციო;

დ) საცდელ-საკონსტრუქტორო;

ე) გეოლოგიურ-საძიებო;

ვ) სატრანსპორტო, მათ შორის, გაზის, ნავთობის, ნავთობ-

პროდუქტების, ელექტრო- და თბოენერგიის ტრანსპორტირება;

ზ) ქონების გადაცემა ქირით ან იჯარით;

თ) საშუამავლო;

ი) პერსონალის შერჩევა;

კ) პატენტების, მოწმობების, ლიცენზიების, სავაჭრო ნიშნების, მომსახურების ნიშნების, ინტელექტუალური საკუთრებისა და სხვა პირადი არაქონებრივი უფლების გამოყენებაზე უფლების გადაცემა;

ლ) ვალდებულების შესრულება — მოქმედება ან მოქმედებისაგან თავის შეკავება;

მ) კავშირგაბმულობის მომსახურება, საყოფაცხოვრებო და საბინაო-კომუნალური მომსახურება;

ნ) სარეკლამო მომსახურება;

ო) საინოვაციო მომსახურება;

პ) ფინანსური ოპერაციები ან/და ფინანსური მომსახურება;

ჟ) სადაზღვევო მომსახურება;

რ) საკონსულტაციო, იურიდიული, ბუღალტრული, აუდიტორული, მარკეტინგული მომსახურება;

ს) მონაცემთა დამუშავებისა და საინფორმაციო უზრუნველყოფის მომსახურება;

ტ) საქონლის სარეალიზაციოდ მომზადების მომსახურება, მათ შორის, პარტიის დანაწილება, გასაგზავნად ფორმირება, დახარისხება, შეფუთვა, გადაფუთვა, ჩამოსხმა;

უ) საქონლის ან სხვა ქონების შენახვის მომსახურება;

ფ) დაცვის მომსახურება;

ქ) დამკვეთის ნედლეულით (მასალით) საქონლის ან სხვა ქონების წარმოება;

ღ) სატრანსპორტო ტვირთების მომსახურება, მათ შორის, საექსპედიტორო, ჩატვირთვის, გადმოტვირთვის, გადატვირთვის მომსახურება;

ყ) საზღვაო გემების მომსახურება, მათ შორის, საპორტო მომსახურება, საპორტო ფლოტის გემების მომსახურება;

შ) საჰაერო ხომალდების მომსახურება, მათ შორის, საქართველოს აეროპორტებში, საჰაერო და კოსმოსურ სივრცეში გაწეული აერონავიგაციის მომსახურება;

ჩ) სხვა მომსახურება.

28. **მოძრავი ქონება**-ის რაც არ არის უძრავი ქონება (იხ. უძრავი ქონება).

29. **მსგავსი საქონელი**-სხვადასხვა საქონელი, რომლებიც არ არიან იდენტურნი, მაგრამ აქვთ მსგავსი მახასიათებლები და შედგებიან მსგავსი კომპონენტებისაგან, რაც მათ საშუალებას აძლევს, განახორციელონ ერთი და იგივე ფუნქციები და იყვნენ კომერციულად ურთიერთშემცვლელნი.

30. **მუდმივი დაწესებულება**-უცხოური საწარმოს ან არარეზიდენტი ფიზიკური პირის, როგორც წესი:

ა) განსაზღვრული ადგილი, რომლის გამოყენებით ეს პირი ნაწილობრივ ან მთლიანად ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას საქართველოში, რწმუნებული პირის საქმიანობის ჩათვლით.

ბ) სამშენებლო მოედანი, სამონტაჟო ან საამწყობო ობიექტი, აგრეთვე მათთან დაკავშირებული საკონტროლო საქმიანობის განხორციელება;

გ) დანადგარი ან კონსტრუქცია, საბურღი დანადგარი ან ხომალდი, რომლებიც გამოიყენება ბუნებრივი რესურსების დასაზვერად, აგრეთვე მათთან დაკავშირებული საკონტროლო საქმიანობის განხორციელება;

დ) მუდმივი ბაზა, სადაც არარეზიდენტი ფიზიკური პირი ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას;

ე) უცხოური საწარმოს მართვის ადგილი, ფილიალი, წარმომადგენლობა, განყოფილება, ბიურო, ოფისი, სააგენტო, საამქრო, საბადო, კარიერი, ბუნებრივი რესურსების მოპოვების სხვა ადგილი, ნებისმიერი სხვა ქვედანაყოფი ან ამ საწარმოს საქმიანობის სხვა ადგილი.

31. **მცირე ბიზნესი**-სტატუსი, რომელიც შეიძლება მიენიჭოს მეწარმე ფიზიკურ პირს, რომლის ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული ერთობლივი შემოსავალი კალენდარული წლის განმავლობაში არ აღემატება 100000 ლარს.

1. **ნათესავი**- ნათესავად ითვლება:

ა) ნათესავების პირველი შტო: მეუღლე, მშობელი, შვილი, და, ძმა;

ბ) ნათესავების მე-2 შტო: პირველი შტოს თითოეული ნათესავის მეუღლე, მშობელი, შვილი, და, ძმა, გარდა იმ ფიზიკური პირისა, რომელიც უკვე მიეკუთვნა პირველ შტოს;

გ) პირები, რომლებიც ხანგრძლივი მეურვეობის შედეგად ერთმანეთთან დაკავშირებული არიან, როგორც მშობლები და შვილები.

ნათესაობის განსაზღვრისას გერი დები (ძმები) გათანაბრებულნი არიან ღვიძლ დებთან (ძმებთან), ხოლო შვილად აყვანილნი — ღვიძლ შვილებთან. ამასთან, სამეურვეო ურთიერთობები გათანაბრებულია საოჯახო ერთობასთან (რომლის დროსაც პირები ერთმანეთთან დაკავშირებულნი არიან, როგორც მშობლები და შვილები), რომელიც, თავის მხრივ, უთანაბრდება ნათესაურ ურთიერთობას. აღნიშნულ პირებს შორის საოჯახო ერთობის შეწყვეტა მხედველობაში არ მიიღება მათ შორის მშობლისა და შვილის ურთიერთობის შენარჩუნებისას.

2. **ნარჩენი(გადამუშავების)**-საქონელი, რომელიც წარმოიშობა სასაქონლო პროდუქციის ნარმოების პროცესში, როგორც ძირითადი სასაქონლო პროდუქციის თანმდევი პროდუქტი.

3. **ნაშთი**-საქონლის შიდა გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში მოქცეული გადაუმუშავებელი საქონელი, რომელიც არ იქნა გამოყენებული გადამუშავების საწარმოო პროცესში და სასაქონლო ნომენკლატურაში კლასიფიცირდება იგივე თერთმეტნიშნა კოდით, რომელიც მას მიენიჭა ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანისას, აგრეთვე იმ საქონლის ნაწილი, რომლის მიმართ გადამუშავების ოპერაციები ნაწილობრივ არის განხორციელებული.

4. **ნებაყოფლობითი რეგისტრაცია**-პირის უფლება, რომელიც არ არის ვალდებული გატარდეს რეგისტრაციაში დღგ-ის გადამხდელად, ნებაყოფლობით მიმართოს საგადასახადო ორგანოს დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის მოთხოვნით.

5. **ნოტარიუსის ანგარიშზე დეპონირებული ფული და ფასიან ქაღალდები**-ნოტარიუსის უფლებამოსილებით დეპოზიტში მიიღებული ფული, თამასუქები, ჩეკები, სახელმწიფო ობლიგაციები და სხვა

საკრედიტო და/ან ფასიანი ქაღალდები მათი კრედიტორისადმი გადაცემის მიზნით. ფული (ფასიანი ქაღალდები) შეტანილ უნდა იქნეს ნოტარიუსის სადეპოზიტო ანგარიშზე. შეტანა შეიძლება განხორციელდეს როგორც ნაღდი ფულით, ასევე გადარიცხვით. ნოტარიუსი ფულის, ფასიან ქაღალდებისა და/ან სხვა ფასეულობების დეპოზიტში მიღების შესახებ აცნობებს კრედიტორს და ამ უკანასკნელის მოთხოვნით გადასცემს მას ვალდებულების საგანს. თუ კრედიტორი უარს აცხადებს ფულის, ფასიანი ქაღალდებისა და/ან სხვა ფასეულობებს მიღებაზე, ნოტარიუსი ამის შესახებ აცნობებს მოვალეს და მოითხოვს შენატანის უკან დაბრუნებას. კრედიტორის უარი შენატანის მიღებაზე უნდა დამოწმდეს სანოტარო წესით. უარის თქმად ჩაითვლება, თუ კრედიტორი არ მიიღებს დეპოზიტის საგანს მისი შეტანიდან სამი წლის განმავლობაში. მოვალეს შენატანის დაბრუნებისათვის ნოტარიუსის მიერ განესაზღვრება ვადა, რომელიც არ შეიძლება იყოს სამ თვეზე ნაკლები. თუ მიცემული ვადის განმავლობაში მოვალე არ დაიბრუნებს შენატანს ან თუ იგი უარს აცხადებს შენატანის დაბრუნებაზე, მაშინ ვალდებულების საგანი ჩაითვლება სახელმწიფო საკუთრებად. მოუკითხავი სადეპოზიტო თანხები ნოტარიუსის მიერ ჩაირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში, გარდა სანოტარო მოქმედების შესრულებისათვის დაქვითული თანხისა.

6. **ნოუ-ჰაუ**-სამეცნიერო, ტექნიკური, კომერციული და სხვა სახის ცოდნა, რომელიც გამოხატულია დაუპატენტებელი ტექნიკური დოკუმენტაციის, საწარმოო გამოცდილებისა და პროფესიული ჩვევების ფორმით; სავაჭრო-ეკონომიკურ ურთიერთობაში „ნოუ-ჰაუს გაცვლაში" იგულისხმება სამეცნიერო-ტექნიკური დოკუმენტაციის გაცვლა, საწარმოო კადრების ურთიერთგაგზავნა მათი კვალიფიკაციის ასამაღლებლად და სხვ.

7. **ნუმიზმატიკა**-მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მონეტებს (ქაღალდის ფულს შეისწავლის ბონისტიკა); მონეტების კოლექციონერობით გატაცება, ჰობი. ნუმიზმატიკურ ფასეულობად ითვლება საკოლექციოდ განკუთვნილი მიმოქცევიდან ამოღებული ფულის ნიშნები, ისტორიული ბანკნოტები და მონეტები, მათი ასლები.

1. **ობლიგაცია**-ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს ობლიგაციის გამცემის მიერ სესხის აღების ფაქტს და ობლიგაციის მფლობელის უფლებას დაიბრუნოს ვალი განსაზღვრული პროცენტით ან დისკონტით. იგი არ მოითხოვს ემიტენტისაგან გირაოს წარმოდგენას. როგორც წესი, ობლიგაციის საპროცენტო განაკვეთი უფრო მაღალია, ვიდრე შესაბამისი თანხის საბანკო დეპოზიტში განთავსების დროს.

2. **ორგანიზაცია**- ორგანიზაციებია:

ა) არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები, აგრეთვე საზოგადოებრივი ან რელიგიური ორგანიზაციები (გაერთიანებები), დაწესებულებები, რომლებიც არიან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები ან შექმნილი არიან და მოქმედებენ უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად, აგრეთვე უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი ორგანიზაციების საქართველოში არსებული ფილიალები და სხვა ანალოგიური ქვედანაყოფები, რომელთა მეშვეობითაც ისინი მთლიანად ან ნაწილობრივ ახორციელებენ საქმიანობას (რწმუნებული პირის საქმიანობის ჩათვლით), ასევე საბიუჯეტო ორგანიზაციები, საჯარო სამართლის იურიდიული პირები, კორპორაციები, დაწესებულებები;

ბ) საერთაშორისო (სახელმწიფოთაშორისი, სამთავრობათაშორისო, დიპლომატიური) ორგანიზაციები — საერთაშორისო სამართლით რეგულირებული ორგანიზაციები, საელჩოები, საკონსულოები, წარმომადგენლობები, უცხოური არასამეწარმეო ორგანიზაციები.

3. **ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა**-მეწარმეობის იურიდიული სტატუსის განმსაზღვრელი ფორმები. ესენია: ინდივიდუალური მეწარმე, სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (სპს), კომანდიტური საზოგადოება (კს), შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (შპს), სააქციო საზოგადოება (სს, კორპორაცია) და კოოპერატივი.

4. **ორი ქვეყნის გაგზავნისა და დანიშნულების პუნქტები**-საქონლის ან მგზავრების გადაზიდვა-გადაყვანის ადგილები, როდესაც გაგზავნის საწყისი ადგილი ერთ ქვეყანაშია, ხოლო დანიშნულების საბოლოო ადგილი-მეორე ქვეყანაში.

5. **ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილება**-ქვეყნებს შორის დადებული კონვენციებით განსაზღვრული ნორმა, ძირითადად, პირდაპირი გადასახადებით ერთ ქვეყანაში დაბეგვრის პრინციპების შესახებ.

6. **ოფციონი**-ვალდებულების შესრულების საშუალების, ფორმის, მოცულობის ამორჩევის უფლება, რომელიც ხელშეკრულების (კონტრაქტის) პირობებით ენიჭება ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს, ან ხელშეკრულებით (კონტრაქტით) განპირობებულ გარემოებათა გამო ვალდებულებების შესრულებაზე უარის თქმის უფლება. ოფციური გარიგება არის მომავალში კონტრაქტების დადების უფლების ყიდვასთან დაკავშირებული გარიგება, რომლის თანახმადაც ერთ-ერთ მხარეს კონტრაქტით დადგენილი ფასით და დროის განსაზღვრულ მონაკვეთში საქონლის ყიდვა-გაყიდვის უფლება ენიჭება;

7. **ოფშორულ ქვეყანა**-შეღავათიანი დაბეგვრის მქონე ქვეყანა. ოფშორული ქვეყნების ჩამონათვალი დადგენილია საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 23 თებერვლის №54 დადგენილებით.

8. **ოქროს სია**-შემოსავლების სამსახურის მიერ გარკვეული პირობების საფუძველზე შედგენილი იმ პირების ნუსხა, რომელთაც უფლება აქვთ კუთვნილი საქონლის საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანისას ან/და გატანისას ისარგებლონ გამარტივებული პროცედურებითა და იმპორტის გადასახდელების გადახდის განსხვავებული ვადებით.

9. **ოჯახი**-იხ. პირის ოჯახი.

1. **პარტნიორი**-პარტნიორი, აქციონერი, კომანდიტი, კომპლემენტარი, კოოპერატივის წევრი „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად; „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული სოლიდარული პასუხისმგებელი საზოგადოების, კომანდიტური საზოგადოების, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოების ან კოოპერატივის წევრები. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორები და კომანდიტური საზოგადოების პერსონალურად პასუხისმგებელი პარტნიორები—სრული პარტნიორები (კომპლემენტარები) საზოგადოების ვალდებულებებისათვის კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ სოლიდარულად, ანუ თითოეული პარტნიორი ვალდებულებებისათვის პასუხს აგებს მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ. პარტნიორებს შორის სხვაგვარი შეთანხმება ბათილია მესამე პირისათვის. კომანდიტური საზოგადოების შეზღუდული პარტნიორები (კომანდიტები), შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორები საზოგადოების ვალდებულებებისათვის კრედიტორების წინაშე პასუხს არ აგებენ. კომანდიტური საზოგადოების შეზღუდული პარტნიორები, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორები კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ მათ მიერ შეუტანელი შესატანითაც, თუ პასუხისმგებლობა დადგა პარტნიორთა მიერ შეთანხმებული შენატანის სრულად შეტანამდე. პარტნიორები დებენ შეთანხმებას (წესდებას), რომლის საფუძველზედაც წესრიგდება საწარმოს საქმიანობასთან ან/და პარტნიორების ურთიერთობებთან დაკავშირებული საკითხები. საზოგადოების დაფუძნებისას პარტნიორები უნდა შეთანხმდნენ წილების განაწილებაზე და დათქვან კაპიტალში მათი შენატანის ოდენობა. შენატანი შეიძლება იყოს მატერიალური და არამატერიალური ქონება, სამუშაოს შესრულება ან/და მომსახურების გაწევა.

2. **პატენტი**-დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს მისი გაცემის მომენტისათვის პატენტის მფლობელის განსაკუთრებულ უფლებებს. პატენტი გაიცემა ინტელექტუალური საკუთრების ობიექტზე (გამოგონებაზე). გამომგონებელს გამოგონების გასაიდუმლოების შემთხვევაში ეძლევა შესაბამისი კომპენსაცია.

3. **პენსია**-„სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ და „არასახელმწიფო საპენსიო დაზღვევისა და უზრუნველყოფის შესახებ“ კანონებით განსაზღვრული პირობებით პირის ყოველთვიური ფულადი უზრუნველყოფა.

4. **პირადი ნივთი**-მგზავრის პირადი გამოყენებისა და მოხმარებისათვის განკუთვნილი საგანი, რომელიც მგზავრის გადაყვანისას გადაიზიდება ბარგით ან/და ხელბარგით.

5. **პირადი საგადასახადო აგენტი**-საგადასახადო ორგანოს თანამშრომელი. აგენტის მომსახურება ითვალისწინებს საგადასახადო ორგანოსთან გადასახადის გადამხდელის თანამშრომლობის ფორმას, რომლის დროსაც იდება ხელშეკრულება გადამხდელის მიერ საგადასახადო ორგანოსთან გარკვეული ვადით და შესაბამისი ანაზღაურებით, რომლის მიხედვითაც საგადასახადო ორგანო პირს გაუწევს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ საგადასახადო მომსახურებას(მაგ. დოკუმენტების მოძიება, კონსულტაცია და სხვა). საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 30 მარტის №96 დადგენილებით პირადი საგადასახადო აგენტის მომსახურების ტარიფი 6 თვის განმავლობაში შეადგენს 2000 ლარს(დღგ-ის ჩათვლით).

6. **პირგასამტეხლო**-მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა, რომელიც მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის.

7. **პირველადი დოკუმენტები**-საბუღალტრო და საგადასახადო დოკუმენტების ერთობლიობა, რომელიც დაკავშირებულია აღრიცხვისა და ანგარიშსწორების ურთიერთობებთან.

8. **პირველადი საგადასახადო დოკუმენტი**-წერილობითი საბუთი, რომელშიც უნდა აღინიშნოს:

ა) სამეურნეო ოპერაციის მონაწილე მხარეთა რეკვიზიტები (ფიზიკური პირის შემთხვევაში — სახელი და გვარი, გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), საცხოვრებელი ადგილის მისამართი, პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ნომერი, დოკუმენტის გამცემი ორგანოს დასახელება და მისი გაცემის თარიღი; სხვა პირის შემთხვევაში — პირის სრული დასახელება, მისი მისამართი, გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი);

ბ) დოკუმენტის შედგენის თარიღი;

გ) გადაცემული საქონლის/მომსახურების დასახელება (სრული ჩამონათვალი), მისი ოდენობა და ზომის ერთეული (თუ შესაძლებე-

ლია მისი ოდენობისა და ზომის განსაზღვრა);

დ) გადაცემული საქონლის/მომსახურების ღირებულება (ჩამონათვალის მიხედვით);

პირველადი საგადასახადო დოკუმენტი დგება არანაკლებ ორ იდენტურ ეგზემპლარად, რომელთაგან ერთი რჩება პირს, რომელმაც შეადგინა და გასცა აღნიშნული დოკუმენტი, ხოლო მეორე გადაეცემა და ინახება იმ პირთან, რომლისთვისაც განკუთვნილია ეს დოკუმენტი.

9. **პირველი და მეორე რიგის მემკვიდრეები**- პირველი რიგის მემკვიდრეებია: გარდაცვლილის შვილები, გარდაცვლილის შვილი, რომელიც მისი სიკვდილის შემდეგ დაიბადა, მეუღლე, მშობლები (მშვილებლები).

ნაშვილები და მისი შთამომავლები, როგორც მშვილებლის ან მისი ნათესავების მემკვიდრეები, გათანაბრებული არიან მშვილებლის შვილებთან და მათ შთამომავლებთან. ნაშვილები აღარ მიიჩნევა კანონით მემკვიდრედ მისი მშობლებისა და აღმავალი ხაზის სხვა ბიოლოგიური ნათესავების, აგრეთვე დებისა და ძმების გარდაცვალების შემდეგ.

შვილიშვილები, შვილიშვილის შვილებისა და ამ უკანასკნელთა შვილები კანონით მემკვიდრეებად ჩაითვლებიან, თუ სამკვიდროს გახსნის დროისათვის ცოცხალი აღარ არის მათი მშობელი, რომელიც მამკვიდრებლის მემკვიდრე უნდა ყოფილიყო, და თანასწორად იღებენ იმ წილს, რომელიც კანონით მემკვიდრეობის დროს მათ გარდაცვლილ მშობელს ერგებოდა.

შვილიშვილები, შვილიშვილის შვილებისა და ამ უკანასკნელთა შვილები ვერ გახდებიან მემკვიდრეები, თუ მათმა მშობლებმა უარი თქვეს სამკვიდროს მიღებაზე. მშვილებელი და მისი .ნათესავები, როგორც ნაშვილებისა და მისი შთამომავლობის მემკვიდრეები, გათანაბრებული არიან ნაშვილების მშობლებსა და სხვა ბიოლოგიურ ნათესავებთან. ნაშვილების მშობლებს, აღმავალი ხაზის სხვა ბიოლოგიურ ნათესავებსა და და-ძმებს აღარ ეკუთვნით კანონით მემკვიდრეობა ნაშვილების ან მისი შთამომავლების გარდაცვალების შემდეგ.

მეორე რიგის მემკვიდრეებია: გარდაცვლილის დები და ძმები. მამკვიდრებლის დისწულები და ძმისწულები და მათი შვილები კანონით მემკვიდრეებად ითვლებიან, თუ სამკვიდროს გახსნის დროისათვის ცოცხალი აღარ იყო მათი მშობელი, რომელიც მამკვიდრებლის მემ-

კვიდრე იქნებოდა. ისინი თანასწორად იღებენ სამკვიდროს იმ წილს, რომელიც კანონით მემკვიდრეობის დროს მათ გარდაცვლილ მშობლებს ერგებოდა.

10. **პირი-ფიზიკური ან იურიდიული პირი** საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით, საწარმო ან ორგანიზაცია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მიხედვით.

11. **პირის ოჯახი-** პირი, მისი მეუღლე, არასრულწლოვანი შვილი და გერი, აგრეთვე პირთან მუდმივად მცხოვრები მშობელი, შვილი და გერი, და, ძმა, ბებია, ბაბუა, შვილიშვილი, რომლებიც საერთო მეურნეობას ეწევიან. საგადასახადო მიზნებისათვის თავად გადამხდელი უპირობოდ განსაზღვრავს იმ პირთა წრეს (ზემოაღნიშნულ პირთაგან), რომლებიც მასთან ერთად მუდმივად ცხოვრობენ და ეწევიან საერთო მეურნეობას.

12. **პორტალი**-საქართველოს ეკონომიკურ საზღვართან მდებარე კონტროლის ზონა, სადაც მგზავრის, საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების მიმართ ხორციელდება დადგენილი პროცედურები.

13. **პრივატიზება**-ფიზიკური ან იურიდიული პირების მიერ ან მათი გაერთიანებების მიერ სახელმწიფო ქონებაზე ან ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ქონებაზე საკუთრების უფლების შეძენა კანონით დადგენილი წესით.

14. **პროფესიონალური სტატუსის მქონე შუამავალი**-ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შუამავალი—საბროკერო კომპანია ან სხვა შუამავალი, რომლის საქმიანობასაც ზედამხედველობას უწევს საქართველოს ეროვნული ბანკი თავის მიერ დადგენილი წესებით; ბირჟის შუამავალი „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე შექმნილი საბროკერო კომპანია ან დამოუკიდებელი ბროკერი; დილერი - შუამავალი (იურიდიული ან ფიზიკური პირი), რომელიც სასაქონლო ბირჟაზე მოქმედებს თავისი სახელითა და თავისი ხარჯით; საბროკერო კომპანია-სავაჭრო შუამავალი (იურიდიული პირი), სასაქონლო ბირჟაზე გამყიდველსა და მყიდველს შორის გარიგებათა დადებისას, რომელიც მოქმედებს კლიენტის დავალებითა და კლიენტის ხარჯით, აგრეთვე თავისი სახელით და კლიენტის ხარჯით, ან კლიენტის სახელით და თავისი ხარჯით.

15. **პროცენტი**-ფულად დაბანდებებთან ან სავალო ვალდებულებებთან დაკავშირებული ნებისმიერი სახის სავალო მოთხოვნიდან(იპოთეკური უზრუნველყოფის არსებობისა და მისი გაფორმების მეთოდის მიუხედავად) მიღებული ნებისმიერი წინასწარ

გაცხადებული(დადგენილი) შემოსავალი(მათ შორის, დისკონტის სახით მიღებული). ამასთან, პროცენტის განსაზღვრის მიზნებისათვის:

ა) სავალო ვალდებულებას არ განეკუთვნება საქონლის მიწოდებით ან/და მომსახურების გაწევით წარმოშობილი სავალო ვალდებულებები ან გარანტიით და თავდებობით ან/და სხვა ამგვარი ოპერაციებით წარმოქმნილი ვალდებულებები;

ბ) პროცენტად განიხილება:

ბ.ა) საპენსიო დაზღვევის ხელშეკრულების მიხედვით მზღვეველის მიერ დაზღვეულისათვის გადახდილი სადაზღვევო ანაზღაურება(თანხა) ამ ანაზღაურების მისაღებად განხორციელებული სადაზღვევო შენატანების გამოკლებით;

ბ.ბ) კრედიტებთან(სესხებთან), დეპოზიტებთან, ანაბრებთან, ობლიგაციებთან დაკავშირებული გადასახდელი;

ბ.გ) შემოსავალი სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და ობლიგაციებიდან მათზე დარიცხული პრემიებისა და მოგებების ჩათვლით;

გ) პროცენტად არ განიხილება ჯარიმები დაგვიანებულ გადახდაზე ან დაგვიანებულ მიწოდებაზე.

1. **რატიფიცირებული და ძალაში შესული საერთაშორისო ხელშეკრულება**-გადასახადებთან მიმართებით, პარლამენტის მიერ თანხმობით გამოხატული და სავალდებულოდ აღიარებული საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელზეც ორ ქვეყანას შორის შესრულებულია შიდა სახელმწიფოებრივი პროცედურები, მათ შორის საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის შესაბამისი ნოტების გაცვლა.

2. **რეაბილიტაციის რეჟიმში მყოფი საწარმოები**-გადახდისუუნარო საწარმოები, რომლებიც იმყოფებიან კანონით განსაზღვრული საპროცესო, ხელმძღვანელობითი და მმართველობითი მოქმედებების ქვეშ, რომელიც მიზნად ისახავს კრედიტორთა მოთხოვნების კანონით დადგენილი წესითა და პირობებით ეტაპობრივ სრულ დაკმაყოფილებას უმთავრესად მოვალის ფინანსური და მატერიალურ-ტექნიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების, მართვის სისტემის სრულყოფის, მოვალის კომერციული საქმიანობის წარმატებულობისა და მომგებიანობის ზრდის, აგრეთვე სამეურვეო ქონების შესაძლო ოპტიმიზაციის გზით.

3. **რეალიზაცია**-გასხვისება, გაყიდვა.

4. **რეექსპორტი**-სასაქონლო ოპერაცია, რომლის დროსაც ხდება საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანილი უცხოური საქონლის გატანა ამ ტერიტორიის გარეთ. მაგ. საწყობში მოქცეული უცხოური საქონლის გატანა საქართველოს ფარგლებს გარეთ.

5. **რეზერვების შემცირება**-სადაზღვევო კომპანიების, ბანკების მიერ წინასწარ დადგენილი სარეზერვო გასაცემი თანხების შემცირება. რეზერვიდან წინასწარ გამოქვითული თანხები წარმოადგენს ხარჯებს, ხოლო რეზერვების შემცირებით დარჩენილი შემცირებული თანხა შეიტანება ერთობლივ შემოსავალში.

6. **რეზიდენტი**-რეზიდენტი ფიზიკური პირი ან რეზიდენტი იურიდიული პირი (საქართველოს საწარმო ან საქართველოს ორგანიზაცია). რეზიდენტ იურიდიულ პირებად ითვლება საქართველოს საწარმო ან საქართველოს ორგანიზაცია. რეზიდენტი ფიზიკური პირი შეიძლება იყოს საქართველოს მოქალაქე, უცხო ქვეყნის მოქალაქე, მოქალაქეობის არმქონე პირი. საქართველოს რეზიდენტად, მთელი მიმდინარე საგადასახადო წლის განმავლობაში, ითვლება ფიზიკური პირი, რომელიც ფაქტობრივად იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე 183 დღე ან მეტ ხანს ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვის პერიოდში, რომელიც მთავრდება ამ საგადასახადო წელს, ან ფიზიკური პირი, რომელიც ამ საგადასახადო წლის განმავლობაში

იმყოფებოდა უცხო ქვეყანაში საქართველოს სახელმწიფო სამსახურში. საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივად ყოფნის დროდ ითვლება დრო, რომლის განმავლობაშიც ფიზიკური პირი იმყოფებოდა საქართველოში, აგრეთვე დრო, რომლითაც იგი გავიდა საქართველოს ფარგლების გარეთ სპეციალურად სამკურნალოდ, დასასვენებლად, მივლინებაში ან სასწავლებლად. საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივად ყოფნის დროს არ განეკუთვნება დრო, რომლის განმავლობაშიც ფიზიკური პირი იმყოფებოდა საქართველოში:

ა) როგორც დიპლომატიური ან საკონსულო სტატუსის მქონე პირი ან ასეთი პირის ოჯახის წევრი;

ბ) როგორც საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების შესაბამისად მოქმედი საერთაშორისო ორგანიზაციის თანამშრომელი, ან როგორც საქართველოში უცხო ქვეყნის სახელმწიფო სამსახურში მყოფი პირი ან ასეთი პირის ოჯახის წევრი, გარდა საქართველოს მოქალაქეებისა;

გ) ერთი უცხო ქვეყნიდან მეორეში გადაადგილებისას საქართველოს ტერიტორიის გავლით;

დ) სამკურნალოდ ან დასასვენებლად.

საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივად ყოფნის დღედ ითვლება დღე, რომლის განმავლობაშიც ფიზიკური პირი იმყოფებოდა საქართველოში, მიუხედავად ამ ყოფნის ხანგრძლივობისა. საქართველოს რეზიდენტობა, შეიძლება მიენიჭოს მნიშვნელოვანი ქონებით უზრუნველყოფილ პირს საქართველოს ფინანსთა და იუსტიციის მინისტრების მიერ განსაზღვრული წესითა და პირობებით. რეზიდენტის ან არარეზიდენტის სტატუსი დგინდება ყოველი საგადასახადო პერიოდის მიმართ. ამასთან, ის დღეები, რომელთა მიხედვითაც ფიზიკური პირი წინა საგადასახადო პერიოდში ჩაითვალა რეზიდენტად, არ გაითვალისწინება მომდევნო საგადასახადო პერიოდში რეზიდენტობის დადგენისას.

7. **რელიგიური ორგანიზაციები (გაერთიანებები)**-რელიგიურ ორგანიზაციად ითვლება ორგანიზაცია, რომელიც შექმნილია რელიგიური საქმიანობის განსახორციელებლად და ასეთად რეგისტრირებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

8. **რელიგიური საქმიანობა**-რელიგიურ საქმიანობად ითვლება დადგენილი წესით რეგისტრირებული რელიგიური ორგანიზაციების (გაერთიანებების) საქმიანობა, რომლის მიზანია აღმსარებლობისა და სარწმუნოების გავრცელება, მათ შორის, ისეთი გზით, როგორიცაა:

ა) რელიგიური ნეს-ჩვეულებების, ცერემონიების, ლოცვების ან სხვა საკულტო მოქმედებათა ორგანიზება და ჩატარება;

ბ) მორწმუნეთათვის შესაძლებლობის მიცემა, ჰქონდეთ ან გამ-

ოიყენონ სამლოცველო შენობები ან სარიტუალო ნაგებობები რელიგიურ მოთხოვნილებათა როგორც ერთობლივად, ისე ინდივიდუალურად დასაკმაყოფილებლად;

გ) რელიგიური დელეგაციების, მომლოცველების, სხვადასხვა კონფესიების წარმომადგენლების მიღებისა და გამგზავრების ორგანიზება, ეროვნული და საერთაშორისო რელიგიური თათბირების, ყრილობების, სემინარების ორგანიზება, აღნიშნულ ღონისძიებათა ჩატარების პერიოდში მათი მონაწილეების სასტუმროებით (სხვა საცხოვრებლით), ტრანსპორტით, კვებითა და კულტურული მომსახურებით უზრუნველყოფა;

დ) მონასტრების, სამონასტრო ეკლესიების, სასულიერო-სასწავლო დაწესებულებების შენახვა, აღნიშნული სასულიერო-სასწავლო დაწესებულებების მოსწავლეთა და მსმენელთა სწავლება, საქველმოქმედო ორგანიზაციების (საავადმყოფოები, თავშესაფრები, მოხუცებულთა და ინვალიდთა სახლები) შენახვა, აგრეთვე კანონიკური წესებით გაპირობებული სხვა ანალოგიური საწესდებო საქმიანობა.

რელიგიურ საქმიანობას უთანაბრდება იმ რელიგიური ორგანიზაციების (გაერთიანებების) საწარმოთა საქმიანობა, რომლებიც გამოსცემენ რელიგიურ (საღვთისმსახურო) ლიტერატურას ან აწარმოებენ რელიგიური დანიშნულების საგნებს; ამ ორგანიზაციების (გაერთიანებების) ან მათი საწარმოების საქმიანობა, რომელიც დაკავშირებულია რელიგიური (საღვთისმსახურო) ლიტერატურის ან რელიგიური დანიშნულების საგნების რეალიზაციასთან (გავრცელებასთან); აგრეთვე ასეთი საქმიანობით მიღებული ფულადი სახსრების გამოყენება რელიგიური საქმიანობის განსახორციელებლად.

9. **რეინვესტირება**-მოგების ან შემოსავლების შესაბამისი თანხების მიმართვა საწარმოს ძირითადი და საბრუნავი საშუალებების ზრდისაკენ.

10. **რეპო**-შეთანხმება აქტივების გაყიდვის შესახებ შემდგომში მათი გამოსყიდვის პირობით.

11. **რეპუტაცია ბაზარზე**-საქონლის სავაჭრო მარკიდან გამომდინარე მისი მახასიათებლების ერთობლიობა, რომელიც საბოლოო ჯამში გამოიხატება ამ საქონლის ხარისხში.

12. **რეორგანიზაცია**-პირის გარდაქმნა, შერწყმა, გაყოფა. თუ საგადასახადო ორგანო დაამტკიცებს, რომ შერწყმის, შეძენის, მიერთების ან გაყოფის ოპერაციების მიზანი არ არის გადასახადების გადახდისაგან თავის არიდება, რეორგანიზაცია მოიცავს:

ა) ორი ან მეტი იურიდიული პირის შერწყმას;

ბ) ხმის უფლების მქონე 50 პროცენტის ან მეტი წილისა და რეზიდენტი იურიდიული პირის პარტნიორის წილის საერთო მოცულობის

ღირებულების 50 პროცენტის ან მეტის შეძენას ან მიერთებას მხოლოდ შეძენის ან მიერთების ოპერაციაში პარტნიორ მხარეთა მსგავსი უფლებებით, წილის (აქციების) სანაცვლოდ;

გ) რეზიდენტი იურიდიული პირის აქტივების 50 პროცენტის და მეტის შეძენას სხვა რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ ხმის უფლების მქონე წილის (აქციების) სანაცვლოდ, დივიდენდებთან მიმართებით პრივილეგირებული უფლების გარეშე;

დ) რეზიდენტი იურიდიული პირის გაყოფას ორ ან მეტ რეზიდენტ იურიდიულ პირად.

13. **როიალტი**-საგადასახადო მიზნებისათვის როიალტს განეკუთვნება:

ა) სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და ტექნოგენური წარმონაქმნების გადამუშავების პროცესში წიაღით სარგებლობის უფლების საფასური;

ბ) საავტორო უფლებების, პროგრამული უზრუნველყოფის, პატენტის, ნახაზის, მოდელის, სავაჭრო ნიშნის ან სხვა ინტელექტუალური საკუთრების გამოყენებისათვის ან გამოყენების უფლების სხვა პირზე გადაცემისათვის მიღებული შემოსავალი;

გ) სამრეწველო, სავაჭრო ან სამეცნიერო-კვლევითი მოწყობილობის გამოყენებისათვის ან გამოყენების უფლების სხვა პირზე გადაცემისათვის მიღებული შემოსავალი;

დ) ნოუ-ჰაუს გამოყენებისათვის მიღებული შემოსავალი;

ე) კინოფილმების, ვიდეოფილმების, ხმის ჩანაწერების ან ჩაწერის სხვა საშუალებათა გამოყენებისათვის ან გამოყენების უფლების სხვა პირზე გადაცემისათვის მიღებული შემოსავალი;

ვ) საიდუმლო ფორმულის ან პროცესის, ასევე სამრეწველო, კომერციული ან მეცნიერული გამოცდილების შემცველი ინფორმაციის გამოყენებისათვის ან გამოყენების უფლების სხვა პირზე გადაცემისათვის მიღებული შემოსავალი;

ზ) ზემოაღნიშნულ უფლებებთან დაკავშირებით ტექნიკური დახმარების გაწევისათვის ან ამ უფლებათა გამოყენებაზე უარის თქმით მიღებული შემოსავალი.

14. **რწმუნებული პირი**-სხვა პირის (რწმუნებლის) აგენტი.

1. **საავტორო უფლებები**-მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოების ავტორის ან მისი მემკვიდრის უფლება ამ ნაწარმოებთა გამოყენებისა და გავრცელების მიმართ.

2. **საამორტიზაციო ანარიცხები**-თანხები, რომელიც იანგარიშება ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებულ ძირითად საშუალებათა ან არამატერიალური აქტივების შესაბამისი ღირებულებიდან (ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი) დადგენილი ნორმების მიხედვით შემდგომი გამოქვითვის მიზნით.

3. **საანგარიშო წელი**-პერიოდი, რომლის მიხედვითაც ხდება გადასახადების ადმინისტრირება. იგი შეიძლება არ დაემთხვეს კალენდარულ წელს.

4. **საანგარიშო პერიოდი**-საგადასახადო პერიოდის ნაწილი, რომელთა შედეგებზეც გადასახადის გადამხდელს ეკისრება გადასახადის გადახდის ვალდებულება.

5. **სააღრიცხვო დოკუმენტაცია**-პირველადი დოკუმენტები (მათ შორის, პირველადი საგადასახადო დოკუმენტები), ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრები და სხვა დოკუმენტები, რომელთა საფუძველზედაც განისაზღვრება გადასახადებით დაბეგვრის ობიექტები, დაბეგვრასთან დაკავშირებული ობიექტები და დგინდება საგადასახადო ვალდებულებები.

6. **სააღსრულებო ფურცელი**-დოკუმენტი, რომელიც არის გარკვეული კრედიტორული ვალდებულებების აღსრულების საფუძველი. მას გასცემს სასამართლო, ნოტარიუსი, ფინანსთა სამინისტრო და სხვა. სააღსრულებო ფურცელში უნდა აღინიშნოს:

ა) სააღსრულებო ფურცლის გამცემი სასამართლოს ან იმ ორგანოს დასახელება, რომელმაც მიიღო აღსრულების გადაწყვეტილება;

ბ) საქმე, რომლის გამოც გაცემულია სააღსრულებო ფურცელი;

გ) გადაწყვეტილების გამოტანის თარიღი;

დ) გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი;

ე) სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თარიღი;

ვ) კრედიტორისა და მოვალის დასახელებები და რეკვიზიტები, მათ შორის, პირადი ნომრები ან გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრები, ასევე სააღსრულებო ფურცლის გამცემი ორგანოსთვის ცნობილი სხვა საკონტაქტო მონაცემები (საიდენტიფიკაციო ნომრის მითითება სავალდებულო არ არის სახელმწიფო ან/და ადგილობრივი ბიუჯეტის სრულ დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციისათვის).

ნოტარიუსის მიერ გაცემულ სააღსრულებო ფურცელში უნდა აღინიშნოს:

ა) სააღსრულებო ფურცლის გამცემი ნოტარიუსის სახელი, გვარი და სანოტარო ბიუროს მისამართი;

ბ) კრედიტორისა და მოვალის დასახელებები და რეკვიზიტები, მათ შორის, პირადი ნომრები ან გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრები, ასევე სააღსრულებო ფურცლის გამცემი ნოტარიუსისთვის ცნობილი სხვა საკონტაქტო მონაცემები;

გ) ვალდებულების წარმოშობის საფუძველი;

დ) ვალდებულების შესრულების დრო;

ე) აღსასრულებელი ვალდებულების სახე და მოცულობა;

ვ) სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თარიღი;

ზ) სანოტარო მოქმედებათა რეესტრში სააღსრულებო ფურცლის რეგისტრაციის ნომერი.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ გაცემულ სააღსრულებო ფურცელში უნდა აღინიშნოს:

ა) სააღსრულებო ფურცლის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოს დასახელება;

ბ) კრედიტორისა და მოვალის დასახელებები და რეკვიზიტები, მათ შორის, პირადი ნომრები ან გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი;

გ) სესხის გაცემის საფუძველი (განკარგულების მიმღები და მიღების თარიღი);

დ) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისა და სააღსრულებო ფურცლის ამოწერის თარიღი;

ე) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სარეზოლუციო ნაწილი, აღსრულების წესისა და საშუალების მითითებით.

7. **საბადოების დამუშავების უფლება**-მაგ. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია.

8. **საბაზრო ფასი**-ფასი, რომელიც ყალიბდება საქონლის/მომსახურების ბაზარზე იდენტური (ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში — მსგავსი) საქონლის/მომსახურების მოთხოვნისა და მიწოდების ურთიერთზემოქმედების შედეგად და შესაბამის ბაზარზე იმ პირებს შორის დადებული გარიგების საფუძველზე, რომლებიც არ არიან ურთიერთდამოკიდებული პირები. ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის გარიგება მხედველობაში მიიღება მხოლოდ იმ პირობით, რომ მათი ურთიერთდამოკიდებულება გავლენას არ მოახდენს ასეთი გარიგების შედეგებზე. საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი განისაზღვრება ბაზარზე ამ საქონლის/მომსახურების მიწოდების

მომენტისთვის (ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში — რეალიზაციის მომენტის უახლოესი კალენდარული დღისთვის, რომელიც არა უმეტეს 30 კალენდარული დღით უსწრებს ან მოჰყვება ასეთი საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტს) იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგების, მათ შორის, საერთაშორისო და სხვა ბირჟებზე დაფიქსირებული ფასების შესახებ ინფორმაციის, საფუძველზე. საქონლის/მომსახურების ბაზრად ითვლება ამ საქონლის/მომსახურების მიმოქცევის სფერო, რომელიც განისაზღვრება გამყიდველის/მყიდველის შესაძლებლობით, მნიშვნელოვანი დანახარჯის გარეშე გაყიდოს/შეიძინოს საქონელი/მომსახურება გამყიდველისათვის/მყიდველისათვის უახლოეს ტერიტორიაზე საქართველოში ან მისი ფარგლების გარეთ. თუ, საქონლის/მომსახურების ბაზარზე იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგება ან ამ ბაზარზე ასეთი საქონლის/მომსახურების მიწოდება არ არსებობს, საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი განისაზღვრება იმ ფასებით, რომლებიც ჩამოყალიბებულია იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგების საფუძველზე, საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტის უახლოესი კალენდარული დღისთვის, რომელიც არა უმეტეს 30 კალენდარული დღით უსწრებს ან მოჰყვება ასეთი საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტს.

თუ, ზემოაღნიშნულ დებულებათა გამოყენება შეუძლებელია, საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი (ტარიფი) დგინდება დანახარჯების, შესაძლო რეალიზაციის ფასის ან მისაღები სარგებლის განსაზღვრის მეთოდებით. ამასთან, საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასის განსაზღვრისას გამოიყენება საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასების შესახებ ინფორმაციის ოფიციალური წყაროები, აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოების საინფორმაციო ბაზა, საგადასახადო ორგანოებისათვის გადასახადის გადამხდელთა მიერ მიწოდებული ინფორმაცია, აგრეთვე სხვა სარწმუნო ინფორმაცია.

9. **საბალანსო ღირებულება**-აქტივის ღირებულება ბალანსის მიხედვით.

10. **საბანკო ანგარიშებიდან გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების ჩამოწერა**-საგადასახადო დავალიანების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომლის დროსაც, თუ გადასახადის გადამხდელი არ შეასრულებს საგადასახადო ვალდებულებას მისი შესრულებისათვის საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში, მაშინ საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს აღიარებული საგადასახადო დავალიანების ფარგლებში მისი საბანკო ანგარიშები-

დან (გარდა საანაბრო (ვადიანი) ანგარიშებისა) საინკასო დავალებით ჩამონეროს გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხები და ჩარიცხოს ისინი შესაბამის ბიუჯეტში.

11. **საბანკო გარანტია**-მესამე პირის (ბანკის) მიერ გაცემული საგადასახადო დავალიანების უზრუნველყოფის დამადასტურებელი დოკუმენტი. ამ დოკუმენტით ბანკი გამოდის გადასახადის გადამხდელის შესაძლო საგადასახადო ვალდებულების გარანტად, ხოლო საგადასახადო დავალიანების დაფარვას იგი ახორციელებს საგადასახადო ორგანოს წერილობითი მომართვის საფუძველზე.

12. **საბითუმო ფასი**-საწარმოს საქონლის/მომსახურების გასაცემი ფასი, რომლის საქონელი/მომსახურება არასაბოლოო მოხმარებისთვის არის განკუთვნილი და მოიცავს საწარმოს დანახარჯებს, მოგებასა და კანონმდებლობით დაწესებულ საგადასახადო განაკვეთებს.

13. **საბიუჯეტო ორგანიზაცია**-ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაცია, რომლისთვისაც ბიუჯეტით გათვალისწინებულია ასიგნება და, რომელიც პასუხისმგებელია მისი მართვისათვის, ასევე ახორციელებს საკუთარი ბიუჯეტის პროექტის მომზადებას, ბიუჯეტის შესრულებასა და ანგარიშგებას დადგენილი ნორმების, პროცედურებისა და წესების შესაბამისად.

14. **საგადასახადო ორგანო**-შემოსავლების სამსახური (ცენტრალური აპარატი), მისი ტერიტორიული ორგანოები (რეგიონული ცენტრები) და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ შექმნილი შემოსავლების სამსახურის სხვა სტრუქტურული ერთეულები (ასეთი ერთეულების შექმნის შემთხვევაში). შემოსავლების სამსახური შედის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში და თავის უფლებამოსილებას ახორციელებს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. იგი არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი.

15. **საგადასახადო აგენტი**-პირი, რომელიც ვალდებულია გადასახადის გადამხდელის ნაცვლად თვითონ შეასრულოს გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულებები. საგადასახადო აგენტის და და გადასახადის გადამხდელის უფლებები და მოვალეობები გათანაბრებულია. საგადასახადო აგენტი ვალდებულია:

ა) სწორად და დროულად გამოიანგარიშოს, გადასახადის გადამხდელს დაუკავოს და შესაბამის ბიუჯეტებში გადარიცხოს სათანადო გადასახადები;

ბ) აღრიცხოს ყოველი გადასახადის გადამხდელისათვის დარიცხული და მის მიერ გადახდილი შემოსავლები, აგრეთვე დარიცხული, დაკავებული და ბიუჯეტებში გადარიცხული გადასახადები;

გ) საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს გადასახადების გამოანგარიშების, დაკავებისა

და გადახდის სისწორის კონტროლის განსახორციელებლად აუცილებელი დოკუმენტები;

დ) შეასრულოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი სხვა ვალდებულებები.

16. **საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა**-დადგენილი ფორმის მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება დღგ-ით ან აქციზით დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების ფაქტი.

17. **საგადასახადო აღრიცხვის ადგილი**-სანარმოს/ორგანიზაციის, მეწარმე სუბიექტების და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების საგადასახადო რეგისტრაციის(აღრიცხვის) ადგილი, რომელიც ხორციელდება იურიდიული მისამართის (ადგილსამყოფლის) მიხედვით, ხოლო ფიზიკური პირისა (მათ შორის, მეწარმე ფიზიკური პირის შემთხვევაში)—მის მიერ განცხადებული საცხოვრებელი/საქმიანობის ადგილი.

18. **საგადასახადო გირავნობა**-მოვალის ან მესამე პირის მოძრავი ნივთი ან/და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომლის სხვა პირთათვის გადაცემა დასაშვებია, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც ფულადი, ისე არაფულადი მოთხოვნის უზრუნველყოფის საშუალებად, ისე, რომ კრედიტორი (მოგირავნე) იძენს უფლებას, დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა დაგირავებული ქონების (გირავნობის საგნის) რეალიზაციით ან მხარეთა შეთანხმებით — მისი საკუთრებაში მიღებით მოვალის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში. საგადასახადო გირავნობა/იპოთეკა არის სახელმწიფოს უფლება, საგადასახადო ვალდებულების შესრულება უზრუნველყოს საგადასახადო დავალიანების მქონე გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის ქონებიდან. საგადასახადო გირავნობა/იპოთეკა წარმოიშობა უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციის მომენტიდან და საგადასახადო დავალიანების მოცულობის ფარგლებში ვრცელდება გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ან სხვა ვალდებული პირის საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ (ლიზინგით მიღებულის გარდა) ნებისმიერ ქონებაზე, საგადასახადო დავალიანების წარმოქმნის შემდეგ შეძენილი ქონების ჩათვლით.

19. **საგადასახადო დავა**-საგადასახადო ორგანოს/გადასახადის გადამხდელის უფლება გაასაჩივროს კანონმდებლობით დადგენილი უფლებების დარღვევა. იგი შეიძლება წარიმართოს, როგორც სასამართლოში, ასევე ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში.

20. **საგადასახადო დავალიანება**-სხვაობა გადასახადის გადამხდელის მიერ დადგენილ ვადაში გადაუხდელ გადასახადების ან/და სანქციების თანხასა და ზედმეტად გადახდილ გადასახადების ან/და

სანქციების თანხებს შორის.

21. **საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებები**-შეუსრულებელი საგადასახადო ვალდებულების იძულებით შესრულების ფორმები. საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებების რიგითობას ირჩევს საგადასახადო ორგანო. საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების უზრუნველყოფა შეიძლება განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებებით:

ა) საგადასახადო იპოთეკით/გირავნობით;

ბ) მესამე პირზე გადახდევინების მიქცევით;

გ) ქონებაზე ყადაღის დადებით;

დ) ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციით;

ე) საბანკო ანგარიშზე საინკასო დავალების წარდგენით;

ვ) გადასახადის გადამხდელის სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღებით;

ზ) საბანკო ანგარიშზე ოპერაციების შეჩერებით.

22. **საგადასახადო დეკლარაცია**-საგადასახადო დეკლარაცია წარმოადგენს გადასახადის გადამხდელის ანგარიშგებას მიღებული შემოსავლებისა და გაწეული ხარჯების, შემოსავლის წყაროების, გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების, საგადასახადო შეღავათების, გამოანგარიშებული გადასახადის თანხის ან/და გადასახადის გამოანგარიშებასა და გადახდასთან დაკავშირებული სხვა მონაცემების შესახებ.

23. **საგადასახადო ვალდებულება**-საგადასახადო ვალდებულებად ითვლება პირის ვალდებულება, გადაიხადოს საგადასახადო კოდექსით დაწესებული და შემოღებული გადასახადი, აგრეთვე საგადასახადო კოდექსით დაწესებული და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ შემოღებული გადასახადი.

24. **საგადასახადო იპოთეკა**-უძრავი ნივთის გამოყენება (დატვირთვა) მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად, ისე რომ უზრუნველყოფილ კრედიტორს მიეცეს უფლება, სხვა კრედიტორებთან შედარებით პირველ რიგში მიიღოს თავისი მოთხოვნის დაკმაყოფილება ამ ნივთის რეალიზაციით ან მის საკუთრებაში გადაცემით.

25. **საგადასახადო კანონმდებლობა**-საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა, რომელიც შედგება საქართველოს კონსტიტუციის, საერთაშორისო ხელშეკრულებების, საგადასახადო კოდექსისა და მათ შესაბამისად მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისაგან.

26. **საგადასახადო კონტროლი**-საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების საზედამხედველო ღონისძიებების ერთობლიობა.

საგადასახადო კონტროლი მოიცავს მიმდინარე კონტროლის პროცედურებს (ქრონომეტრაჟს, საკონტროლო შესყიდვას, ინვენტარიზაციას, დათვალიერებას, საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენების წესების დაცვის კონტროლს) და საგადასახადო შემოწმებას (კამერალურსა და გასვლითს).

27. **საგადასახადო მოთხოვნა**-საგადასახადო ორგანოს მიერ დადგენილი წესით გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომელიც წარედგინება პირს შესასრულებლად. საგადასახადო მოთხოვნის წარდგენის საფუძვლებია:

ა) გადასახადის დარიცხვა, რომლის გაანგარიშებაც არის საგადასახადო ორგანოს ვალდებულება;

ბ) გადასახადის დარიცხვის ან/და სანქციის დაკისრების შესახებ საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილება;

გ) გადასახადის დარიცხვის ან/და სანქციის დაკისრების შესახებ საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილება.

28. **საგადასახადო ომბუდსმენი**-საჯარო მოხელე, რომელიც ზედამხედველობას უწევს საქართველოს ტერიტორიაზე გადასახადის გადამხდელთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვას, ავლენს მათი დარღვევის ფაქტებს, ხელს უწყობს დარღვეული უფლებების აღდგენას. მისი უფლებამოსილებები განისაზღვრება მთავრობის დადგენილებით.

29. **საგადასახადო ორგანოს შესაგებელი**-საგადასახადო ორგანოს ადმინისტრაციული აქტი, რომლის მიხედვითაც, თუ საგადასახადო ორგანო მიიჩნევს, რომ გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა უსაფუძვლოა, იგი ვალდებულია მოთხოვნის მიღებიდან 20 დღის ვადაში გადასახადის გადამხდელს წარუდგინოს დასაბუთებული შესაგებელი. ამ ვადაში შესაგებლის გაუგზავნელობა ნიშნავს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარს.

30. **საგადასახადო პერიოდი**-საგადასახადო პერიოდი არის დროის მონაკვეთი, რომლითაც განისაზღვრება პირის საგადასახადო ვალდებულება კონკრეტული გადასახადის მიმართ. საგადასახადო პერიოდი შეიძლება დაიყოს რამდენიმე საანგარიშო პერიოდად, რომელთა შედეგებზედაც პირს ეკისრება გადასახადის მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულება; დრო ერთი საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობიდან-მეორე საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობამდე.

31. **საგადასახადო პოლიტიკა**-დაბეგვრის მიმართულებების განსაზღვრა, რომელიც მხოლოდ საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოთა განსაკუთრებულ გამგებლობას მიეკუთვნება.

32. **საგადასახადო საგუშაგო**-დაკვირვების პუნქტი ქრონომეტრა-

ჟის ჩატარების მიზნით. საგადასახადო ორგანო იღებს გადაწყვეტილებას ქრონომეტრაჟის შემდგომი გაგრძელებისა და გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკური საქმიანობის ობიექტზე დაკვირვების მიზნით საგადასახადო საგუშაგოს შემოღების თაობაზე.

33. **საგადასახადო საიდუმლოება**-გადასახადის გადამხდელის შესახებ საგადასახადო ორგანოს მიერ მიღებული ნებისმიერი ინფორმაცია, გარდა:

ა) სტატუსისა;

ბ) სახელწოდებისა;

გ) მისამართისა;

დ) საიდენტიფიკაციო ნომრისა;

ე) მენარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში რეგისტრირებული საჯარო ინფორმაციისა;

34. **საგადასახადო სამართალდარღვევა**-პირის მართლსაწინააღმდეგო ქმედება (მოქმედება ან უმოქმედობა), რომლისთვისაც საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა.

35. **საგადასახადო სამართალდარღვევის საქმის წარმოება**-საგადასახადო ორგანოების ადმინისტრაციული ქმედება. საგადასახადო სამართალდარღვევათა საქმეებს აწარმოებენ, განიხილავენ და შესაბამის გადაწყვეტილებებს იღებენ საგადასახადო ორგანოები თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში. საგადასახადო სამართალდარღვევის გამოვლენისას დგება საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სამართალდარღვევა დაფიქსირებულია შემოწმების აქტში.

36. **საგადასახადო შეთანხმება**-გადასახადის გადამხდელისათვის გადასახადების ან/და სანქციების შემცირების მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულება. იგი იდება გადასახადის გადამხდელის მიერ განცხადების შემოტანის მომენტისათვის არსებული საგადასახადო დავალიანების ოდენობის ფარგლებში, მათ შორის დამატებით დარიცხული საგადასახადო ვალდებულების ფარგლებში გადამხდელის მიერ მითითებულ საგადასახადო პერიოდზე/პერიოდებზე და გადასახადების/სანქციების სახეებზე მითითებით.

37. **საგადასახადო შემოწმება**-საგადასახადო კონტროლის შემადგენელი ნაწილი, რომელიც მოიცავს კამერალურ და გასვლით საგადასახადო შემოწმებას.

38. **საგადასახადო შემოწმების აქტი**-ადმინისტრაციული აქტი რომელშიც უნდა აღინიშნოს:

ა) ყველა ის ფაქტობრივი გარემოება, მტკიცებულება და არგუმენტი, რომელსაც არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრისას. თუ

შემოწმება დაეყრდნო ექსპერტის დასკვნას, აქტში მიეთითება ამ დასკვნის შინაარსი;

ბ) საგადასახადო კოდექსის ან/და საგადასახადო კანონმდებლობის აქტის ის ნორმა, რომლითაც იხელმძღვანელეს შემმოწმებლებმა გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრისას;

გ) გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულებების წარმოშობის ზუსტი თარიღები(თუ მათი დადგენა შესაძლებელია), გადასახადის და ჯარიმის გაანგარიშება, ჯამურად გადასახდელი ან მისაღები თანხა, იმ დოკუმენტების რეკვიზიტები(საჭიროების შემთხვევაში-ასლები), რომლებითაც დასტურდება ამ მოთხოვნებისა და ვალდებულებების წარმოშობა, ასევე საგადასახადო შემოწმების აქტის დანართების შინაარსი;

39. **საგადასახადო შეღავათი**-სხვა გადასახადის გადამხდელებთან შედარებით ცალკეული კატეგორიის გადასახადის გადამხდელებისათვის მინიჭებული უპირატესობა, კერძოდ, შესაძლებლობა გადაიხადონ გადასახადი ნაკლები ოდენობით ან გათავისუფლდნენ გადასახადის გადახდისაგან.

40. **საგადახდო დავალება**-ანგარიშის მფლობელის (გადამხდელის) მიერ საგადახდო საბუთის სახით გაფორმებული განკარგულება მისი მომსახურე ბანკისათვის, სახსრების მიმღების ამავე ან სხვა ბანკში გახსნილ ანგარიშზე ფულადი სახსრების გადარიცხვის შესახებ;

41. **საგანგებო მდგომარეობა**-ომიანობა, მასობრივი არეულობა, ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის ხელყოფა, სამხედრო გადატრიალება, შეიარაღებული ამბოხება, ეკოლოგიური კატასტროფები, ეპიდემიები ან სხვა შემთხვევები, როცა სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოები მოკლებული არიან კონსტიტუციურ უფლებამოსილებათა ნორმალური განხორციელების შესაძლებლობას.

42. **საგანმანათლებლო დაწესებულება**-პირი, რომელსაც მიღებული აქვს ავტორიზაცია.

43. **საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურა**-სასაქონლო კლასიფიკაციის კოდების სისტემა, რომელიც მიღებულია „საქონლის აღწერილობისა და კოდირების სისტემის ჰარმონიზაციის შესახებ“ საერთაშორისო კონვენციის შესაბამისად. იგი არის ეკონომიკურ საზღვარზე გადაადგილებადი საქონლის იდენტიფიცირების ციფრული საშუალება, რომელიც ძირითადად გამოიყენება ამ საქონლის მიმართ ადეკვატური სასაქონლო ოპერაციების განხორციელების მიზნებისათვის. იგი შედგება კარის, ჯგუფის, პოზიციის, სუბპოზიციის და ქვესუბპოზიციისაგან. იგი გამოიყენება აგრეთვე ზოგიერთი საქონლის შიდა მიწოდების დროს დაბეგვრის

მიზნებისათვის(მაგ. აქციზური საქონელი).

44. **სადაზღვევო ანაზღაურება (თანხა)**-სადაზღვევო შემთხვევის დადგომის დროს მოსარგებლის მიერ სადაზღვევო ორგანიზაციიდან მიღებული თანხა.

45. **სადაზღვევო შენატანები**-დაზღვეულის ან კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა პირის მიერ მზღვეველის ანგარიშზე შეტანილი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თანხები. მას სხვანაირად სადაზღვევო პრემიასაც უწოდებენ.

46. **საემისიო კაპიტალი**-სხვაობა საწარმოს მიერ აქციების პირველადი განთავსებიდან მიღებულ ან მისაღებ თანხასა და ამ აქციების ჯამურ ნომინალურ ღირებულებას შორის, აგრეთვე სამეწარმეო საზოგადოების დაფუძნებისას არაფულადი შესატანის ღირებულების მეტობა დათქმულ თანხაზე.

47. **საერთაშორისო გადაზიდვა**-ავტოსატრანსპორტო ან სარკინიგზო ტრანსპორტით, საზღვაო, სამდინარო ან საჰაერო ხომალდით მგზავრთა, საქონლის(მათ შორის ფოსტის) სხვადასხვა სახელმწიფოში, რომელთაგან ერთ-ერთს წარმოადგენს საქართველო, მდებარე ორ პუნქტს შორის ნებისმიერი გადაზიდვა. ამასთან საერთაშორისო გადაზიდვას არ მიეკუთვნება:

ა) გადაზიდვა, რომელიც ხორციელდება, მხოლოდ საქართველოს საზღვრებს გარეთ მდებარე პუნქტებს შორის ან მხოლოდ საქართველოს საზღვრებს შიგნით მდებარე პუნქტებს შორის;

ბ) საქონლის მილსადენით და ელექტროგადამცემი ხაზებით გადაადგილება.

48. **საერთაშორისო (სახელმწიფოთაშორისი, სამთავრობათაშორისო, დიპლომატიური) ორგანიზაციები**-საერთაშორისო სამართლით რეგულირებული ორგანიზაციები, საელჩოები, საკონსულოები, წარმომადგენლობები, უცხოური არასამეწარმეო ორგანიზაციები.

49. **საერთაშორისო საწარმო**-თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის საწარმო, რომელსაც საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული გადასახადისაგან განთავისუფლების მიზნით მინიჭებული აქვს საერთაშორისო საწარმოს სტატუსი.

50. **საერთაშორისო ფინანსური კომპანია**-ფინანსური ინსტიტუტი, რომელსაც უფლებამოსილი წარმომადგენლის განცხადების საფუძველზე მომავალი კალენდარული წლებისათვის, ხოლო ასეთი საწარმოების სახელმწიფო რეგისტრაციის შემთხვევაში რეგისტრაციასთან ერთად მიმდინარე და მომავალი კალენდარული წლებისათვის ენიჭება საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის სტატუსი და გაიცემა სტატუსის დამადასტურებელი სერტიფიკატი. ამასთანავე, საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის სტატუსი უქმდება იმ კალენდარული

წლისათვის, რომელსაც ფინანსური ინსტიტუტის უფლებამოსილი წარმომადგენელი განცხადებაში მიუთითებს საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის სტატუსის გაუქმების თაობაზე. საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის მიერ საქართველოში არსებული წყაროდან ფინანსური ოპერაციის განხორციელების ან/და ფინანსური მომსახურების გაწევის შედეგად მიღებული შემოსავალი არ უნდა აღემატებოდეს ერთობლივი შემოსავლის 10 პროცენტს.

51. **სავალდებულო რეგისტრაცია**-საგადასახადო ორგანოში დღგ-ის გადამხდელად აუცილებელი რეგისტრაციის მოთხოვნა, როდესაც პირი მიაღწევს კანონმდებლობით დადგენილ გარკვეულ პარამეტრებს. მაგ. დასაბეგრი ოპერაციების ოდენობა.

52. **სავაჭრო ნიშანი**-სასაქონლო ნიშანი, სიმბოლო ან სიმბოლოთა ერთობლიობა, რომელიც გამოისახება გრაფიკულად და განსხვავებს ერთი საწარმოს საქონელს ან/და მომსახურებას მეორე საწარმოს საქონლისა ან/და მომსახურებისაგან. სიმბოლო შეიძლება იყოს: სიტყვა ან სიტყვები, აგრეთვე ადამიანის სახელი, ასოები, ციფრები, ბგერები, გამოსახულება, სამგანზომილებიანი ფიგურა, მათ შორის, საქონლის ფორმა ან შეფუთვა ისევე, როგორც საქონლის სხვა გარეგნული გაფორმება ფერის ან ფერთა კომბინაციის გამოყენებით.

53. **სავაჭრო პოლიტიკა**-საქართველოს ეკონომიკურ საზღვარზე საქონლის გადაადგილების მარეგულირებელი აქტების საფუძველზე მოქმედი სატარიფო (იმპორტის გადასახადი) და არასატარიფო ღონისძიებები(ნებართვები, ლიცენზიები, აკრძალვები, შეზღუდვები და ა. შ.

54. **საზოგადოებრივი ორგანიზაციები (გაერთიანებები)**-არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები, პროფესიული კავშირები, პოლიტიკური პარტიები და სხვა.

55. **სათამაშო ბიზნესი**-„ლატარიების, აზარტული და სხვა მომგებიანი თამაშობების მოწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული სამეწარმეო საქმიანობა.

56. **სათამაშო ბიზნესით დაკავებული პირისაგან მიღებული მოგებები**-შემოსავალი, რომელიც განისაზღვრება ფიზიკური პირის (მოთამაშის) მიერ აზარტული და სხვა მომგებიანი თამაშობებიდან ერთ ბილეთზე, ჟეტონზე, მონეტაზე ან/და სხვა საშუალებაზე მიღებული და დადებული თანხის ან/და ნივთის ღირებულების დადებითი სხვაობით.

57. **საიდენტიფიკაციო ნომერი**-საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ან საგადასახადო ორგანოს მიერ საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გადასახადის გადამხდელისათვის მიკუთვნებული ნომერი.

58. **საინკასაციო მომსახურება**-ნაღდი ფულის მიღება და გადატანა პირიდან (საწარმოდან) ბანკში ან პირიქით, კომერციულ ბანკში ფულის მიღება და პირის(საწარმოს) სალაროში გადატანა.

59. **საინკასო დავალება**-ამ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს დავალება შესაბამისი ბანკისადმი გადასახადის გადამხდელის საბანკო ანგარიშებიდან გადასახადის ბიუჯეტში მიმართვის ანუ შესაბამისი თანხების ჩამოწერის თაობაზე.

60. **საინოვაციო მომსახურება**-სიახლის დანერგვა წარმოების, მენეჯმენტის, მარკეტინგის და საზოგადოდ მეწარმეობის სტრატეგიისა და ტაქტიკის ასპექტით.

61. **საინფორმაციო ტექნოლოგიები**-კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემების შესწავლა, მხარდაჭერა, განვითარება, დიზაინი, წარმოება და დანერგვა, რის შედეგადაც მიიღება პროგრამული უზრუნველყოფის პროდუქტები.

62. **საიჯარო ქირა**-დროებით სარგებლობაში გადაცემული საიჯარო ქონების სარგებლობის საფასური.

63. **საკონსულო ვალიზა**-დიპლომატიური კურიერის საფოსტო ტომარა, რომლის სახელმწიფო კონტროლი, როგორ წესი, დაუშვებელია.

64. **საკონტროლო-სალარო აპარატი**-ფისკალური მეხსიერების და შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფის მქონე როგორც დამოუკიდებლად მომუშავე, ასევე პროგრამულ-ტექნიკურ კომპლექსში ჩართული ელექტრონული მოწყობილობა, რომელიც გამიზნულია მომხმარებლების მიერ ნაღდი ფულით განხორციელებული გადახდების შესახებ მონაცემების რეგისტრაციისათვის, მათი შენახვისთვის და ამობეჭდვის გზით შესაბამისი ანგარიშგებითი დოკუმენტების ფორმირებისთვის (მათ შორის სპეციალური მოწყობილობების საშუალებით). იგი არის ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი პირების მიერ საქონლის/მომსახურების მიწოდების დროს მომხმარებლებთან ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისას შესაბამისი მონაცემების აღრიცხვის ტექნიკური საშუალება. საკონტროლო-სალარო აპარატები უნდა იყოს ქართულენოვანი, ფისკალური მეხსიერების მქონე, სახელმწიფო რეესტრში შეტანილი, ტექნიკურად გამართული, საგადასახადო ორგანოში რეგისტრირებული და სათანადო წესით დალუქული.

65. **საკონტროლო-სალარო აპარატების მოდელების სახელმწიფო რეესტრი**-სპეციალური ჩამონათვალი იმ საკონტროლო-სალარო აპარატებისა, რომელთა მოდელების გამოყენება დასაშვებია ანგარიშსწორების დროს. სახელმწიფო რეესტრიდან სსა-ს მოდელის

ამოღების შემთხვევაში, აპარატის შემდგომი გამოყენებისათვის ნებადართული ან საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი ვადის გასვლისთანავე, საგადასახადო ორგანოში დარეგისტრირებული აღნიშნული სსა-ის მოდელი ითვლება რეგისტრაციიდან (აღრიცხვიდან) მოხსნილად.

66. **საკრედიტო რისკის მესამე პირზე ნაწილობრივ ან მთლიანად გადაყოდვა**-ფაქტორინგის სახე, როდესაც მესამე პირი ყიდულობს კრედიტისა და შესაბამისი პროცენტის (ან მათი ნაწილების) ამოღების უფლებას.

67. **სალაროს ჩეკი**-დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება მომხმარებლის მიერ მისთვის მიწოდებულ/მისაწოდებელ საქონელზე/მომსახურებაზე ნაღდი ფულის გადახდის ფაქტი.

68. **სალიკვიდაციო კომისია**-საწარმოს მონაწილეები. საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულებას, აგრეთვე გადასახდელი საურავისა და ჯარიმების გადახდას ასრულებს ამ საწარმოს/ორგანიზაციის სალიკვიდაციო კომისია მისი (საწარმოს/ორგანიზაციის) ფულადი სახსრებით, აგრეთვე ამ საწარმოს/ორგანიზაციის ქონების რეალიზაციით მიღებული სახსრებით. ფილიალის ან სხვა ქვედანაყოფის ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულებას ასრულებს უშუალოდ ის საწარმო/ორგანიზაცია, რომლის შემადგენლობაშიც შედიოდა იგი, ხოლო თვით ამ საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას — ამ საწარმოს/ორგანიზაციის სალიკვიდაციო კომისია.

69. **სამივლინებო ხარჯები**-სამსახურებრივი დავალების შესასრულებლად დამქირავებლის ბრძანებით მუდმივი სამუშაო ადგილის ფარგლებს გარეთ — ქვეყნის შიგნით ან გარეთ დაქირავებულის წარგზავნის ხარჯები, რომლის ნორმები განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით.

70. **სამკვიდრო ქონება**-სამკვიდრო (სამკვიდრო ქონება) შეიცავს მამკვიდრებლის როგორც ქონებრივი უფლებების (სამკვიდრო აქტივი), ისე მოვალეობების (სამკვიდრო პასივი) ერთობლიობას, რომელიც მას ჰქონდა სიკვდილის მომენტისათვის. სამკვიდროში შედის საერთო საკუთრების წილი, რომელიც მამკვიდრებელზე მოდიოდა, ხოლო, თუ ქონების გაყოფა ნატურით შეუძლებელია, მაშინ ამ ქონების ღირებულება.

71. **სამუშაო დღე**-სამუშაო დღე ემთხვევა კალენდარულ დღეს, გარდა შაბათისა, კვირისა და საქართველოს შრომის კოდექსით განსაზღვრული უქმე დღეებისა.

72. **სანიტარულ-საკარანტინო კონტროლი**-ფიზიკური პირებისა და ზოგიერთი საქონლის კონტროლი სამედიცინო თვალსაზრისით.

73. **სანქცია (საგადასახადო)**-პასუხისმგებლობის ზომა ჩადენილი საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის საურავის, გაფრთხილების, ფულადი ჯარიმის, სამართალდარღვევის საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების უსასყიდლოდ ჩამორთმევის სახით. საგადასახადო სანქციას საურავი არ ერიცხება.

74. **სარგებელი**-პირის მიერ უსასყიდლოდ მიღებული ნებისმიერი მატერიალური ან არამატერიალური სიკეთე.

75. **სარეზერვო ფონდები**-მაგალითად, ლიცენზირებული სადაზღვევო კომპანიების მიერ შექმნილი ზარალების ანაზღაურების ფონდები.

76. **სასაქონლო დეკლარაცია**-დოკუმენტი, რომლითაც პირი აცხადებს საქონლის მიმართ სასაქონლო ოპერაციის გამოყენების განზრახვას; დოკუმენტი, რომელსაც ნარადგენს პირი ეკონომიკური საზღვრის საქონლით გადაკვეთის დროს. მასში აღინიშნება საქონელთან დაკავშირებული, კანონმდებლობით წინასწარ დადგენილი სხვადასხვა რეკვიზიტები.

77. **სასაქონლო ზედნადები**-აღრიცხვის დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება სამეურნეო ოპერაციის, ქვეყნის შიგნით საქონლის მიწოდების ფაქტი და რომლის გარეშე აკრძალულია საქონლის ტრანსპორტირება, შენახვა და რეალიზაცია.

78. **სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები**-პირის მიერ ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობის პროცესში გამოყენებული ნედლეული, მასალები, ნახევარფაბრიკატები, მარაგ-ნაწილები, ტარა და მზა პროდუქცია (საქონელი) ბულალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით.

79. **სასაქონლო ოპერაცია**-საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე/ტერიტორიიდან საქონლის შემოტანა-გატანის წესი. საქართველოში არსებობს შემდეგი სასაქონლო ოპერაციები:

ა) იმპორტი;
ბ) ტრანზიტი;
გ) საწყობი;
დ) გარე გადამუშავება;
ე) დროებითი შემოტანა;
ვ) შიდა გადამუშავება;
ზ) ექსპორტი;
თ) რეექსპორტი.

80. **სასესხო ვალდებულებები**-სესხების აღების შედეგად წარმოშობილი გადასახდელის გადახდის ვალდებულება, წარმოდგენილი ფასიანი ქაღალდის, ასევე სხვა ფორმით.

81. **სასესხო ფასიანი ქაღალდები**-ფასიანი ქაღალდები, რომლითაც დასტურდება სესხის აღება და მისი გადახდის ვალდებულება. მაგ. ობლიგაცია.

82. **სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა**-შემდეგი მიწები:

ა) სახნავი, მრავალწლიანი ნარგავებით დაკავებული მიწა, ბუნებრივი და გაკულტურებული სათიბები და საძოვრები;

ბ) კანონმდებლობით დადგენილი წესის მიხედვით სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული ან გამოსაყენებლად ნებადართული წყლის ფონდისა და ტყის ფონდის მიწები;

გ) საკარმიდამო, საბაღე, საბოსტნე და სააგარაკო ნაკვეთები;

დ) დასახლებული პუნქტების ფარგლების გარეთ მდებარე მრეწველობის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობის, ენერგეტიკის, თავდაცვის, დაცული ტერიტორიებისა და სხვა არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ის ნაკვეთები, რომლებიც გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით;

ე) ქალაქის, დაბის, სოფლის, კურორტისა და სხვა ტიპის დასახლებათა ფარგლებში მდებარე მიწის ის ნაკვეთები, რომელთა მიზნობრივი დანიშნულება არ არის შეცვლილი და რომელთა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენება ნებადართულია კანონმდებლობით დადგენილი წესის მიხედვით;

ვ) სამელიორაციო ქსელებით დაკავებული მიწები;

ზ) სხვა მიწა, რომელიც "სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად ითვლება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწად.

83. **სატარიფო ღონისძიებები**-იმპორტის გადასახადის გადახდევინება.

84. **სატრანსპორტო საშუალება**-საავტომობილო, საჰაერო, საზღვაო და სარკინიგზო სატრანსპორტო საშუალება, აგრეთვე ელექტროგადამცემი ხაზი, მილსადენი, კონტეინერი, მისაბმელი, ნახევარმისაბმელი და ნებისმიერი სხვა საშუალება, რომლებიც გამოიყენება მგზავრთა გადაყვანისათვის ან/და საქონლის გადაზიდვისათვის.

85. **საურავი**-დანამატი საგადასახადო დავალიანების თანხაზე, თუ გადასახადის თანხა არ არის გადახდილი კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში. საურავი შეადგენს საგადასახადო დავალიანების 0,07 %-ს ყოველი ვადაგადაცილებული კალენდარული დღისათვის.

86. **საფონდო ბირჟა**-ფასიანი ქაღალდების ორგანიზებული ბაზარი, რომელიც უზრუნველყოფს ფასიანი ქაღალდებისა და სხვა ფინანსური ინსტრუმენტების ყიდვა-გაყიდვის შესახებ წინადადებების შეგროვებას, ვაჭრობის ორგანიზებას დადგენილი წესებისა და

პროცედურების შესაბამისად და ავრცელებს დადებულ გარიგებათა შესახებ და ფასებთან დაკავშირებულ სხვა ინფორმაციას.

87. **საფონდო ბირჟის ლისტინგი**-ფასიანი ქაღალდების დაშვება ბირჟაზე. ამ შემთხვევაში ხდება ფასიანი ქაღალდების რეგისტრაცია ბირჟაზე, რომელიც წარმოადგენს მათი ყიდვა-გაყიდვის საფუძველს. აქციები, რომლებიც არ არის შეტანილი ლისტინგში ოფიციალურ ვაჭრობას არ ექვემდებარება და იყიდება „ქუჩის" ბაზარზე.

88. **საფოსტო გზავნილი**-წერილები და საფოსტო ბარათები, ბანდეროლები, პაკეტები, ამანათები, საფოსტო კონტეინერები, სათანადოდ შეფუთული ბეჭდვითი გამოცემები.

89. **საქართველოს ეკონომიკური საზღვარი**-საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი.

90. **საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორია**-ტერიტორია, რომელიც შედგება საქართველოს სახმელეთო ტერიტორიისაგან, ტერიტორიული და შიდა წყლებისაგან და მათი საჰაერო სივრცისაგან. საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორია აგრეთვე მოიცავს განსაკუთრებულ საზღვაო ეკონომიკურ ზონაში განლაგებული დანადგარების, ნაგებობებისა და ხელოვნური კუნძულების ტერიტორიებს, რომლებზედაც ვრცელდება საქართველოს განსაკუთრებული იურისდიქცია.

91. **საქართველოს ინტეგრირებული ტარიფი**-მონაცემთა სისტემატიზებული ერთობლიობა, რომელიც შედგება:

ა) საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურისაგან(სესესნ);

ბ) იმპორტის გადასახდელების განაკვეთებისაგან ან/და შეღავათებისაგან, რომლებიც გამოიყენება სესესნ-ში მოცემული საქონლის მიმართ;

გ) საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული და ძალაში შესული საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დადგენილი შეღავათებისაგან(პრეფერენციებისაგან);

დ) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი აკრძალვებისა და შეზღუდვებისაგან, რომლებიც გამოიყენება სესესნ-ში მოცემული საქონლის მიმართ.

92. **საქართველოს საქონელი**-შემდეგი საქონელი:

ა) საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე(გარდა თავისუფალი ზონისა) მთლიანად წარმოებული ან მიღებული საქონელი(გარდა იმპორტის სასაქონლო ოპერაციაში მოსაქცევი, საწარმოო ოპერაციების შედეგად მიღებული ნარჩენების, ჯართისა და ნახმარი ნაკეთობისა, რომლებიც შეგროვდა საქართველოში და გამოიყენება მხოლოდ ნედლეულად გადამუშავებისათვის);

ბ) უცხო ქვეყნიდან/თავისუფალი ზონიდან შემოტანილი და იმპორტში მოქცეული საქონელი;

გ) შემოსავლების სამსახურის მიერ განკარგული საქონელი;

დ) შემოტანილი საქონელი შიდა გადამუშავების მიზნებისათვის, რომელიც შემოაქვთ ეკვივალენტური საქონლის სანაცვლოდ;

ე) საქართველოს საქონლისაგან წარმოებული ან მიღებული საქონელი;

ვ) ექსპორტში მოქცეული უცხოური საქონლის გადამუშავების შედეგად მიღებული პროდუქტი.

93. **საქართველოს საწარმო**-საწარმო, რომლის საქმიანობის ან/და მართვის ადგილი საქართველოშია. საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება საწარმოს სახელმწიფო რეგისტრაციის ადგილი, ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში — იურიდიული მისამართი, რომელიც მითითებულია საწარმოს სადამფუძნებლო დოკუმენტებში (წესდებაში, ხელშეკრულებაში, დებულებაში). თუ საწარმო საქმიანობას ახორციელებს სახელმწიფო რეგისტრაციის გარეშე და მის სადამფუძნებლო დოკუმენტებში არ არის მითითებული საწარმოს საქმიანობის ადგილი, საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება მისი ძირითადი საქმიანობის განხორციელების ადგილი. საწარმოს ძირითადი საქმიანობის განხორციელების ადგილს განსაზღვრავს საგადასახადო ორგანო საწარმოს მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე, ხოლო ასეთი მონაცემების წარუდგენლობის ან საეჭვო მონაცემების წარდგენის შემთხვევაში — არსებული ინფორმაციის საფუძველზე. სათანადო ინფორმაციის არარსებობისა და საწარმოს ძირითადი საქმიანობის ადგილის განსაზღვრის შეუძლებლობის შემთხვევაში საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება საწარმოს მართვის ადგილი. როგორც წესი, საწარმოს მართვის ადგილად ითვლება საწარმოს ფაქტობრივი მართვის ადგილი, ანუ ადგილი, სადაც საწარმოს სადამფუძნებლო დოკუმენტების (წესდების, ხელშეკრულების, დებულების) შესაბამისად საწარმოს დირექტორატი (მმართველობის სხვა ორგანო) ასრულებს მმართველობის ფუნქციას, ამ საწარმოს უმაღლესი მაკონტროლებელი ორგანოების საქმიანობის ადგილისა და საქმიანობის განხორციელებით შემოსავლების მიღების ადგილის მიუხედავად.

94. **საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავალი**-ასეთი სახის შემოსავლებს განეკუთვნება:

ა) საქართველოში დაქირავებით მუშაობით მიღებული შემოსავალი;

ბ) საქართველოს ტერიტორიაზე საქონლის მიწოდებით მიღებული შემოსავალი ან სარგებელი;

გ) საქართველოში მომსახურების გაწევით მიღებული შემოსავალი. მომსახურება საქართველოში გაწეულად ითვლება, თუ:

გ.ა) მომსახურება ფაქტობრივად ხორციელდება საქართველოს ტერიტორიაზე;

გ.ბ) მომსახურება დაკავშირებულია უშუალოდ უძრავ ქონებასთან, რომელიც მდებარეობს საქართველოში;

გ.გ) მომსახურება დაკავშირებულია უშუალოდ მოძრავ ქონებასთან, რომელიც მდებარეობს საქართველოში;

გ.დ) მომსახურება დაკავშირებულია საქართველოს რეზიდენტის მიერ გამოშვებულ ფასიან ქაღალდებთან;

გ.ე) მომსახურების ფაქტობრივად გაწევის ადგილი არის საქართველო და მომსახურება ხორციელდება კულტურის, ხელოვნების, განათლების, ტურიზმის, დასვენების, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სფეროში;

გ.ვ) მომსახურების გაწევა დაკავშირებულია ტვირთების გადატანასთან ან მგზავრთა გადაყვანასთან და ტრანსპორტირების დაწყებისა და დასრულების ადგილი არის საქართველო;

გ.ზ) მომსახურების გამწევი და მომსახურების მიმღები სხვადასხვა სახელმწიფოში არიან და მომსახურების გამწევი საქართველოს რეზიდენტია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მომსახურების გამწევის მიერ მომსახურების გაწევა ხორციელდება სხვა ქვეყანაში მისი მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით, რომელიც ადასტურებს, რომ მომსახურების გამწევმა სხვა ქვეყანაში (გარდა საქართველოსი) გასწია მომსახურება;

გ.თ) მომსახურების გამწევი და მომსახურების მიმღები სხვადასხვა სახელმწიფოში არიან და მომსახურების გამწევის მიერ მომსახურების გაწევა ხორციელდება საქართველოში მისი მუდმივი დაწესებულების, დაქირავებულის მეშვეობით ან სხვაგვარად (მათ შორის, მომსახურების გამწევის მიერ მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული ხარჯი გაწეულია საქართველოში, მიუხედავად მისი ფაქტობრივად გადახდის ადგილისა), რაც ადასტურებს, რომ მომსახურების გამწევმა საქართველოში გასწია მომსახურება;

დ) საქართველოში არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი, მათ შორის, შემოსავალი, რომელიც მოიცავს საქართველოში ამ არარეზიდენტის მიერ იდენტური (მსგავსი) საქონლის რეალიზაციით მიღებულ ამონაგებს; აგრეთვე შემოსავალი საქართველოში გაწეული მომსახურებიდან, რომელიც მუდმივი დაწესებულების მიერ გაწეული მომსახურების იდენტური ან მსგავსია;

ე) საქართველოში განხორციელებულ ეკონომიკურ საქმიანობასთან

დაკავშირებული უიმედო ვალების ჩამოწერის შედეგად ვალდებულებათა გაუქმებითა და ძირითად საშუალებათა რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი ან კომპენსაციის შედეგად მიღებული შემოსავლები;

ვ) რეზიდენტი იურიდიული პირისაგან მიღებული დივიდენდები, რეზიდენტი იურიდიული პირის აქციის ან/და იურიდიულ პირში პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული შემოსავლები;

ზ) პროცენტი, თუ პროცენტის გადამხდელი არის საქართველოს რეზიდენტი. ამასთანავე, მიუხედავად იმისა არის, თუ არა პროცენტის გადამხდელი პირი საქართველოს რეზიდენტი:

ზ.ა) პროცენტი ჩაითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად თუ, არარეზიდენტ პირს საქართველოში აქვს მუდმივი დაწესებულება, რომელსაც უკავშირდება არარეზიდენტი პირის სავალო ვალდებულება და ამ სავალო ვალდებულებასთან დაკავშირებული პროცენტის ხარჯი მიეკუთვნება მუდმივი დაწესებულების ხარჯებს, მიუხედავად იმისა ეს ხარჯი გაწეული არის, თუ არა ამ მუდმივი დაწესებულების მიერ;

ზ.ბ) პროცენტი არ ჩაითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად, თუ რეზიდენტი პირი დაადასტურებს, რომ უცხო ქვეყანაში აქვს მუდმივი დაწესებულება, რომელსაც უკავშირდება რეზიდენტი პირის სავალო ვალდებულება და ამ სავალო ვალდებულებასთან დაკავშირებული პროცენტის ხარჯი მიეკუთვნება მუდმივი დაწესებულების ხარჯებს, მიუხედავად იმისა, ეს ხარჯი გაწეული არის, თუ არა მუდმივი დაწესებულების მიერ;

თ) რეზიდენტის მიერ გადახდილი პენსია;

ი) როიალტი, თუ როიალტის გადამხდელი არის საქართველოს რეზიდენტი. ამასთანავე, მიუხედავად იმისა არის, თუ არა როიალტის გადამხდელი პირი საქართველოს რეზიდენტი:

ი.ა) როიალტი ჩაითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად, თუ არარეზიდენტ პირს საქართველოში აქვს მუდმივი დაწესებულება, რომელთან დაკავშირებითაც წარმოიშვა როიალტის გადახდის ვალდებულება, მიუხედავად იმისა ეს ხარჯი გაწეული არის, თუ არა ამ მუდმივი დაწესებულების მიერ;

ი.ბ) როიალტი არ ჩაითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად, თუ რეზიდენტი პირი დაადასტურებს, რომ უცხო ქვეყანაში აქვს მუდმივი დაწესებულება, რომელთან დაკავშირებითაც წარმოიშვა როიალტის გადახდის ვალდებულება, მიუხედავად იმისა, ეს ხარჯი გაწეული არის, თუ არა ამ მუდმივი დაწესებულების მიერ;

კ) საქართველოში არსებული ან გამოყენებული, როიალტის მიღებასთან დაკავშირებული უფლებების რეალიზაციით ან გადაცემით

მიღებული შემოსავალი;

ლ) საქართველოში გამოყენებული მოძრავი ქონების იჯარით ან/და სხვა სახელშეკრულებო სარგებლობის უფლების გადაცემით მიღებული შემოსავალი;

მ) საქართველოში არსებული და ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული უძრავი ქონებით მიღებული შემოსავალი, მათ შორის, ასეთ ქონებაში პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი;

ნ) იმ საწარმოს აქციების ან პარტნიორის წილის მიწოდებით მიღებული შემოსავალი, რომლის აქტივების ღირებულების 50 პროცენტზე მეტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ იქმნება საქართველოში არსებული უძრავი ქონების ღირებულებიდან;

ო) რეზიდენტი საწარმოდან ან საქართველოში არარეზიდენტის მუდმივი დანესებულებიდან მართვისათვის, აგრეთვე საფინანსო ან/და სადაზღვევო მომსახურებისათვის (გადაზღვევის მომსახურების ჩათვლით) მიღებული შემოსავალი;

პ) საქართველოში წარმოშობილი რისკის დაზღვევის ან გადაზღვევის ხელშეკრულების საფუძველზე სადაზღვევო შენატანების სახით მიღებული შემოსავალი;

ჟ) საქართველოსა და უცხო ქვეყნებს შორის საერთაშორისო გადაზიდვებში სატრანსპორტო მომსახურებით ან საერთაშორისო კავშირგაბმულობაში ტელესაკომუნიკაციო მომსახურებით მიღებული შემოსავალი;

რ) საქართველოში საქმიანობით მიღებული სხვა შემოსავალი.

95. **საქველმოქმედო ორგანიზაცია**-ორგანიზაცია, რომელსაც საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად მინიჭებული აქვს საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი. საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი ენიჭება ორგანიზაციას, რომელიც შექმნილია საქველმოქმედო საქმიანობის განსახორციელებლად, რეგისტრირებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესით, აქვს საქველმოქმედო საქმიანობის არანაკლებ 1 წლის გამოცდილება და აკმაყოფილებს დადგენილ მოთხოვნებს.

96. **საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიანი რეესტრი**-რეესტრი, რომელსაც აწარმოებს შემოსავლების სამსახური. რეესტრში შეიტანება შემდეგი მონაცემები:

ა) ორგანიზაციის სახელწოდება;

ბ) ხელმძღვანელი ორგანოს, ფილიალებისა და წარმომადგენლობების მისამართები;

გ) ძირითადი მიზნები;

დ) სტატუსის მინიჭების თარიღი და ნომერი;

ე) მმართველობის უმაღლესი ორგანოს ყველა წევრის ვინაობა და

მისამართები.

საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიან რეესტრში შეტანილი ნებისმიერი მონაცემის ცვლილების შემთხვევაში ორგანიზაცია ვალდებულია ცვლილებისთანავე წერილობით აცნობოს შესაბამის საგადასახადო ორგანოს ამ ცვლილების შესახებ. საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიანი რეესტრი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყველა დაინტერესებული პირისათვის.

97. **საქველმოქმედო საქმიანობა**-საქველმოქმედო საქმიანობად ითვლება:

ა) დახმარების უშუალოდ ან მესამე პირთა მეშვეობით, ნებაყოფლობით და უანგაროდ გაწევა იმ პირებისათვის, რომლებიც ამ დახმარებას საჭიროებენ, მათ შორის:

ა.ა) იმ ფიზიკური პირებისათვის, რომლებიც საჭიროებენ სოციალურ დაცვას, სამედიცინო დახმარებას, აგრეთვე ხელმოკლე ფიზიკური პირებისათვის, მათ შორის: ინვალიდებისათვის, მოხუცებულებისათვის, ობოლი ბავშვებისათვის, მარჩენალდაკარგულებისათვის, ლტოლვილებისა და იძულებით გადაადგილებული პირებისათვის-ავადმყოფებისათვის, მრავალშვილიანი ოჯახებისა და მათი წევრებისათვის, ომის, შეიარაღებული კონფლიქტების, ავარიების, სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, ეპიდემიების ან/და ეპიზოოტიების შედეგად დაზარალებულებისათვის;

ა.ბ) ბავშვთა, მოხუცებულთა და ინვალიდთა მომვლელი ან მომსახურე ორგანიზაციებისათვის, მათ შორის: ბავშვთა სახლებისათვის, სკოლა-ინტერნატებისათვის, ინტერნატებისათვის, სკოლამდელი და სხვა საბავშვო დაწესებულებებისათვის, მოხუცებულთა სახლებისათვის, უფასო სასადილოებისათვის, სამედიცინო დაწესებულებებისათვის, სარეაბილიტაციო ცენტრებისათვის;

ა.გ) საქველმოქმედო ორგანიზაციებისათვის;

ა.დ) რელიგიური ორგანიზაციებისათვის;

ა.ე) განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ფიზიკური პირებისათვის — მათი ტალანტის განვითარების მიზნით:

ა.ვ) პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებისათვის — მათში მოთავსებულ პირთა მოვლის ან სამედიცინო მომსახურების პირობების გაუმჯობესების მიზნით;

ა.ზ) იმ პირებისათვის, რომლებიც ახორციელებენ ქვემოთ მითითებული „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ საქმიანობას;

ბ) ორგანიზაციების მიერ საზოგადოებისათვის სასარგებლო საქმიანობის განხორციელება შემდეგ სფეროებში: ადამიანის უფლებების დაცვა, გარემოს დაცვა, დემოკრატიისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება, კულტურა, განათლება, მეცნიერება,

ჯანმრთელობის დაცვა, სოციალური დაცვა, ფიზიკური აღზრდა და სამოყვარულო სპორტი, ხელოვნება.

ქველმოქმედებას არ განეკუთვნება ზემოთ აღნიშნული საქმიანობა:

ა) განხორციელებული სახელმწიფო ხელისუფლების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა მიერ;

ბ) განხორციელებული საწარმოს, პოლიტიკური პარტიის ან არჩევნებში მონაწილე სხვა საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერად;

გ) განხორციელებული ფიზიკური პირის მიერ საკუთარი ნათესავებისათვის ან იურიდიული პირის მიერ მისი მმართველობის ორგანოთა ხელმძღვანელებისათვის და მათი ნათესავებისათვის;

დ) თუ ის „რეკლამის შესახებ" საქართველოს კანონით ითვლება სპონსორობად.

98. **საქონელი**-მატერიალური ან არამატერიალური ქონება, მათ შორის, ელექტრო- და თბოენერგია, გაზი და წყალი. დღგ-ის მიზნებისათვის საქონელს არ განეკუთვნება ფული.

99. **საქონლის გამოსავლიანობა**-გადამუშავებული საქონლის რაოდენობა ან პროცენტული მაჩვენებელი, რომელიც მიღებულია გადამუშავების პროცესში მოქცეული გარკვეული ოდენობის საქონლის გადამუშავების შედეგად.

100. **საქონლის განკარგვა**-შემოსავლების სამსახურის ან დეკლარანტის ინიციატივით ჩასატარებელი პროცედურები. კერძოდ, საქონლის შემოტანა-გატანის შესაბამისი პროცედურების დარღვევის დროს შემოსავლების სამსახურის მიერ საქონლის მიმართ განსახორციელებელი ღონისძიებები მოიცავს:

ა) საგადასახადო სამართალდარღვევის საქონლის ან/და სატრანსპორტო საშუალების ჩამორთმევას;

ბ) საქონლის რეალიზაციას;

გ) საქონლის განადგურებას;

დ) საქონლის გადაცემას სახელმწიფო საკუთრებაში.

დეკლარანტის ინიციატივით განკარგვის ღონისძიებები მოიცავს:

ა) საქონლის გადაცემას სახელმწიფო საკუთრებაში;

ბ) საქონლის განადგურებას.

101. **საქონლის გაფორმება**-საქონლის გაშვებისათვის აუცილებელი ღონისძიებების განხორციელება.

102. **საქონლის გაშვება**-დეკლარანტისათვის საქონლის განკარგვის ან/და საქონლით სარგებლობის უფლების მინიჭება საქონლის მიმართ გამოყენებული სასაქონლო ოპერაციის პირობების შესაბამისად.

103. **საქონლის დეკლარირება**-ქმედება, რომლითაც პირი აცხადებს საქონლის მიმართ სასაქონლო ოპერაციის გამოყენების განზრახვას.

104. **საქონლის დროებითი შემოტანა**-სასაქონლო ოპერაცია, რომელიც საშუალებას იძლევა, საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე დაბრუნების ვალდებულებით შემოტანილი უცხოური საქონელი შემოტანისას გადასახდელების გადახდისაგან სრულად ან ნაწილობრივ გათავისუფლების პირობითა და არასატარიფო პოლიტიკის ღონისძიებების გამოყენებით, გარკვეული დროის განმავლობაში საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე უცვლელად იქნეს გამოყენებული, გარდა იმ ცვლილებებისა, რომლებიც გამოწვეულია ექსპლუატაციით, ტრანსპორტირებით ან შენახვის ნორმალური პირობებისათვის ბუნებრივი დანაკარგებით. საქონლის დროებითი შემოტანის სასაქონლო ოპერაციაში შეიძლება მოექცეს ასევე ის უცხოური საქონელი, რომლის მიმართაც უკვე განსაზღვრული იყო სხვა სასაქონლო ოპერაცია.

105. **საქონლის დროებითი შენახვა**-კონტროლქვეშ არსებული საქონლის შენახვა სასაქონლო ოპერაციის შერჩევამდე ან შერჩეული სასაქონლო ოპერაციის გამოყენების შემდეგ.

106. **საქონლის კლასიფიკაცია**-საქონლის იდენტიფიცირება და სასაქონლო კოდის განსაზღვრა საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის მიხედვით.

107. **საქონლის მიწოდება**-პირის მიერ სხვა პირისთვის საქონელზე საკუთრების უფლების გადაცემა სასყიდლით (მათ შორის, საქონლის რეალიზაცია, გაცვლა, ხელფასის ან ნატურალური ფორმით ანაზღაურება) ან უსასყიდლოდ.

108. **საქონლის მფლობელი**-პირი, რომელიც საქართველოს ეკონომიკური საზღვრის გადაკვეთასთან დაკავშირებულ ოპერაციებში, არის საქონლის მესაკუთრე ან ვისაც აქვს საქონლის განკარგვის მსგავსი უფლება ან რომლის ფიზიკური კონტროლის ქვეშ არის საქონელი.

109. **საქონლის რეექსპორტი**-სასაქონლო ოპერაცია, რომელიც საშუალებას იძლევა, საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანილი უცხოური საქონელი გატანილ იქნეს საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიის გარეთ გადასახდელების გადახდისაგან გათავისუფლებით ან გადახდილი თანხის დაბრუნებით ან/და მომავალ ვალდებულებათა ანგარიშში ჩათვლით, იმ სასაქონლო ოპერაციისათვის დადგენილი პირობების გათვალისწინებით, რომელშიც მოქცეული იყო საქონელი.

110. **საქონლის სატარიფო ღირებულება**-საქონლის ფასი ამ საქონლის სასაქონლო ოპერაციით დეკლარირების დღისათვის.

111. **საქონლის სატარიფო ღირებულების განსაზღვრის მეთოდები**-იმპორტის დროს საქონლის ფასის დადგენის შემდეგი 6 მეთოდი:

ა) გარიგების ფასის მეთოდი;

ბ) იდენტური საქონლის გარიგების ფასის მეთოდი;

გ) მსგავსი საქონლის გარიგების ფასის მეთოდი;

დ) საქონლის ერთეულის ფასის მეთოდი;

ე) შედგენილი ღირებულების მეთოდი;

ვ) სარეზერვო მეთოდი.

112. **საქონლის ტრანზიტი**-სასაქონლო ოპერაცია, რომელიც საშუალებას იძლევა, უცხოური საქონელი საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიის გავლით გადაადგილდეს სატარიფო ღონისძიებების განხორციელების გარეშე, სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ.

113. **საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვა**-გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე მიმდინარე კონტროლის პროცედურა, რომლის მიზანია გადასახადის გადამხდელის მიერ საქონლის მიწოდებით ან/და მომსახურების გაწევით მიღებული შემოსავლების რეალური მოცულობის დადგენა ან/და საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტების გამოვლენა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება. საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს, განახორციელოს გადასახადის გადამხდელისაგან საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვა ან/და დაადგინოს საქონლის/მომსახურების ფასი საკონტროლო შესყიდვის შეთავაზებით ან/და საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტის გამოვლენის მიზნით გადასახადის გადამხდელს შესაძენად შესთავაზოს საქონელი/მომსახურება. საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირი გადასახადის გადამხდელისაგან საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვის ან/და საკონტროლო შესყიდვის შეთავაზების პროცედურის განხორციელებისას გამოდის, როგორც ფსევდომომხმარებელი.

114. **საქონლის წარდგენა**-შემოსავლების სამსახურის მიერ განსაზღვრულ ადგილზე საქონლის მიტანის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება.

115. **საშემოსავლო გადასახადი**-ფიზიკური პირის გადასახადი, რომლის დაბეგვრის ობიექტია დასაბეგრი შემოსავალი, რომელიც, როგორც წესი, განისაზღვრება, როგორც სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ ერთობლივ შემოსავალსა და ამ პერიოდისათვის გათვალისწინებული გამოქვითვების თანხებს შორის.

116. **საშუალო შეწონილი შეფასების მეთოდი**-სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების საგადასახადო აღრიცხვის წესი, რომლის დროსაც რეალიზებული საქონლის თვითღირებულების დადგენა ხდება საქონლის ერთეულის საშუალო ფასის გამოყვანით. მაგ. თვის განმავლობაში სამჯერ იქნა შეძენილი 1, 2 და 3 ერთეულის ერთი და იგივე სახის საქონელი, რომელთა შეძენის ღირებულებებია შესაბამისად: 1, 2 და 3 ლარი. საწარმომ გაყიდა 2 ერთეული საქონელი, რომლის თვითღირებულება იქნება 2,3 x 2=4,6 ლარი. (2,3 არის ერთეულის საშუალო შეწონილი ფასი - 1x1+2x2+3x3=14:6=2,3).

117. **საცალო ფასი**-სავაჭრო ქსელში საერალიზაციო ანუ საბოლოო მოხმარებისათვის გამიზნული ფასი, რომელიც მოიცავს საწარმოს საბითუმო (გასაცემ) ფასსა და სავაჭრო (საშუამავლო) ფასნამატს.

118. **საწარმო**-საწარმოდ ითვლება შემდეგი წარმონაქმნები, რომლებიც ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას ან შექმნილნი არიან ეკონომიკური საქმიანობის განსახორციელებლად:

ა) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი იურიდიული პირები;

ბ) უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი კორპორაციები, კომპანიები, ფირმები და სხვა მსგავსი წარმონაქმნები, მიუხედავად იმისა, აქვთ თუ არა იურიდიული პირის სტატუსი, აგრეთვე უცხოური საწარმოს მუდმივი დაწესებულება;

გ) გაერთიანებები, ამხანაგობები და სხვა მსგავსი წარმონაქმნები, რომლებიც არ არის გათვალისწინებული ზემოაღნიშნული „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებით.

საწარმოს არ განეკუთვნება ინდივიდუალური მეწარმე.

119. **საწარმოს კაპიტალი**-მატერიალური და არამატერიალური აქტივების ერთობლიობა. ბუღალტრულად კაპიტალს ინვესტორის მოთხოვნას უწოდებენ.

120. **საწარმოს მართვის ადგილი**-როგორც წესი, საწარმოს მართვის ადგილად ითვლება საწარმოს ფაქტობრივი მართვის ადგილი, ანუ ადგილი, სადაც საწარმოს სადამფუძნებლო დოკუმენტების (წესდების, ხელშეკრულების, დებულების) შესაბამისად საწარმოს დირექტორატი (მმართველობის სხვა ორგანო) ასრულებს მმართველობის ფუნქციას, ამ საწარმოს უმაღლესი მაკონტროლებელი ორგანოების საქმიანობის ადგილისა და საქმიანობის განხორციელებით შემოსავლების მიღების ადგილის მიუხედავად.

121. **საწარმოს რესტრუქტურიზაციის რეჟიმი**-ვადაგადაცილებული საგადასახადო ან/და სასესხო დავალიანების რესტრუქტურიზაციის უფლება, რომელიც საწარმოს ეძლევა მხოლოდ გადახდისუუნარო-

ბის შემთხვევაში და მხოლოდ ერთხელ, გარდა განსაკუთრებული შემთხვევისა. იგი გულისხმობს ვადაგადაცილებული საგადასახადო/სასესხო დავალიანებების ჩამოწერას, გაყინვას გარკვეული ვადით, გარკვეული ოდენობის პატიებას, ცალკეული სასესხო დავალიანების მესამე პირისათვის გადაკისრებას, ცალკეული სასესხო დავალიანების დაფარვის მოთხოვნის უფლების სხვა იურიდიული პირისათვის გარკვეული დისკონტით დათმობას.

122. **საწარმოს ფილიალები**-ქვედანაყოფები, რომელიც არ არის იურიდიული პირი. საქართველოში რეგისტრირებული საწარმოს ფილიალი რეგისტრაციას არ ექვემდებარება. უცხო ქვეყნის საწარმოს ფილიალის (მუდმივი დაწესებულების) საქართველოში დაარსების შემთხვევაში მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა წარედგინოს შემდეგი საბუთები:

ა) განცხადება ფილიალის რეგისტრაციის შესახებ;

ბ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დამოწმებული, საწარმოს გადაწყვეტილება ფილიალის ხელმძღვანელის დანიშვნის შესახებ ან მინდობილობა პირისათვის ხელმძღვანელობის უფლებამოსილების მინიჭების შესახებ;

გ) საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დამოწმებული ამ კანონით დადგენილი მონაცემები საწარმოსა და მისი ხელმძღვანელის შესახებ.

123. **საწარმოს საქმიანობის ადგილი**-საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება საწარმოს სახელმწიფო რეგისტრაციის ადგილი, ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში — იურიდიული მისამართი, რომელიც მითითებულია საწარმოს სადამფუძნებლო დოკუმენტებში (წესდებაში, ხელშეკრულებაში, დებულებაში). თუ საწარმო საქმიანობას ახორციელებს სახელმწიფო რეგისტრაციის გარეშე და მის სადამფუძნებლო დოკუმენტებში არ არის მითითებული საწარმოს საქმიანობის ადგილი, საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება მისი ძირითადი საქმიანობის განხორციელების ადგილი. საწარმოს ძირითადი საქმიანობის განხორციელების ადგილს განსაზღვრავს საგადასახადო ორგანო საწარმოს მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე, ხოლო ასეთი მონაცემების წარუდგენლობის ან საეჭვო მონაცემების წარდგენის შემთხვევაში — არსებული ინფორმაციის საფუძველზე. სათანადო ინფორმაციის არარსებობისა და საწარმოს ძირითადი საქმიანობის ადგილის განსაზღვრის შეუძლებლობის შემთხვევაში საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება საწარმოს მართვის ადგილი.

124. **საწარმოს სახელმწიფო რეგისტრაციის ადგილი**-მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში

მითითებული შესაბამისი ადგილი.

125. **საწესდებო კაპიტალი**-მოქმედი კანონმდებლობით საწესდებო კაპიტალის შექმნის ვალდებულება არ არსებობს. საქართველოს კანონმდებლობაში ტერმინი „საწესდებო კაპიტალი" შეიძლება გამოყენებული იყოს საზოგადოების დაფუძნებისას მისი კაპიტალის (შენატანების ჯამი), საზოგადოების საკუთარი კაპიტალის, საზოგადოების აქციების ნომინალური ღირებულების აქციების რაოდენობაზე ნამრავლის, საწარმოს პარტნიორთა ხმების სრული რაოდენობის მნიშვნელობით.

126. **საწყობი**-სასაქონლო ოპერაცია, რომელიც საშუალებას იძლევა საწყობში/ტერმინალში/შენახვის სხვა ადგილში დასაწყობდეს:

ა) უცხოური საქონელი სატარიფო და არასატარიფო ღონისძიებების გატარების გარეშე;

ბ) ექსპორტში მოქცეული საქართველოს საქონელი.

127. **სახელმწიფო**-საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო ხელისუფლება(ორგანოები).

128. **სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდია**-მეცნიერის ანუ იმ ფიზიკური პირის, რომელიც დასაქმებულია საჯარო სამართლის იურიდიულ პირში — უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში აკადემიურ თანამდებობაზე ან სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებაში სამეცნიერო თანამდებობაზე, ყოველთვიური ფულადი უზრუნველყოფა „სახელმწიფო კომპენსაციისა და სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდიის შესახებ" საქართველოს კანონით დადგენილი წესითა და ოდენობით;

129. **სახელმწიფო ან/და საგადასახადო რეგისტრაციის მოწმობა**-შესაბამისად, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის მიერ გაცემული დოკუმენტები.

130. **სახელმწიფო ზედამხედველობა**-შემოსავლების სამსახურის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია საქონლის მიმართ სავაჭრო პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების, შეზღუდვებისა და აკრძალვების დაცვა.

131. **სახელმწიფო კომპენსაცია**-პირის ყოველთვიური ფულადი უზრუნველყოფა „სახელმწიფო კომპენსაციისა და სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდიის შესახებ" საქართველოს კანონით დადგენილი წესითა და ოდენობით;

132. **სახელმწიფო კონტროლი**-შემოსავლების სამსახურის მიერ განხორციელებული ცალკეული მოქმედებები, რომელთა მიზანია საქართველოს ეკონომიკური საზღვრის გადაკვეთასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვის უზრუნველყოფა.

133. **სახელმწიფო კონტროლის ფორმები**-შემოსატან-გასატანი საქონლის კონტროლის შემდეგი სახის ღონისძიებები:

ა) დოკუმენტებისა და მონაცემების შემოწმება;

ბ) ზეპირი გამოკითხვა;

გ) ახსნა-განმარტების მიღება;

დ) დაკვირვება(ვიდეო და აუდიო ჩაწერა);

ე) საქონლის, სატრანსპორტო საშუალებისა და ტერიტორიის დათვალიერება;

ვ) სინჯისა და ნიმუშის აღება ლაბორატორიული კვლევის მიზნით;

ზ) ფიზიკური პირის დათვალიერება;

თ) საქონლის გაშვების შემდგომი შემოწმება.

134. **სახელმწიფო პენსია**-„სახელმწიფო პენსიის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული პირობებით პირის ყოველთვიური ფულადი უზრუნველყოფა;

135. **სახელმწიფო რეგისტრაცია**-მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეგისტრაცია.

136. **სახელმწიფო სტიპენდია**-საქართველოს პრეზიდენტის ან საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით ცალკეული პირებისადმი სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი ყოველთვიური თანხები.

137. **სახელმწიფო ხელისუფლება**-აღმასრულებელი, საკანონმდებლო და სასამართლო ხელისუფლება.

138. **საჯარო ინფორმაცია**-ოფიციალური დოკუმენტი (მათ შორის, ნახაზი, მაკეტი, გეგმა, სქემა, ფოტოსურათი, ელექტრონული ინფორმაცია, ვიდეო და აუდიოჩანაწერები) ანუ საჯარო დაწესებულებაში დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულების ან მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია;

139. **საჯარო რეესტრი**-ნივთსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა, ყადაღისა და საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის წარმოშობის, მათში ცვლილებისა და მათი შეწყვეტის, ასევე უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლების მიტოვების წარმოშობისა და მასში ცვლილების შესახებ მონაცემთა ერთობლიობა.

140. **საჯარო სამართლის იურიდიული პირი**-შესაბამისი კანონით, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით ან კანონის საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით

დამოუკიდებლად ახორციელებს პოლიტიკურ, სახელმწიფოებრივ, სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას, აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანოს ნორმატიული აქტით შექმნილი, სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებისაგან განცალკევებული ორგანიზაცია, რომელიც სახელმწიფოს კონტროლით დამოუკიდებლად ახორციელებს სოციალურ, საგანმანათლებლო, კულტურულ და სხვა საჯარო საქმიანობას. ქალაქ თბილისში ქალაქ თბილისის მთავრობის ნორმატიული აქტით შეიძლება შეიქმნას საჯარო სამართლის იურიდიული პირი „საქართველოს დედაქალაქის — თბილისის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული წესით.

141. **სერვიტუტი**-სხვისი უძრავი ქონებით სარგებლობის უფლება. კერძოდ, მიწის ნაკვეთი ან სხვა უძრავი ქონება შეიძლება სხვა მიწის ნაკვეთის ან სხვა უძრავი ქონების მესაკუთრის სასარგებლოდ ისე იქნეს გამოყენებული (დატვირთული), რომ ამ მესაკუთრეს უფლება ჰქონდეს, ცალკეულ შემთხვევებში ისარგებლოს ამ ნაკვეთით, ან აიკრძალოს ამ ნაკვეთზე ზოგიერთი მოქმედების განხორციელება, ანდა გამოირიცხოს დატვირთული ნაკვეთის მესაკუთრის ზოგიერთი უფლების გამოყენება სხვა ნაკვეთის მიმართ (სერვიტუტი). სერვიტუტის დადგენის მიმართ გამოიყენება უძრავი ნივთის შეძენისათვის გათვალისწინებული წესები. საზღაური შეიძლება განისაზღვროს პერიოდული გადასახდელის სახით. სერვიტუტი შეიძლება არსებობდეს მხოლოდ მაშინ, როცა იგი უფლებამოსილ პირს უქმნის თავისი მიწის ნაკვეთით სარგებლობის შელავათს. სერვიტუტის განხორციელებისას უფლებამოსილი პირი უნდა გაუფრთხილდეს გამოყენებული მიწის ნაკვეთის მესაკუთრის ინტერესებს.

142. **სვოპი**-გარიგება უცხოური ვალუტის ყიდვის ან გაყიდვის შესახებ, მისი შემდგომი გაყიდვის ან გამოსყიდვის წინასწარ დათქმული პირობებით.

143. **სოფლის მეურნეობის პროდუქცია**-ბიოლოგიური აქტივებიდან მიღებული პროდუქტები.

144. **სოფლის მეურნეობის პროდუქცია სამრეწველო გადამუშავებამდე (სასაქონლო კოდის შეცვლამდე)**-სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებული პირის მიერ პირველადი მიწოდებით რეალიზებული ის სოფლის მეურნეობის პროდუქცია, რომელიც მიწოდებამდე არ იცვლის საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის კოდს.

145. **სპეციალური სავაჭრო ზონა**-იურიდიული პირის სტატუსი, რომელიც მას ენიჭება ვაჭრობის ორგანიზებისათვის. ვაჭრობის ორგანიზება არის პირის ან/და პირთა ჯგუფის საკუთრებაში/მფლობე-

ლობაში არსებული ბაზრის ან/და შენობა-ნაგებობების ტერიტორიაზე განლაგებული სავაჭრო ობიექტებისა და სავაჭრო ადგილების გაქირავება.

146. **სპონსორობა**-ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ სხვა ფიზიკური და იურიდიული პირების საქმიანობაში წვლილის შეტანა (ფულადი სახსრების, ქონების, ინტელექტუალური მოღვაწეობის შედეგების, მომსახურების გაწევისა და გაწეული მომსახურების, სამუშაოს შესრულების სახით) სპონსორის მიერ წარმოებული საქონლის რეკლამის გავრცელების პირობით. სპონსორული შენატანი განიხილება რეკლამის ღირებულებად, ხოლო სპონსორი და დასპონსორებული, შესაბამისად, — რეკლამის დამკვეთად და რეკლამის გამავრცელებლად. სპონსორს უფლება არა აქვს, ჩაერიოს რეკლამის მწარმოებლისა და გამავრცელებლის საქმიანობაში. სპონსორობის უფლება არა აქვთ იმ პირებს, რომელთა ნაწარმის ან საქმიანობის გავრცელებაც აკრძალულია ამ კანონით. აკრძალულია თამბაქოს მწარმოებლების, იმპორტიორებისა და რეალიზატორების მიერ პირდაპირი ან/და არაპირდაპირი, ანუ სხვა იურიდიული თუ ფიზიკური პირის საშუალებით, სპონსორობა; პროგრამის მომზადების ან ეთერში გადაცემის პირდაპირი ან ირიბი დაფინანსება ან თანადაფინანსება პირის მიერ, მისი სახელის, სავაჭრო ნიშნის, იმიჯის, საქმიანობის განვითარების რეკლამირების მიზნით;

147. **სუსტი კაპიტალიზაცია**-პირის მიერ აღებული ვალის თანაფარდობა პირის კაპიტალთან, როდესაც პირის ვალის მისივე კაპიტალთან შეფარდება 3/1-ზე მეტია. სუსტი კაპიტალიზაციის შემთხვევაში პირის მიერ ვალზე გადახდილი ან/და გადასახდელი პროცენტები (განსხვავებული საპროცენტო განაკვეთების არსებობის შემთხვევაში — ყველაზე მაღალი საპროცენტო განაკვეთის მიხედვით) მისი ერთობლივი შემოსავლიდან არ გამოიქვითება.

148. **სუფთა მარჟის მეთოდი**-საწარმოს მიერ კონტროლირებული გარიგების ფარგლებში შესაბამის მაჩვენებელთან მიმართებაში(მაგ. ხარჯი, გაყიდვები, აქტივები) მიღებული სუფთა მოგების მარჟის შედარება იგივე მაჩვენებლებთან მიმართებაში დამოუკიდებელი გარიგების ფარგლებში მიღებული სუფთა მოგების მარჟასთან.

149. **საბანკო ანგარიშზე ოპერაციების შეჩერება**-საგადასახადო ორგანოს უფლება შეზღუდოს პირის უფლება – განკარგოს მის საბანკო ანგარიშზე არსებული ან ჩარიცხული ფულადი სახსრები, აგრეთვე გახსნას საბანკო ანგარიშები.

– ტ –

1. **ტერიტორიული წყლები**-გარკვეული სიგანის საზღვაო სარტყელი, რომელიც აკრავს ქვეყნის სახმელეთო ტერიტორიას. საქართველოს ტერიტორიული წყლები (ზღვა) შეადგენს 12 საზღვაო მილს ანუ დაახლოებით 22,2 კმ-ს.

2. **ტერმინალი**-შემოსავლების სამსახურის კონტროლის ზონა, სადაც ხორციელდება საქონლის გაფორმება და დასაწყობება.

3. **ტექნიკური დახმარება**-ყველა სახის დახმარება, გარდა ფინანსურისა.

4. **ტრანზიტი**-იხ. საქონლის ტრანზიტი.

1. **უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის საგადასახადო ვალდებულება**-სასამართლოს მიერ უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებული ფიზიკური პირის საგადასახადო დავალიანების გადახდა პირის მიერ, რომელიც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილია მართოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონება მისი უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებიდან სამი თვის განმავლობაში, უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონების ხარჯზე. პირი, რომელიც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილია მართოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის ქონება, ვალდებულია დადგენილ ვადაში გადაიხადოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული გადასახადის გადამხდელის მიერ გადაუხდელი გადასახადები, აგრეთვე მისი უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარების დღისათვის დაკისრებული სანქციების თანხა უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის ქონების (ფულადი სახსრების) ხარჯზე. საგადასახადო ორგანო ვალდებულია პირს, რომელიც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილია მართოს უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის ქონება, გაუგზავნოს შეტყობინება უგზო-უკვლოდ დაკარგული ფიზიკური პირის ნაცვლად დაფაროს საგადასახადო დავალიანება.

2. **უზუფრუქტი**-უძრავი ნივთის გადაცემა სხვა პირის სარგებლობაში ისე, რომ იგი უფლებამოსილია, როგორც მესაკუთრემ, გამოიყენოს ეს ნივთი და არ დაუშვას მესამე პირთა მიერ მისით სარგებლობა, მაგრამ მესაკუთრისაგან განსხვავებით, მას არა აქვს ამ ნივთის გასხვისების, იპოთეკით დატვირთვის ან მემკვიდრეობით გადაცემის უფლება (უზუფრუქტი). ამ ნივთის გაქირავების ან იჯარით გადაცემისათვის საჭიროა მესაკუთრის თანხმობა. უზუფრუქტის გაუქმების შემდეგ მესაკუთრე ხდება არსებული ქირავნობის ან იჯარის ურთიერთობების მონაწილე. უზუფრუქტუარს მესაკუთრის თანხმობის გარეშე არა აქვს უფლება შეცვალოს სარგებლობის მიზანი. უზუფრუქტუარი უფლებამოსილია მიიღოს ამ ნივთის ის ნაყოფიცა და სარგებელიც, რომლებიც არ არის მიღებული ნივთის ჩვეულებრივი სამეურნეო გამოყენების შედეგად. ამ შემთხვევაში იგი ვალდებულია მესაკუთრეს აუნაზღაუროს ის ზიანი, რაც მიადგა ნივთს ასეთი გამოყენების შედეგად. უზუფრუქტუარი პასუხს არ აგებს ნივთის

ნორმალური ცვეთისათვის. იგი ვალდებულია აანაზღაუროს მიმდინარე ხარჯები, გაარემონტოს ნივთი, აგრეთვე იზრუნოს ნივთის ნორმალური სამეურნეო მოვლისათვის. უზუფრუქტი შეიძლება იყოს სასყიდლიანი და უსასყიდლო.

3. **უიმედო ვალი**-საქონლის ან/და მომსახურების რეალიზაციის ან აღნიშნულის ფარგლებში წინასწარი გადახდის შედეგად გადასახადის გადამხდელის მიერ აღიარებული მოთხოვნა ან მისი ნაწილი, რომლის გადახდის ვადა გასულია და რომელიც არ იქნა ანაზღაურებული მიმდინარე საგადასახადო წლის ბოლომდე, ამასთანავე, არსებობს ერთერთი შემდეგი დოკუმენტი:

ა) სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ;

ბ) ცნობა სააღსრულებო დაწესებულებიდან სააღსრულებო ფურცლის აღსასრულებლად მიქცევის შედეგად მოვალისათვის სასამართლოს გადაწყვეტილებით კუთვნილი თანხის მიუღებლობის ან ნაწილობრივ მიღების თაობაზე;

გ) სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული განჩინება შესაბამისი პირის მიმართ გადახდისუუნარობის თაობაზე განცხადების წარმოებაში მიღების ან გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების ან და რეაბილიტაციის დაწყების შესახებ, თუ მოსამართლის მიერ ამ კრედიტორის მოთხოვნა არ იქნა აღიარებული;

დ) ცნობა მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან რეგისტრაციის გაუქმების შესახებ ან გარდაცვალების ცნობა.

4. **უიმედო საგადასახადო დავალიანება**-სხვაობა გარდაცვლილი პირის საგადასახადო დავალიანების მოცულობის მეტობასა და მემკვიდრეობით მიღებული ქონების ღირებულებას შორის.

5. **უკუდაბეგვრა**-არარეზიდენტი ფიზიკური პირის (გარდა საქართველოს მოქალაქე ფიზიკური პირისა) ან არარეზიდენტი საწარმოს მიერ საგადასახადო აგენტისათვის(ნებისმიერი გადასახადის გადამხდელი რეზიდენტი ან არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულება, გარდა არამეწარმე ფიზიკური პირისა და თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის საწარმოსა) საქართველოს ტერიტორიაზე გაწეული მომსახურების დაბეგვრა დამატებული ღირებულების გადასახადით.

6. **უპატრონო საქონელი**-უწინდელი მესაკუთრის მიერ საკუთრებაზე უარის თქმის მიზნით საქონლის მფლობელობის მიტოვება.

7. **ურთიერთდამოკიდებული პირები**-პირები, რომელთა შორის განსაკუთრებულ ურთიერთობათა არსებობამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს მათი ან მათ მიერ წარმოდგენილი პირების საქმიანობის პირობებზე ან ეკონომიკურ შედეგებზე. განსაკუთრებულ ურთიერთობებს განეკუთვნება ურთიერთობები, რომელთა დროსაც:

ა) პირები არიან ერთი საწარმოს დამფუძნებლები (მონაწილეები), თუ მათი ჯამური წილი არანაკლებ 20 პროცენტია;

ბ) ერთი პირი პირდაპირ ან არაპირდაპირ მონაწილეობს მეორე პირ — საწარმოში, თუ ასეთი მონაწილეობის წილი არანაკლებ 20 პროცენტია;

გ) პირი ახორციელებს საწარმოს კონტროლს;

დ) ფიზიკური პირი თანამდებობრივად ექვემდებარება სხვა ფიზიკურ პირს;

ე) ერთი პირი პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს მეორე პირს;

ვ) პირებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებს მესამე პირი;

ზ) პირები ერთად, პირდაპირ ან არაპირდაპირ აკონტროლებენ მესამე პირს;

თ) პირები ნათესავები არიან;

ი) პირები ამხანაგობის წევრები არიან.

8. **ურთიერთდამოკიდებული პირები(სატარიფო მიზნებისათვის)**-შემდეგი პირები:

ა) ისინი არიან ერთმანეთის საწარმოების/კომპანიების ხელმძღვანელი პირები ან დირექტორები;

ბ) ისინი არიან საქმიანობაში კანონიერად აღიარებული პარტნიორები;

გ) ისინი არიან დამსაქმებელი და დასაქმებული;

დ) არსებობს მესამე პირი, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად ფლობს, აკონტროლებს ან აქვს ორივე პირის ხმის უფლების მქონე აქციების 5 ან მეტი პროცენტი;

ე) ერთ-ერთი მათგანი პირდაპირ ან ირიბად აკონტროლებს მეორეს;

ვ) ორივე პირს პირდაპირ ან ირიბად აკონტროლებს მესამე პირი;

ზ) ისინი ერთად პირდაპირ ან ირიბად აკონტროლებენ მესამე პირს;

თ) ისინი არიან ერთი ოჯახის წევრები.

9. **უძრავ ქონება**-ნივთები, რომელსაც მიეკუთვნება მიწის ნაკვეთი მასში არსებული წიაღისეულით, მიწაზე აღმოცენებული მცენარეები, ასევე შენობა-ნაგებობანი, რომლებიც მყარად დგას მიწაზე.

10. **უცხოური საქონელი**-საქონელი, რომელსაც არ აქვს საქართველოს საქონლის სტატუსი. უცხოურ საქონლად ითვლება ის საქართველოს საქონელიც, რომელმაც დატოვა საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორია(გარდა თავისუფალ ზონაში მისი განთავსებისა).

11. **უცხოური საწარმო**-საწარმო, რომელიც არ არის საქართველოს საწარმო. (იხ. საქართველოს საწარმო).

12. **უცხოეთში გადახდილი გადასახადის ჩათვლა**-შემოსავალზე, რომელიც მიღებული არ არის საქართველოში არსებული წყაროდან, საქართველოს ფარგლებს გარეთ გადახდილი მოგების გადასახადის თანხები ჩაითვლება შესაბამისი საგადასახადო წლისათვის ამ მოგებაზე გადასახადის გადახდისას. ჩათვლილი თანხების ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს გადასახადების იმ თანხებს, რომლებიც დარიცხული იქნებოდა საქართველოში ამ მოგებაზე საქართველოში მოქმედი წესითა და განაკვეთებით.

– ფ –

1. **ფასიანი ქაღალდები**-მიმოქცევადი ფინანსური ინსტრუმენტები და უფლებები, რომელთა საჯარო შეთავაზებაც შესაძლებელია წილობრივი თუ სასესხო ფასიანი ქაღალდების სახით (ან მათი კომბინირებული ვარიანტით) ან რომლებიც შეიძლება გარდაიქმნას ასეთებად ან რომლებიც არიან ასეთებზე ხელმოწერისა თუ ასეთების შეძენის უფლების მატარებლები, საინვესტიციო ხელშეკრულებები და ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული სხვა ინსტრუმენტები და უფლებები.

2. **ფასიანი ქაღალდების ემიტენტი**-პირი, რომელიც კანონმდებლობით დადგენილი წესით უშვებს ფასიან ქაღალდებს.

3. **ფასნამატი**-სავაჭრო (სავაჭრო-საშუამავლო) ორგანიზაციის მიერ საქონლის გასაყიდ და შესასყიდ ფასებს შორის სხვაობის თანხა.

4. **ფასნამატის მეთოდი**-ფასნამატის, რომელიც დადებულია კონტროლირებული გარიგების დროს საქონლის ან მომსახურების მიწოდებისას გაწეულ პირდაპირ ან არაპირდაპირ ხარჯზე, შედარება ფასნამატზე, რომელიც დადებულია შედარებადი დამოუკიდებელი გარიგების დროს საქონლის ან მომსახურების მიწოდებისას გაწეულ პირდაპირ ან არაპირდაპირ ხარჯზე.

5. **ფაქტორინგი**-სავაჭრო-საკომისიო ოპერაციის სახეობა, რომელიც შეხამებულია კლიენტის საბრუნავი კაპიტალის დაკრედიტებასთან, მოიცავს კლიენტის დებიტორული დავალიანების ინკასირებას, დაკრედიტებას და საკრედიტო და სავალუტო რისკის გარანტიებს;

6. **ფინანსური ვალდებულება**-ფულადი სავალო ვალდებულება. მაგ. თამასუქი.

7. **ფინანსური ინსტრუმენტი**-ნებისმიერი შეთანხმება (ხელშეკრულება), რომელიც წარმოშობს როგორც ერთი პირის ფინანსურ აქტივს, ისე მეორე პირის ფინანსურ ვალდებულებას. იგი მოიცავს: ფულად სახსრებს (ნაღდი და უნაღდო ფორმით), სესხებს (კრედიტებს), სასესხო ვალდებულებებს, თამასუქებსა და ფასიან ქაღალდებს, მათ შორის: კაპიტალში წილებს, აქციებს, ობლიგაციებს და ისეთ წარმოებულ ფასიან ქაღალდებს, როგორებიცაა: ოფციონი, ფიუჩერსი, ფორვარდი, სვოპი და სხვა. ფინანსური ინსტრუმენტი აგრეთვე მოიცავს ფულადი გამოსახვის მქონე, საქართველოს კანონმდებლობით დაშვებულ ნებისმიერ შეთანხმებას ორ სუბიექტს (კონტრაგენტს) შორის. ამასთანავე, თუ აღნიშნული შეთანხმების არსებობის პერიოდში მის ნებისმიერ ეტაპზე ამ შეთანხმების შედეგად განხორციელდა საქონ-

ლის ან/და მომსახურების მიწოდება, გარდა ფინანსური ოპერაციებისა და მომსახურების მიწოდებისა, ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მფლობელ სუბიექტებს შორის ან/და მესამე პირებისათვის/მესამე პირებისაგან, ასეთი მიწოდების მომენტიდან იგი აღარ ითვლება ფინანსურ ინსტრუმენტად.

8. **ფინანსური მომსახურება**-ფინანსურ ინსტრუმენტებთან ან/და ფინანსურ ოპერაციებთან დაკავშირებული მომსახურება.

9. **ფინანსური ოპერაციები**-შემდეგი სახის ოპერაციები:

ა) ყველა სახის ანგარიშის (მათ შორის, საანგარიშსწორებო, სადეპოზიტო, საბროკერო და ა. შ.) გახსნა, განკარგვა, დახურვა, აგრეთვე ნებისმიერი საგადამხდელო ინსტრუმენტით სარგებლობა, მათ შორის, კლირინგი და ანგარიშსწორება ნაღდი ან უნაღდო ფორმით (მათ შორის, საინკასაციო მომსახურება);

ბ) ფინანსური ინსტრუმენტის მიმოქცევა და მიმოქცევასთან დაკავშირებული ოპერაციები ნაღდი და უნაღდო ფორმით და ნებისმიერი საგადამხდელო ინსტრუმენტით სარგებლობა;

გ) კრედიტის (სესხის) აღება/გაცემა/გადაცემა, სინდიცირება, სტრუქტურირება, მართვა და განკარგვა, მათ შორის, კრედიტის (სესხის) უზრუნველსაყოფად განხორციელებული ქმედებები (ქონების/აქტივის დაგირავება, საკრედიტო რისკის მესამე პირზე ნაწილობრივ ან მთლიანად გადაყიდვა, გარანტიების ან ანალოგიური შინაარსის ფინანსური ინსტრუმენტების გაცემა/დამოწმება/მართვა/განკარგვა ან ასეთი ინსტრუმენტის შეძენა/მის ბენეფიციარად ყოფნა), აგრეთვე კრედიტის (სესხის) მომსახურება (საპროცენტო სარგებლისა და ძირის გადახდა) და კრედიტზე (სესხზე) საპროცენტო სარგებლისა და კრედიტის (ძირის) დაფარვის მიღება, ასევე ფაქტორინგი;

დ) კაპიტალში წილის, აქციის, ობლიგაციის, სერტიფიკატების, თამასუქებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასთან, შეძენასთან, მიმოქცევასთან და მიწოდებასთან (მათ შორის, მომავალში) დაკავშირებული ოპერაციები, მათ შორის, მათი მიმოქცევის უზრუნველყოფა;

ე) ფულადი სახსრების, ფასიანი ქაღალდების ან/და სხვა ფინანსური ინსტრუმენტების ემისია, მართვა (მათ შორის, საპენსიო და საინვესტიციო ფონდების ან დანაზოგთა სხვა კოლექტიური და ინდივიდუალური სქემების ფორმირება, მათში ფინანსური ინსტრუმენტების აკუმულირება), განკარგვა, განთავსება (მათ შორის, მესამე პირებთან, გარანტირებულ და არაგარანტირებულ საფუძველზე), ნომინალურ მფლობელობაში მიღება/გადაცემა, სესხება/გასესხება დროებით (რეპოს) საფუძველზე, ადმინისტრირება, მათ შორის, რეგისტრაცია (რეესტრის ფორმირება/წარმოება), გადაცემა, ბლოკირე-

ბა/განბლოკვა, დატვირთვა/განტვირთვა, სხვა დეპოზიტარული (მათ შორის, სპეციალური დეპოზიტარის) და კასტოდიანური ოპერაციები (შენახვა და აღრიცხვის წარმოება), მათი სამართლიანი ღირებულების დადგენა;

ვ) ფინანსური ინსტრუმენტებით გარიგების პირობებისა და ანგარიშსწორების გარანტად (მათ შორის, მესამე მხარედ) გამოსვლა;

ზ) კორპორატიული ოპერაციები, კერძოდ, აქციების და კაპიტალში წილების დანაწევრება, კონსოლიდაცია, კაპიტალის გაზრდა/შემცირება (მათ შორის, კაპიტალის გაზრდაში მონაწილეობის უფლებების ემისია, შეძენა/გასხვისება და მიმოქცევა), ორი ან ორზე მეტი იურიდიული პირის შერწყმა/იურიდიული პირის ორ ან ორზე მეტ იურიდიულ პირად დაყოფა, ლიკვიდაცია, დივიდენდების დარიცხვასთან/აღრიცხვასთან და გადახდასთან დაკავშირებული მომსახურება (ფულადი ან კანონით დაშვებული ნებისმიერი სხვა ფორმით);

თ) დაზღვევა ან/და გადაზღვევა.

10. **ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ადგილი**-ადგილი, რომელსაც იგი, ჩვეულებრივ, საცხოვრებლად ირჩევს, ან მისი ფაქტობრივად ყოფნის ადგილი. არასრულწლოვნის საცხოვრებელ ადგილად ითვლება მშობლის უფლების მქონე მშობლების საცხოვრებელი ადგილი, ხოლო სამეურვეო ან სამზრუნველო პირის საცხოვრებელ ადგილად — მეურვის ან მზრუნველის საცხოვრებელი ადგილი.

11. **ფიზიკური პირის ფაქტობრივად ყოფნის ადგილი**-მისი დროებითი საცხოვრებელი ადგილი. სამხედრო მოსამსახურის, აგრეთვე სამუშაოს ხასიათიდან და პირობებიდან გამომდინარე მუდმივად გადაადგილებადი ფიზიკური პირის ფაქტობრივად ყოფნის ადგილად ითვლება ადგილი, სადაც იგი ფაქტობრივად ცხოვრობს ან რეგისტრირებულია დადგენილი წესით (მათ შორის, სამხედრო ნაწილების დისლოკაციის ან შესაბამისი საწარმოების მდებარეობის ადგილი). თუ ფიზიკურ პირს რამდენიმე საცხოვრებელი (ბინა ან სხვა საცხოვრებელი) აქვს, მის საცხოვრებელ ადგილს ან ფაქტობრივად ყოფნის ადგილს განსაზღვრავს საგადასახადო ორგანო ამ ფიზიკურ პირთან შეთანხმებით.

12. **ფიტოსანიტარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლი**-მცენარეული წარმოშობის საქონლის კონტროლი სპეციალური პარამეტრების მიხედვით.

13. **ფიუჩერსი**-გარიგება საბირჟო საქონლის მიწოდების სტანდარტულ კონტრაქტებზე, საქონლის მიწოდების შესახებ კონტრაქტების ყიდვაზე, რომლის აუცილებელი პირობა ითვალისწინებს საქონლის რეალიზაციას კონტრაქტში მითითებული ფასით, გარიგების დადებიდან განსაზღვრული ვადის გასვლის შემდეგ; ოპერაციები

— ნედლეულის, ოქროს, საფინანსო და საკრედიტო ინსტრუმენტების ყიდვა-გაყიდვის სწრაფი გარიგებები ბირჟებზე გარიგების დადების მომენტისათვის ფიქსირებული ფასით, ოპერაციის გარკვეული დროის შემდეგ შესრულების პირობით. გარიგების შესრულებამდე გარანტიის სახით შეიტანება გარკვეული თანხა; ბირჟაზე გარიგების განსაკუთრებული წესი, როდესაც სავაჭროდ გამოაქვთ არა საქონელი ფიზიკურად, არამედ კონტრაქტი, ე.ი შეთანხმება საქონლის სამომავლო დამზადებასა და მიწოდებაზე.

14. **ფორვარდი**-საბირჟო გარიგება, რომელიც იდება როგორც რეალურ საქონელზე, ისე განსაზღვრულ ვადაში (მომავალში) დასამზადებელ საქონელზე ხელშეკრულების დადებისას შეთანხმებული და ხელშეკრულებაში მითითებული ფასის მიხედვით; გარიგება, რომლის ანგარიშსწორება ხორციელდება გარიგების დადების დღიდან 2 საბანკო დღეზე მეტი პერიოდის განმავლობაში.

15. **ფრანჩაიზი**-არამატერიალური აქტივი უფლების სახით. კერძოდ, ვაჭრობის ან წარმოების უფლება, რომელსაც ერთი საწარმო აძლევს-მეორეს; ქონების დამზღვევის დანაკარგების ნაწილი, რომელსაც მზღვეველი არ ანაზღაურებს.

16. **ფსევდოდოკუმენტი**-საგადასახადო დოკუმენტი, რომელსაც საგადასახადო ორგანო გასცემს საკონტროლო შესყიდვის მიზნებიდან გამომდინარე. ამ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი პირი გადასახადის გადამხდელისაგან საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვის შეთავაზების პროცედურის განხორციელებისას გამოდის, როგორც ფსევდომომხმარებელი.

17. **ფული**-გადახდის ან გაცვლის საყოველთაოდ აღიარებული ეკვივალენტი, რომელიც მოიცავს მიმოქცევაში არსებულ ნაღდ ფულს, მიმდინარე, ვადიან და სხვა საბანკო ანგარიშებს. განსხვავებით ფულისაგან, ფულის ნიშნები არის ეროვნული ბანკისა და სხვა ქვეყნის ემიტენტი დაწესებულებების მიერ გადახდის კანონიერი საშუალებების სახით გამოშვებული ბანკნოტები და მონეტები.

1. **ქირა**-ქირავნობის ხელშეკრულებით დამქირავებლის მიერ გამქირავებლისათვის გადასახდელი საფასური ნივთის განსაზღვრული ვადით სარგებლობაში გადაცემის სანაცლოდ.

2. **ქირავნობა**-ნივთის პირისადმი საფასურით დროებით სარგებლობაში გადაცემის ფორმა. ქირავნობის ხელშეკრულებით გამქირავებელი მოვალეა დამქირავებელს სარგებლობაში გადასცეს ნივთი განსაზღვრული ვადით. დამქირავებელი მოვალეა გამქირავებელს გადაუხადოს დათქმული ქირა.

3. **ქონება**-ყველა ნივთი და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომელთა შეუზღუდავად შეძენა, ფლობა, განკარგვა და სარგებლობა შეუძლიათ პირებს.

4. **ქონებაზე უფლების წინასწარი რეგისტრაცია**-უძრავი და მოძრავი ნივთების სარგებლობის იურიდიული დადასტურება. უძრავ ნივთზე უფლების რეგისტრაციის უზრუნველსაყოფად შეიძლება ამ უფლების წინასწარი რეგისტრაცია უძრავ ნივთებზე უფლებათა რეესტრში. მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა რეესტრში რეგისტრირდება გირავნობა და ლიზინგი.

5. **ქონებაზე ყადაღის დადება**-საგადასახადო ორგანოს უფლება, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების არსებობის შემთხვევაში საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის მიზნით, სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე ყადაღა დაადოს პირის საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ (გარდა ლიზინგით მიღებული ქონებისა და იმ ქონებისა, რომელიც სხვა პირის საკუთრებაა) ნებისმიერ ქონებას, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების მოცულობის ფარგლებში. ქონებაზე ყადაღის დადება ნიშნავს პირის ქონების აღწერას, ამ ქონების განკარგვის (გადამხდელის მიერ ნებისმიერი ფორმით გასხვისების, დაგირავების, იპოთეკის, უზუფრუქტის, სერვიტუტის ან აღნაგობით დატვირთვის, თხოვების, ქირავნობისა და იჯარის ხელშეკრულებების დადების, სხვისთვის დროებით ან მუდმივ მფლობელობაში გადაცემის) აკრძალვას. ქონებაზე ყადაღის დადების შემთხვევაში პირს არა აქვს ამ ქონების გადაცემის, გაყიდვის, გაქირავების, იჯარით გადაცემის ან სხვა სახით განკარგვის უფლება საგადასახადო ორგანოს წერილობითი თანხმობის გარეშე, ისიც მხოლოდ იმ პირობით, რომ უზრუნველყო-

ფილი იქნება ამის შედეგად ამონაგები თანხის შეტანა საგადასახადო დავალიანების დასაფარავად.

6. **ქონებაზე ყადაღის დადების აქტი**-საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის მიერ საგადასახადო დავალიანების ფარგლებში ყადაღადადებული ნივთების აღნუსხვა. ქონებაზე ყადაღის დადების აქტში უნდა აღინიშნოს:

ა) აქტის შედგენის დრო და ადგილი;

ბ) ყადაღის დადების შესახებ გადაწყვეტილების მიმღები საგადასახადო ორგანოს დასახელება, საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის სახელი, გვარი და ის პირები, რომლებიც ესწრებოდნენ აქტის შედგენას;

გ) მოვალის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);

დ) აქტში შეტანილი თითოეული საგნის დასახელება და განმასხვავებელი ნიშნები (წონა, მეტრაჟი, ცვეთა და სხვა);

ე) აქტში შეტანილი თითოეული საგნის შეფასება და მთელი ქონების ღირებულება;

ვ) საგანი ან/და სადგომი, რომელიც დაილუქა, და მასზე დადებული ლუქების რაოდენობა და აღწერილობა;

ზ) იმ პირის დასახელება, რომელსაც შესანახად გადაეცა ქონება, და მისი მისამართი, თუ შენახვა თვით მოვალეს არ დაევალა;

თ) რომ მოვალესა და ქონების შემნახველს განემარტათ მათი მოვალეობა ქონების შენახვის თაობაზე და გადაცემული ქონების გაფლანგვისათვის, გასხვისებისათვის ან გადამალვისათვის პასუხისმგებლობის საკითხი;

ი) რომ მოვალესა და სხვა პირებს განემარტათ საგადასახადო ორგანოს მოქმედებათა გასაჩივრების წესი;

კ) საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის ან/და მოვალის შენიშვნები.

7. **ქონების/აქტივის დაგირავება**-მოვალის ან მესამე პირის მოძრავი ნივთის ან/და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთის, რომლის სხვა პირთათვის გადაცემა დასაშვებია, გამოყენება, როგორც ფულადი, ისე არაფულადი მოთხოვნის უზრუნველყოფის საშუალებად, ისე, რომ კრედიტორი (მოგირავნე) იძენს უფლებას, დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა დაგირავებული ქონების (გირავნობის საგნის) რეალიზაციით ან მხარეთა შეთანხმებით — მისი საკუთრებაში მიღებით

მოვალის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში.

8. ქონების გადასახადი-პირდაპირი გადასახადი, შესაბამისი დაბეგვრის სუბიექტების გათვალისწინებით შემდეგი ობიექტებით: რეზიდენტი საწარმოს/ორგანიზაციისათვის-მის ბალანსზე ძირითად საშუალებად აღრიცხული აქტივები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები, აგრეთვე მის მიერ ლიზინგით გაცემული ქონება; არარეზიდენტი საწარმოსთვის-საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული, ზემოაღნიშნული ქონება (მათ შორის, იჯარით, ქირით, უზუფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული და საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ქონება); ფიზიკური პირისათვის-მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება (მათ შორის, დაუმთავრებელი მშენებლობა, შენობა-ნაგებობები ან მათი ნაწილები), იახტები (კატარღები), თვითმფრინავები, შვეულმფრენები, აგრეთვე არარეზიდენტისაგან ლიზინგით მიღებული ქონება, ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში მის ბალანსზე ძირითად საშუალებად აღრიცხული აქტივები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები და არამატერიალური აქტივები, აგრეთვე მის მიერ ლიზინგით გაცემული ქონება.

პირისთვის ქონების გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია:

ა) მის საკუთრებაში არსებული მიწა;

ბ) სახელმწიფო სარგებლობაში არსებული მიწა, რომლითაც იგი სარგებლობს ან რომელსაც ფლობს;

გ) მის მფლობელობაში ან/და სარგებლობაში არსებული, გარდაცვლილი პირის სახელზე რეგისტრირებული მიწის ნაკვეთი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მიწის ნაკვეთით სარგებლობა ხორციელდება იჯარის, ქირის, უზუფრუქტის ან სხვა სახის ხელშეკრულების საფუძველზე.

9. ქრონომეტრაჟი-დროის გარკვეულ პერიოდში გადასახადის გადამხდელის შემოსავლების, საქონლის/მომსახურების მიწოდების მოცულობისა და დაქირავებულ ფიზიკურ პირთა რაოდენობის დადგენა გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკურ საქმიანობაზე დაკვირვებისა და შესაბამისი ქრონოლოგიური მონაცემების აღნუსხვის მიზნით. ქრონომეტრაჟი ტარდება დღე-ღამის განმავლობაში გადასახადის გადამხდელის მიერ წარმოებული ან/და მიწოდებული საქონლის/მომსახურების მოცულობის შესახებ უწყვეტი ჩანაწერე-

ბის წარმოებით. საჭიროების შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ პირს უფლება აქვს დააყენოს მრიცხველები და სხვა საზომი ხელსაწყოები და ქრონომეტრაჟის ჩატარების ყოველი დღის ბოლოს აწარმოოს მათი მაჩვენებლების რეგისტრაცია.

საგადასახადო ორგანომ ქრონომეტრაჟის მიზნით შეიძლება შექმნას საგადასახადო საგუშაგო. (იხ. საგადასახადო საგუშაგო).

– ღ –

1. **ღირებულებითი ბალანსი**-ერთნაირი განაკვეთის ამორტიზაციული ანარიცხების ნორმის მქონე ძირითად საშუალებათა ჯგუფის ღირებულება საგადასახადო წლის ბოლოსათვის. იგი გაინგარიშება შემდეგი ფორმულით: X=A-B-G-D+E+V-Z, სადაც:

X-ღირებილებითი ბალანსის თანხა;

A-საანგარიშოს წინა საგადასახადო წლის ბოლოსთვის ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი;

B-საანგარიშოს წინა საგადასახადო წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა;

G-1000 ლარზე ნაკლები ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა წლის ბოლოსათვის;

D-წლის ბოლოსათვის ჯგუფის ყველა რეალიზებული ან ლიკვიდირებული ძირითადი საშუალების ღირებულებულებითი ბალანსის თანხა;

E-საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ჯგუფისათვის დამატებული ძირითად საშუალებათა (გარდა მიწისა, ხელოვნების ნიმუშებისა, სამუზეუმო ექსპონატებისა, ისტორიული მნიშვნელობის მქონე ობიექტებისა (გარდა შენობა-ნაგებობებისა) სხვა არაამორტიზებად აქტივებისა, 1000 ლარამდე ღირებულების ძირითად საშუალებებისა და ბიოლოგიურ აქტივებისა) ღირებულება მათი შესყიდვის, წარმოების, მშენებლობის, მონტაჟისა და დადგმის ხარჯების (დანახარჯების), აგრეთვე სხვა ხარჯების (დანახარჯების), გათვალისწინებით, რომლებიც ზრდის მათ ღირებულებას, ხოლო ძირითადი საშუალებების უსასყიდლოდ მიღებისას — მათი საბაზრო ფასი;

V-საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ძირითად საშუალებებზე გაწეული რემონტის ხარჯები ზღვრული დონის ზემოთ;

Z-საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ჯგუფის ძირითად საშუალებათა რეალიზაციის თანხა.

1. **შედარებადი დამოუკიდებელი ფასის მეთოდი**-კონტროლირებადი გარიგებით მიწოდებული საქონლისა და მომსახურების ფასის შედარება დამოუკიდებელი გარიგებით მიწოდებული საქონლისა და მომსახურების ფასთან.

2. **შემცვლელი საქონელი**-გარე გადამუშავების სასაქონლო ოპერაციაში მოქცეული საქონლის გატანამდე საქართველოს ტერიტორიაზე შემოსატანი უცხოური საქონელი, რომელსაც ექნება იგივე მახასიათებლები, როგორც ექნებოდა შემოსატან გადამუშავებულ საქონელს.

3. **შერეული ოპერაციები**-საქონლისა და მომსახურების კომბინირებული მიწოდება დღგ-ით დაბეგვრის ასპექტით, როდესაც:

ა) საქონლის/მომსახურების მიწოდება, რომელიც ძირითადი საქონლის/მომსახურების მიწოდების მიმართ დამხმარე ხასიათისაა, ითვლება ამ საქონლის/მომსახურების ნაწილად;

ბ) მომსახურების გაწევა, რომელიც დამხმარე ხასიათისაა საქონლის იმპორტის მიმართ, ითვლება ამ საქონლის იმპორტის ნაწილად.

გ) დასაბეგრი და გათავისუფლებული საქონლის/მომსახურების ერთად მიწოდება განიხილება, როგორც დასაბეგრი და გათავისუფლებული საქონლის/მომსახურების მიწოდების ცალკე ოპერაციები.

დ) მიწისა და მასზე დამაგრებული შენობა-ნაგებობის მიწოდებისას ოპერაცია ითვლება შენობა-ნაგებობის მიწოდებად.

4. **შიდა გადამუშავება**-სასაქონლო ოპერაცია, რომელიც გამოიყენება:

ა) უცხოური საქონლის მიმართ, რომლის საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანისას არ გადაიხდევინება იმპორტის გადასახდელები და არ ტარდება სატარიფო ღონისძიებები, ხოლო მისგან მიღებული გადამუშავებული საქონლის საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან გატანისას არ გადაიხდევინება ექსპორტის გადასახდელები;

ბ) უცხოური საქონლის მიმართ, რომლის საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე შემოტანისას არ გადაიხდევინება იმპორტის გადასახდელები და არ ტარდება სატარიფო ღონისძიებები, ხოლო მისგან მიღებული გადამუშავებული საქონლის იმპორტში გაშვებისას გადაიხდევინება იმპორტის გადასახდელები და ტარდება სავაჭრო

პოლიტიკის ღონისძიებები.

გ) იმპორტში გაშვებული საქონლის მიმართ, რომელზედაც გადახდილი იმპორტის გადასახდელები უნდა დაექვემდებაროს დაბრუნებას ან ჩათვლას, თუ გადახდილი იმპორტის გადასახდელები უკვე არ არის დაბრუნებული ან ჩათვლილი და მისგან მიღებული გადამუშავებული საქონელი გაიტანება საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან;

5. **შემოსავლის ბენეფიციური მფლობელი** – პირი, რომელიც იღებს შემოსავალს ქონებიდან, რომელიც მას ოფიციალურად არ ეკუთვნის და ამ შემოსავალზე დაწესებული გადასახადების თავის არიდების მიზნით იყენებს ფიქტიურ პირს (პირებს).

– ჩ –

1. **ჩათვლილი თანხა (დღგ-ის მიზნებისათვის)** დღგ-ის ჩასათვლელი თანხა, რომელიც უკვე გამოაკლდა დასაბეგრ ბრუნვაზე დარიცხულ თანხას.

2. **ჩეკთან გათანაბრებული დოკუმენტი (ჩგდ)**-ტიპოგრაფიული წესით დაბეჭდილი საბუღალტრო აღრიცხვის პირველადი დოკუმენტი, რომელიც შეიცავს ინფორმაციას მომხმარებლისაგან ნაღდი ფულის მიღების ფაქტისა და მასთან დაკავშირებული სხვა მონაცემების შესახებ. დღის განმავლობაში გამოწერილი ჩგდ-ების მიხედვით გამოიწერება ერთი შემოსავლის ორდერი, სადაც უნდა აისახოს ჩგდ-ების მიხედვით მიღებული თანხების ჯამური მაჩვენებელი. ჩეკთან გათანაბრებულად ჩაითვლება მხოლოდ ის დოკუმენტი, რომელიც აკმაყოფილებს ყველა ქვემოთ ჩამოთვლილ პირობას:

ა) ჩგდ-ის ბლანკი შეიცავს შემდეგი რეკვიზიტების ამსახველ გრაფებს:

ა.ა) დოკუმენტის ნომერი (სადაც ტოპოგრაფიული წესით ჩაბეჭდილია დოკუმენტისათვის განკუთვნილი ნომერი);

ა.ბ) დოკუმენტის შედგენის თარიღი;

ა.გ) გადასახადის გადამხდელი(სადაც ტოპოგრაფიული წესით ჩაბეჭდილია საქონლის მიმწოდებლის/მომსახურების გამწევის საიდენტიფიკაციო ნომერი, მისი იურიდიული მისამართი და საკონტაქტო ტელეფონების გრაფა);

ა.დ) მიწოდებული საქონლის/გაწეული მომსახურების შინაარსის და ღირებულების ამსახველი;

ა.ე) საქონლის/მომსახურების მიმღების რეკვიზიტები(დასახელება, საიდენტიფიკაციო ნომერი. იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიკური საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე საქონელი/მომსახურება მიეწოდება გადასახადის გადამხდელად არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირს, მაშინ ბლანკზე გათვალისწინებულ უნდა იქნეს მისი მისამართი, სახელი და გვარი);

ა. ვ) ფულის მიღებაზე პასუხუსმგებელი პირის ხელმოწერა.

ბ) ზემოაღნიშნულ მოთხოვნათა გათვალისწინებით ჩგდ-ის ბლანკის ნიმუში უნდა იყოს რეგისტრირებული საგადასახადო ორგანოში;

გ) მომხმარებლებზე ჩგდ-ის გაცემისას შევსებულ უნდა იყოს ზემოაღნიშნული ყველა რეკვიზიტის გრაფა.

დასაშვებია ჩგდ მოიცავდეს გადამხდელისათვის საჭირო სხვა დამატებით გრაფებსაც. ჩგდ შეიძლება იყოს, როგორც ერთმანეთთან დაკავშირებული თვითკოპირებადი ეგზემპლარების ფორმით (რომლის მინიმუმ ერთი პირი გადაეცემა მომხმარებელს), ასევე ერთი ფურცლის ფორმით, რომლის მოსახევი ნაწილი გადაეცემა მომხმარებელს. ასეთ შემთხვევაში ჩგდ-ის ბლანკისათვის დადგენილი რეკვიზიტები უნდა იყოს განთავსებული, როგორც გადამხდელთან, ასევე მომხმარებელთან დასატოვებელ ბლანკის ნაწილზე. ჩგდ-ზე არ ვრცელდება მკაცრი აღრიცხვის ფორმების მიმართ კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნები.

3. **ჩვეულებრივი აქცია**-აქცია, რომელიც უზრუნველყოფს ერთი ხმის უფლებას აქციონერთა საერთო კრებაზე. განსხვავებით ჩვეულებრივისაგან-პრივილეგირებული აქცია არ იძლევა ხმის უფლებას. პრივილეგირებული აქცია უზრუნველყოფს დივიდენდის მიღებას დადგენილი განაკვეთით. დივიდენდის ოდენობა და მიღების წესი განისაზღვრება საწარმოს წესდებით. წესდებით შეიძლება დადგინდეს განსხვავებული წესი, რომელიც უზრუნველყოფს ჩვეულებრივი და პრივილეგირებული აქციების უფლებათა სხვაგვარად განსაზღვრას. ერთი კლასის აქციები თანაბარი უფლებებით უზრუნველყოფენ მათ მფლობელებს. დივიდენდების უცილობლად გაცემის შეპირება ბათილია.

1. **ცრუმაგიერი მფლობელობა (პირი)**-პირი, რომელიც გამოყენებულია სხვა პირის ან პირების მიერ გადასახადისაგან თავის არიდების მიზნით. თუ სასამართლო დაადგენს, რომ პრაქტიკულად შეუძლებელია გადასახადის გადამხდელის განსხვავება სხვა პირისაგან იმის გამო, რომ ეს უკანასკნელი გამოყენებულია გადასახადებისაგან თავის ასარიდებლად, აღნიშნული პირები წარმოადგენენ ერთიმეორის ცრუმაგიერ პირებს. ზემოაღნიშნულ შემთხვევაში, თუ გადასახადის გადამხდელს აქვს აღიარებული საგადასახადო დავალიანება, საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს ცრუმაგიერი პირის მიმართ გაატაროს გადახდევინების უზრუნველყოფის ღონისძიებები. (მაგ. პირის აქტივს ფორმალურად ფლობს სხვა პირი, ხოლო ამ აქტივის შედეგებით სარგებლობს-სხვა პირი).

1. **ძირითადი საშუალება**-მატერიალური აქტივი, რომელსაც პირი იყენებს საქონლის წარმოების, საქონლის მინოდების/მომსახურების გაწევის, იჯარით (მათ შორის, ლიზინგით) გადაცემის ან/და ადმინისტრაციული მიზნებისათვის და რომლის სასარგებლო გამოყენების ვადა ერთ წელზე მეტია.

2. **ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯები**-ხარჯები, რომლებიც ამაღლებს ძირითადი საშუალებების ამოსავალ (თავდაპირველ, ნორმატიულ) მწარმოებლურობას (მათ შორის, შენობა-ნაგებობების ელემენტების მოდიფიკაცია (რეკონსტრუქცია) მათი სასარგებლო მომსახურების ვადის გახანგრძლივების მიზნით და მათი მწარმოებლურობის ამაღლების უზრუნველსაყოფად; მანქანა-დანადგარების ნაწილების გაუმჯობესება მათი მწარმოებლურობის ამაღლების უზრუნველსაყოფად და ახალი საწარმოო პროცესების დანერგვა, გარდა მიმდინარე საექსპლუატაციო ხარჯებისა, რომლებიც გაიწევა ძირითადი საშუალებების ამოსავალი მწარმოებლურობის აღდგენის ან შენარჩუნების მიზნით.

1. **წარმოებული ფასიანი ქაღალდები**-დერივატები (რისგანმე წარმოებული, რისამე პროდუქტი ანუ დამოკიდებული), რომლის ღირებულებაც დამოკიდებულია სხვა პირველადი აქტივების ღირებულებაზე. მაგ. ისეთი დერივატების ღირებულება, როგორიც არის ოფციონი, ფიუჩერსი, ფორვარდი და სვოპი დამოკიდებულია, ისეთი პირველადი აქტივების ღირებულებაზე, როგორიც არის საქონელი, ფული(ვალუტა), აქციები, ობლიგაციები და სხვა.

2. **წარმომადგენელი**-დღგ-ის მიზნებისათვის მესამე პირი, რომელიც, როგორც წესი, ასრულებს საშუამავლო ოპერაციას საქონლის/მომსახურების მესაკუთრესა და მყიდველს შორის. მაგალითად, წარმომადგენელი ახორციელებს დამკვეთის კუთვნილი საქონლის მიწოდებას სხვა პირისათვის. ასეთი მიწოდება არ განიხილება წარმომადგენლის ოპერაციად და იგი არის დამკვეთის ოპერაცია. იმ შემთხვევაში, თუ წარმომადგენელი რეზიდენტია და იგი ახორციელებს არარეზიდენტის კუთვნილი საქონლის მიწოდებას და არარეზიდენტი პირი არ არის დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული, მაშინ ეს მიწოდება დღგ-ის გადახდის მიზნებისათვის ითვლება წარმომადგენლის ოპერაციად.

3. **წარმომადგენლობითი ხარჯი**-პირის მიერ ეკონომიკური საქმიანობის ფარგლებში გაწეული ხარჯი, რომელიც მოიცავს:

ა) პირის სახელით გამართული ღონისძიებებისათვის (პრეზენტაციები, მიღებები) გათვალისწინებულ (წვენები, მინერალური წყლები, გამაგრილებელი სასმელები, ჩაი, ყავა, საუზმე, სადილი, ვახშამი, ბანკეტი) ხარჯებს;

ბ) საექსკურსიო და კულტურულ-სანახაობითი ღონისძიებების ხარჯებს;

გ) სუვენირების შეძენის ხარჯებს;

დ) სტუმრების მომსახურების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათ შორის:

დ.ა) საკონსულო მომსახურების (ვიზების გაფორმება, გაგრძელება) ხარჯებს;

დ.ბ) აეროპორტში დახვედრისა და გაცილების („ვიპ"-ის დარბაზის მომსახურება) ხარჯებს;

დ.გ) სატრანსპორტო მომსახურების ხარჯებს;

დ.დ) სასტუმრო მომსახურების (ადგილების დაჯავშნა, ცხოვრების ღირებულება) ხარჯებს;

დ.ე) მიღებების, წვეულებების (წვენები, მინერალური წყლები, გამაგრილებელი სასმელები, ჩაი, ყავა, საუზმე, სადილი, ვახშამი, ბანკეტი) ხარჯებს.

4. წარმოშობის ქვეყანა-საქონლის წარმოების(დამზადების) დროს ამ საქონლისადმი მინიჭებული შესაბამისი სტატუსი მწარმოებელი ქვეყნის სახელის გათვალისწინებით ამ საქონლის სავაჭრო პოლიტიკის ღონისძიებების გატარების მიზნებისათვის. საქონლის წარმოების(დამზადების) და წარმოშობის ქვეყნები ზოგჯერ ერთმანეთს არ ემთხვევა. მაგ. თუ, საქართველოში ვაწარმოებთ ჩაის, როგორც მზა დაფასოებულ პროდუქტს, რომლის შემადგენლობის 51% იქნება ინდური ჩაი, ხოლო 49%-ქართული, მაშინ ჩაითვლება, რომ საქონელი დამზადებულია(წარმოებულია) საქართველოში, ხოლო წარმოშობილია ინდოეთში.

5. წელი (გარდა კალენდარული წლისა)-დროის მონაკვეთი, რომელიც შედგება ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვისაგან.

6. ნინასწარი გადაწყვეტილება-შემოსავლების სამსახურის მიერ მიღებული ადმინისტრაციული აქტი, განსახორციელებელი ან განხორციელებული ოპერაციის მიხედვით საგადასახადო ანგარიშგების წესების ან/და შესასრულებელი საგადასახადო ვალდებულებების თაობაზე.

7. წლიური მოგების გადასახადის დეკლარაცია-პირის ფინანსური ანგარიშგების ფორმა, რომელიც, როგორც წესი, საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარედგინება საგადასახადო ორგანოს. მას, როგორც წესი, წარადგენენ იურიდიული პირები.

8. წლიური საშემოსავლო გადასახადის დეკლარაცია-პირის ფინანსური ანგარიშგების ფორმა, რომელიც, როგორც წესი, საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარედგინება საგადასახადო ორგანოს. მას, როგორც წესი, წარადგენენ ფიზიკური პირები.

9. წლიური ქონების გადასახადის დეკლარაცია-პირის ფინანსური ანგარიშგების ფორმა, რომელიც, როგორც წესი, არაუგვიანეს კალენდარული წლის 1 აპრილისა წარედგინება საგადასახადო ორგანოს.

10. წმინდა აქტივები-სხვაობა პირის აქტივებსა და მის ვალდებულებებს შორის.

1. **ხარჯი**-როგორც წესი, ყველა დოკუმენტურად დადასტურებელი გასავალი, რომელიც დაკავშირებულია ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

2. **ხელბარგი**-მგზავრის მიერ პირადად გადასატანი საგანი.

3. **ხელფასი**-ფიზიკური პირის მიერ დაქირავებით მუშაობის შედეგად მიღებული ნებისმიერი საზღაური ან სარგებელი, მათ შორის, წინა სამუშაო ადგილიდან პენსიის ან სხვა სახით მიღებული შემოსავალი, ან შემოსავალი მომავალი სამუშაო ადგილიდან. სარგებლის ღირებულებად ითვლება ქვემოთ ჩამოთვლილი თანხა, რომელიც მცირდება დაქირავებულის მიერ ამ სარგებლის მიღებისას დამქირავებლისათვის გადახდილი თანხით:

ა) ნებისმიერი სახეობის ავტომობილის პირადი სარგებლობისათვის გამოსაყენებლად მიღებისას — შესაბამისი საგადასახადო წლის დასაწყისისათვის ამ ავტომობილის საბალანსო ღირებულების 0,1 პროცენტი დაქირავებულის მიერ ავტომობილის კერძო სარგებლობის მიზნით გამოყენების ყოველი დღისათვის;

ბ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთზე დაბალი საპროცენტო განაკვეთით სესხის გაცემისას — ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრული საპროცენტო განაკვეთით გადასახდელი პროცენტის შესაბამისი თანხა;

გ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საქონლის/მომსახურების მიწოდებისას ან კომპენსაციის გარეშე გადაცემისას — ასეთი საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი;

დ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საცხოვრებლის სარგებლობაში გადაცემისას — საიჯარო ქირის წლიური საბაზრო ღირებულება (შესაბამისი პერიოდის პროპორციულად);

ე) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის ან მის კმაყოფაზე მყოფთათვის განათლების მისაღებად დახმარების გაწევისას (დაქირავებულის ვალდებულებათა შესრულებასთან უშუალოდ დაკავშირებული მომზადების პროგრამის ჩაუთვლელად) — დამქირავებლის მიერ განათლების მისაღებად გაწეული დახმარების ღირებულება;

ვ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის ხარჯების ანაზღაურებისას — ანაზღაურების თანხა;

ზ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის ვალის ან ვალდებულების პატიებისას — ვალის ან ვალდებულების თანხა;

თ) დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაზღვევის შემთხვევაში ან საპენსიო დაზღვევის ხელშეკრულების მიხედვით სადაზღვევო პრემიის ან სხვა თანხის გადახდისას — დამქირავებლის მიერ გადახდილი სადაზღვევო პრემიის ან სხვა თანხის მოცულობა;

ი) სხვა შემთხვევაში — სარგებლის საბაზრო ფასი.

ხელფასის სახით მიღებულ შემოსავალში არ შედის:

ა) დაქირავებულისათვის გადახდილი სამივლინებო ხარჯების ანაზღაურება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ განსაზღვრული ნორმის ფარგლებში;

ბ) წარმომადგენლობითი ხარჯების ანაზღაურება.

1. ჯარიმა-საგადასახადო სანქციის კომპონენტი, რომელიც ითვალისწინებს პირის მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისი ნორმების დარღვევის დროს განსაზღვრული ფულადი თანხის ერთჯერადად გადახდას.

1. **ჰუმანიტარული დახმარება**-ღონისძიებები, რომელიც ითვალისწინებს მიმღებისათვის საქონლით უსასყიდლოდ დახმარებას. საქონლისათვის ჰუმანიტარული დახმარების სტატუსის მინიჭება ხდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. საქართველოს ნორმატიული აქტები;
2. ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (ფასს) 2004, ტ-1-2, რედაქტორები: რ. ძაძამია, ლ. ჭუმბურიძე, ბ. ალაევერდაშვილი, თბ. 2005 წ;
3. ენციკლოპედიური ლექსიკონი; სამოქალაქო განათლების ლექსიკონი; საქართველოს საკანონმდებლო ტერმინთა ლექსიკონი; უცხო სიტყვათა ლექსიკონი; http://www. Nplg.gov.ge/gwdict/index.php-Civil;
4. ნ. ოვსიანიკოვა, ს. ურიდია, კ. ვაშაკიძე, ნ. მიქიაშვილი, მოხელის სამაგიდო ლექსიკონი თბ, 2004 წ;
5. ბიზნეს ლექსიკონი; ბულალტრული ლექსიკონი; ფინანსური ლექსიკონი; ეკონომიკური ლექსიკონი- http://enc-dic.com;
6. თ. ციგროშვილი, თანამედროვე ფინანსური ლექსიკონი, თბ, 2005 წ;
7. ნ. ტერაშვილი, საგადასახადო და საბაჟო პოლიტიკა, თბ. 2006 წ;
8. ვ. ხმალაძე, ი. შავიშვილი, დ. ხატიაშვილი, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის კომენტარები, თბ. 2005 წ;
9. გ. ურიდია, თ. დვალი, საგადასახადო განმარტებითი ლექსიკონი, თბ. 1997 წ;
10. გ. ურიდია, საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობა(კითხვა-პასუხებში), თბ. 2001 წ;
11. გ. ურიდია, საბაჟო ღირებულების განსაზღვრა, თბ. 2002 წ;
12. გ. ურიდია, მ. არახამია, საბაჟო ურთიერთობათა მარეგულირებელი საკანონმდებლო აქტები, თბ. 2003 წ;
13. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, მ. არახამია, საბაჟო გაფორმება TIR და ATA(CDP) კარნეტის პრინციპებით, თბ. 2004 წ;
14. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, დ. აბესაძე, მ. არახამია, საქონლის წარმოშობის ქვეყნის განსაზღვრა, თბ. 2004 წ;
15. ი. მესხია, გ. ურიდია, ფ. რუხაია, საბაჟო გადასახდელები, თბ. 2004 წ;
16. გ. ურიდია, მ. არახამია, ფ. რუხაია, საბაჟო რეჟიმები, თბ. 2005 წ;
17. გ. ურიდია, საერთაშორისო საბაჟო კონვენციების კომენტარები, თბ. 2006 წ;
18. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, ა. ბაკურიძე, საქართველოს საბაჟო კოდექსის კომენტარები, თბ. 2007 წ;
19. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, დღგ, თბ. 2007 წ;
20. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, საბაჟო ტესტები, თბ. 2008 წ;
21. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, საბაჟო გადასახადი და წარმოების სუბსიდირება, თბ. 2008 წ;
22. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, საბაჟო საქმის თეორია, თბ. 2009 წ;
23. გ. ურიდია, ფ. რუხაია, საბაჟო ლექსიკონი, თბ. 2009 წ.

გონერ ურიდია, ფრიდონ რუხაია

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ტერმინთა განმარტება

ტექნიკური რედ. გ. ბაბაკიშვილი
დაიბეჭდა შპს „პოლიგრაფი“

თბილისი
2010 წელი

